NIKY DAVID
COŞMARUL

ROVIMED PUBLISHERS

Coşmarul trăit de către Niky David, este coşmarul fiinţelor înzestrate cu o sensibilitate aparte, care nu-şi găsesc locul în societatea contemporană. Condamnată fiind astfel la luciditate, devine automat prizoniera ei însăşi, găsind în lumea sa interioară resortul lăuntric pe care işi poate clădi existenţa. Propriul său caracter este şi prietenul ei cel mai bun, ce o ţine de mână atunci când exteriorul îi trădeaza aşteptările.

Prin carte ei, autoarea ne oferă privilegiul de ai citi sufletul şi ne lasă libertatea de a fi martorii propriei sale vieţi, fără să ne ceară altceva în schimb decât să ne oprim puţin, din tumultul acestei existenţe tot mai lipsite de conţinut şi să respirăm, împreună cu ea, acest aer tot mai poluat de caractere lipsite de sens.

În pesimismul său, cred că ne putem regăsi cu toţii. Fiecare în parte, la un moment dat, a încercat asemenea trăiri faţă de lumea în care trăim. Diferenţa constă în compromisul pe care îl faci, sau nu, impertineţelor globale în care ne bălăcim zilnic. Niky a refuzat acest compromis acceptând, în acelaşi timp, efectele acestei decizii. De aici tristeţea care pare ai măcina viaţa. De am zis ca doar pare? Pentru că este o impresie falsă. Tristeţea nu-i macină viaţa, ci din contra, îi dă un sens adevărat, o desăvârşeşte.

Urmează să citiţi o mărturie, o spovedanie în scris care, prin omenescul său, e întocmai ca o ploie de vară pentru sufletele însetate de idealuri şi vis...

În fond, lupta cu viaţa o câştigă doar cel ce rămâne în picioare....Iar Niky, prin această lucrare, ne dovedeşte că este o învingătoare.

editor, Viorel Medveţki

CUPRINS:

Partea I
Coşmarul.....pag. 7
I. Trauma.....pag. 9
II. Jurnalul.....pag. 14
III. Amintiri.....pag. 19
IV. Scara valorilor.....pag. 23
V. Ce înseamnă să fii om.....pag. 27
VI. Familia.....pag. 31
VII. Casa părintească.....pag. 35
VIII. Religie şi raţiune.....pag. 39
IX. Alex.....pag. 46
X. Filosofia vieţii.....pag. 53
XI. Despre fericire.....pag. 59
XII. Mândrie şi prostie.....pag. 63
XIII. Nesimţiţii nu suferă.....pag. 67
XIV. Analiza iubirii.....pag. 71
XV. Adevăr şi minciună.....pag. 75
XVI. Iubire reciprocă.....pag. 81
XVII. Alte mizerii.....pag. 85
XVIII. Egoism şi altruism.....pag. 89
XIX. Despărţirea.....pag. 93
Partea a II-a
Pagini de jurnal. Confensiuni.....pag. 97

PARTEA I
COŞMARUL

– I-Trauma

Când avea mult timp liber nu era foarte bine, gândurile o năpădeau, frământările reîncepeau, obsedant. Se gândea la viaţa ei, la împliniri, dar mai ales la neîmpliniri. Se zice că omul îşi aminteşte mult mai uşor tocmai ceea ce ar trebui să uite: decepţiile, eşecurile, durerile, loviturile vieţii, poate din cauză că durerea ne marchează, produce răni, chiar traume care se vindecă greu sau niciodată.

Încerca să înţeleagă cum a ajuns în această stare depresivă. Îşi analiza întreaga viaţă ca să înţeleagă unde a greşit. Fusese un copil cuminte, învăţase foarte bine la şcoală, ceea ce a atras invidia colegilor de gimnaziu. Avea o memorie foarte bună şi o capacitate de înţelegere logică, de aceea îi plăcea şi matematica, dar şi limba română ori limbile străine. Îi plăcuse să citească încă de mică, stătea până noaptea târziu cu câte o carte în mână aşa încât, încă din clasa a ş asea, a trebuit sa poarte ochelari. Ochişorii ei de copil erau deja obosiţi de la lumina artificială. În gimnaziu citise aproape toate cărţile de literatură care îi trebuiau la liceu.

Studioasă şi meticuloasă, riguroasă, a reuşit, mereu prima pe listă, la examenele de admitere la şcoala postliceală, apoi la prima facultate, la fel şi la a doua facultate. Aceste reuşite i-au dat mare încredere în ea, ştia ce poate. Deşi timidă, era altruistă, îşi ajuta colegii fără să aştepte răsplată, fără să aştepte ajutor de la ei. Îi plăcea să-i ajute şi pe cei necăjiţi, pe cei care au nevoie cu adevărat. O faptă bună, oricât de mică, îi dădea o mulţumire sufletească, o anumită satisfacţie. Mulţi profitau de bunătatea ei, mai ales escrocii. Era aşa de milostivă şi de naivă, uneori, încât a împrumutat cuiva o sumă mare de bani, echivalentul a trei salarii ale ei - deci muncise trei luni pentru acei bani, pe care nu i-a mai primit înapoi, nici măcar un bănuţ. Ce a învăţat de aici? Că nu trebuie să mai împrumute bani, mai ales sume mari. Dar sume mici tot a mai împrumutat.

Era foarte pretenţioasă şi critică, începând cu ea însăşi. Puţine persoane îi plăceau, era foarte selectivă, dintotdeauna. Şi când era mică o plictiseau unii, de aceea nu a avut niciodată mulţi prieteni. Cu timpul, a ajuns să fie o singuratică, o fire mai retrasă. Nici nu avea cum să fie altfel deoarece colegii o antipatizau fiindcă era cea mai bună la învăţătură şi ea, timidă, modestă, se retrase în singurătate, deşi suferea. Suferea pentru că ceilalţi copii,

invidioşi, râdeau de ea, ca să-i facă rău. Începuse să-i fie frică de copii, de unii mai ales, mai tupeişti, mai răutăcioşi.

Acum, când trecuseră anii şi era mare, analizând trecutul, se gândea că atitudinea copiilor i-a provocat o traumă care nu s-a vindecat încă. Îşi dădea seama de acest lucru pentru că avea, uneori, un vis, acelaşi: le visa pe colegele ei din gimnaziu care râdeau de ea când veneau de la şcoală, pe jos, trei kilometri până acasă şi simţea, în vis, o teamă faţă de ele, mai ales faţă de una, mai rea. Sentimentul acela de frică faţă de răutatea oamenilor i-a rămas în subconştient încă din copilărie. Şi visul acesta se tot repeta, în timp, de-a lungul anilor, deşi ea nu şi-a mai revăzut colegele de gimnaziu.

Viaţa i-a creat şi alte traume, mai târziu. Bani nu a avut niciodată, elevă sau studentă, era obişnuită fără bani sau cu bani puţini. Dar asta n-a fost o problemă majoră pentru ea; poate doar pentru ceilalţi. Avea probleme cu oamenii, pentru că nu era ca ei (nu cheltuia, nu avea prieteni); soarta i-a fost cam tristă, cam crudă. Aşa încât acum, când era în floarea vârstei şi ar fi trebuit să se bucure de viaţă, a ajuns să nu poată dormi noaptea din cauza gândurilor, a neliniştilor care o frământau, o măcinau încet-încet, că uneori se temea să nu o ia razna, să nu cedeze.

A avut şi clipe de disperare, depresii, când nu mai rezista şi plângea, din cauza oamenilor, a răutăţii lor, a invidiei lor stupide.Te bârfesc, mint, ca să-ţi facă rău. Din fericire, nu toţi sunt aşa, dar ajunge unul sau doi care se pricep să creeze intrigi şi alţii care să le creadă, că răul e ca şi făcut. Se gândea că, deşi îşi dădea seama care sunt aceste fiinţe murdare, care fac rău pentru a le fi lor bine, nu poate face nimic. Nu se poate coborâ la nivelul lor, nu poate fi ca ei. Dacă nu ataci când eşti atacat, pierzi. Viaţa e o luptă. Dar ea nu îşi dorea o astfel de luptă, cu mizerabilii, cu mişeii, ci o luptă cu performanţa, cu provocarea, cu înălţimile.

În liceu, când stătea la internat, fetele o invidiau pentru că, deşi nu prea învăţa mult (nu „tocea”), era bună la

matematică, la română, la franceză, ba chiar era selectată pentru olimpiade. Dar ea era tot timidă, tot modestă şi ceilalţi puteau râde de ea, că ea nu riposta, nu era capabilă, nu avea răutate, nici tupeul necesar. I s-a furat cartela pentru masă, un coleg de clasă i-a furat-o şi nu i-a dat-o câteva zile. Putea merge la diriginte, dar nu i-a spus nimic. Era prea timidă.

Apoi, un băiat frumos a început să-i facă ochi dulci, a început prima poveste de dragoste din viaţa ei. Acum, când se gândea la el, îşi dădea seama că băiatul acela chiar a iubit-o şi, poate, era bine să rămână cu el. Dar el n-a ştiut cât de naivă e ea, cât de cuminte şi serioasă e; avea doar şaptesprezece ani. El a vrut să facă dragoste, ceea ce i-a creat fetei o nouă traumă: frica de bărbaţi, de apropierea dintre un bărbat şi o femeie. Dar băiatul a căutat-o multă vreme, chiar dacă i s-a interzis; tot se mai vedeau. Mergeau la film, la cofetărie unde serveau o prăjitură şi o citronadă, se plimbau prin parc, se sărutau, uneori (deşi ea nu ştia să sărute şi el a încercat să o înveţe). „Ce frumoase şi inocente erau acele întâlniri”, gândea fata. Acum îşi dădea seama că poate trebuia să rămână cu băiatul acela. Dar ea mai avea atâtea de făcut...! Urma facultatea, vroia să devină profesoară de limba franceză, îi plăceau limbile străine. El dorea să devină ofiţer şi, probabil, ar fi reuşit, era ambiţios şi harnic. Urma liceul la seral şi lucra, aşa încât avea bani ca s-o invite pe ea în oraş; el plătea întotdeauna: filmul, prăjiturile, sucurile. După două luni, băiatul i-a dat o fotografie pe care a scris:

E primul dar ce ţi-l ofer, *E împletit cu el iubirea Din partea unui suflet sincer Ce îţi doreşte fericirea*.

Era pe 1 Martie. Apoi au mers la film. Când au ieşit, el a luat o floare de pe masa controlorului de bilete şi i-a oferit-o, solemn, în faţa cinematografului. Era o brânduşă ce mirosea foarte frumos, iar gestul lui i-a plăcut fetei. Îşi amintea cu nostalgie aceste scene romantice şi se gândea că băiatul chiar era îndrăgostit şi chiar se comporta frumos

cu ea, dar ea nu l-a apreciat suficient atunci. De 8 Martie a primit de la el o felicitare pe care scria: *Pentru un suflet curat*, *pentru căldura sa sufletească*, *pentru cea mai bună prietenă*, *veşnică primăvară*... *Cu mult respect*, *al tău*, *V*.. Fata era suspicioasă, totuşi, se gândea că, probabil, el mai are pe cineva căreia i-a făcut un cadou mai frumos şi de aceea ea a primit doar o felicitare.

Acum, când îşi amintea povestea asta frumoasă, inocentă, Ella nu mai gândea aşa. Contează mesajul, vorbele scrise pe felicitare sau pe fotografie, vorbe care exprimă respect şi afecţiune din partea băiatului. L-a mai văzut, peste câţiva ani, când ea venea de la gară spre casă, iar el venea din sens opus, cu o maşină. Băiatul a oprit şi a vrut să vorbească puţin, dar ea a fugit de el, mai ales că i s-a părut că băuse. El, însă, insista; deci chiar a ţinut mult la ea, dacă şi după ani n-a uitat-o.

Relaţia lor se terminase, după vreo câteva luni, pentru că ba nu venea unul la întâlnire, ba celălalt, iar ea se aştepta ca el să o caute la şcoală, dacă voia s-o găsească. Dar n-a suferit mult din cauza lui, ei nu-i mai păsa dacă o mai caută sau nu, deja începuse să-i găsească defecte: că e cam grăsuţ, deşi frumos; că nu e cult, nu-i plăcea că nu avea un vocabular prea dezvoltat. Dar nu vorbea urât, nu înjura, nu se enerva niciodată; asta era important, acum îşi dădea seama, dar atunci nu. Era orgolioasă şi pretenţioasă, vroia omul perfect, dar există?

Acum ea era în vacanţă şi de aceea se gândea atât de mult la trecut. Îşi analiza viaţa ca să înţeleagă de ce a ajuns în situaţia asta. De ceva vreme era într-o stare de depresie, gândurile negre o obsedau, nu putea scăpa de ele. Şi suferea mult, simţea că, dacă nu face nimic să iasă din starea asta, se va îmbolnăvi fizic, atât de mult suferea psihic. Suferinţa psihică îndelungată şi intensă duce la boală fizică. Nu mai mânca suficient, nu putea dormi bine noaptea pentru că gândurile o măcinau. Iar când se trezea,

aceleaşi gânduri o invadau imediat. Şi nu le putea alunga, deşi voia, îşi dorea foarte mult să se detaşeze, să nu se gândească. Erau două soluţii: să-şi rezolve cauza problemelor sau să-şi găsească alte preocupări care s-o ţină ocupată, să nu mai aibă timp să se gândească.

Îşi aminti că, atunciând era la gimnaziu, în clasa a opta, şcoala a trimis-o într-o tabără gratuită la Bucşoaia, unde mergeau cei mai buni elevi din şcolile judeţului la o anumită materie, o tabără de excelenţă. Ea a fost selectată ca fiind cea mai bună din şcoală la matematică. Dimineaţa făceau exerciţii, probleme, după-amiaza se distrau: urcau pe munte, făceau drumeţii, iar seara dansau la discoteca organizată în tabără. Dar în ajunul plecării spre casă, fetele, colegele de cameră, i-au furat toţi banii rămaşi. Din fericire, profesorul îndrumător a ajutat-o să ajungă cu bine acasă. Dacă n-ar fi fost atât de timidă, dacă ar fi avut puţin tupeu, fetele n-ar fi îndrăznit să-i fure banii. Era prea uşor de păcălit, prea naivă. Îşi amintea toate aceste lucruri acum şi îşi dădea seama că a avut mereu de pierdut din cauza timidităţii.

– II-Jurnalul

A încercat să uite de problemele sale prezente citind, dar nu se putea concentra. Citea câteva rânduri şi iar îi veneau în minte persoanele care i-au făcut rău, senzaţia de dezgust, de zădărnicie, de regret pentru că n-a luptat deloc. În zadar muncise atâta, cu drag, s-a ales cu jigniri. Nu-i venea să creadă că nu-şi vor da seama că greşesc. „Dacă n-ai cuvintele la tine...”, i-a zis Seby, singurul prieten cu care discuta şi care o ajuta, psihic. Regreta că a fost prea moale, prea vulnerabilă, iar acum era târziu să mai riposteze, prea târziu: fusese umilită.

Lua cartea, citea puţin, o frază, două şi gândul îi fugea, obsesiv la problema ei. De aceea a căutat să citească altceva, care s-o captiveze mai tare, ceva despre ea: jurnalul, dorindu-şi să se înţeleagă mai bine pe ea însăşi, să

se redescopere. Aşa a început să-şi amintească de anii de liceu. Nu s-a schimbat prea mult de atunci: e la fel de sinceră, de corectă, de modestă, de timidă - şi credea că acestea sunt calităţi... Deşi atâtea i s-au întâmplat de-a lungul timpului, deşi a primit atâtea lovituri de la viaţă, a rămas la fel de pură şi de bună, chiar naivă, refuzând să creadă că lumea e chiar atât de rea, încât să fie nevoie să devină şi ea la fel. S-a mai schimbat doar în sensul că sa izolat mai tare de lume, nu-şi făcea prieteni apropiaţi, îi ţinea pe toţi la distanţă. Cei care au cunoscut-o bine i-au spus că ea este de o bunătate rară, dar nu-şi alege bine oamenii care să o merite. Îşi aminti că, într-adevăr, pe oamenii buni i-a respins, în schimb a fost drăguţă cu toţi nemernicii care ştiau să joace teatru. Se pare că atrăgea doar „băieţii răi", pe care încerca să-i salveze, apoi continua mult după perioada de vârf, cu speranţa că băiatul se va schimba. Nu renunţa uşor, se detaşa destul de greu. A fost păcălită de un asemenea băiat şi a pierdut suma aceea mare de bani, dar a tot sperat că-i va primi. Din nefericire, el o minţea mereu.

Citea pe nerăsuflate paginile de jurnal, amintindu-şi şi retrăind anii adolescenţei şi ai tinereţii: prima iubire, primul sărut, primele discoteci. Mereu acelaşi suflet pur şi sincer, mereu aceeaşi inocenţă: „Ce suflet curat eram (cum îmi scrisese primul meu prieten pe o felicitare)! Toate sentimentele mele erau aşa de curate, eram atât de nevinovată, de pură şi bună! Pe V. l-am iubit, cred, la început, fiind prima mea iubire. Cred că datorită mie (sau şi datorită mie) prietenia noastră s-a destrămat. Eram, ciudat, destul de indiferentă şi rece cu el, cu toate că-l iubeam. Acum, însă, descopăr că a fost, totuşi, un băiat bun şi eu sunt de vină pentru că ne-am despărţit. Acum parcă îl înţeleg mai bine; atunci, însă, îl consideram cam şmecher, cam nesincer. Eram şi atunci, ca şi azi, foarte pretenţioasă şi cred că e bine. El nu prea corespundea, ce-i drept, cerinţelor mele, mai ales pentru că nu era prea citit, prea

cult, nu-i plăcea cartea, cultura. Dar în rest cred că era destul de bun şi cred că ţinea foarte mult la mine. Probabil că nu se întâlnea numai cu mine, dar cred că m-a preţuit cel mai mult pe mine. Spun asta deoarece m-am întâlnit, odată, cu el, peste câţiva ani, întâmplător, era cu maşina şi ar fi vrut să vorbim. Era cam melancolic şi tare mult ar fi vrut să ne împăcăm. Eu, însă, am fugit de el. De ce? Pentru că mă întrebam cum de mi-a plăcut atât de mult el, odată (deşi era, fizic, la fel de frumos); apoi pentru că devenisem o fricoasă, mi-era frică de oameni, de bărbaţi şi nu mai voiam să ştiu de el. Dar a insistat, atunci, extraordinar de mult să-l ascult puţin, să vorbim. N-am vrut. Dacă n-ar fi ţinut la mine, în adolescenţă, nu m-ar mai fi băgat în seamă, peste ani, sau m-ar fi uitat.”

Ş i acum, recitind aceste pagini, credea la fel: că poate trebuia să păstreze relaţia cu V., prima iubire, să nu renunţe aşa uşor. Dar atunci nu erau telefoane mobile, nu-l putea căuta ea, chiar dacă ar fi vrut. Însă, dacă l-ar fi acceptat atunci, s-ar fi format împreună, ar fi evoluat împreună şi ea n-ar mai fi fost singură şi pesimistă toată viaţa. Cu trecerea anilor, a devenit şi mai pretenţioasă, iar oamenii nu se mai schimbă aşa uşor când sunt deja maturi. Atunci erau amândoi adolescenţi, în formare, era mai uşor să se schimbe, să se modeleze împreună, să se şlefuiască. Acum nu mai putea schimba pe nimeni, oamenii erau deja formaţi. Îşi dorea un băiat inteligent şi bun, doar un asemenea băiat o putea cuceri. Dar întâlnea doar băieţi deştepţi şi răi, care o minţeau, sau băieţi buni, dar mediocri. Nu putea cunoaşte mulţi oameni; fiind prea retrasă, prea timidă, părea intangibilă. Cu toate astea, odată ce cineva încerca să se apropie de ea, era sociabilă, doar că nu făcea ea primul pas. Iar frunzele copacului care se numeşte „viaţă” se scutură, pe rând, până vor rămânea foarte puţine, apoi niciuna. Timpul trece repede, deja începea să simtă primele adieri ale vântului de toamna....

Toată ziua citea sau medita, se gândea, obsesiv, cum să facă să-şi rezolve problema care o frământa de ceva vreme. Se gândea la viaţa ei de până atunci, la nenorocul în dragoste, la bunătatea pe care o arăta faţă de toţi „răniţii”, cum a fost şi Pitic, cel care nu avea un ban, iar ea i-a împrumutat şi lui, scoţând de la CEC. Categoric, alegea oamenii care aveau mai mare nevoie de ajutor, sperând să-i salveze. „Totdeauna există un dram de nebunie în dragoste. Dar există totdeuna un dram de raţiune în nebunie”, spunea Nietzche. În cazul ei, nebunia era că, din dragoste sau din compasiune ajuta, mereu, pe alţii, dar prea târziu îşi dădea seama că n-a ales bine persoana, când intervenea „dramul de raţiune în nebunie”.

Noaptea avea visuri ciudate, un fel de coşmaruri, din care se trezea la ore matinale şi-şi amintea ce a visat. Adormea greu, dar ştia că era necesar să adoarmă la loc. Nu putea sta întinsă atâtea ore. Voia să doarmă, să se odihnească, să nu se gândească din nou, obsedant, la aceleaşi probleme. Când se trezea din nou, era agitată şi tulburată, nu-şi dădea seama imediat unde se afla; era prea stresată, obosită, confuză! Cum se trezea, dimineaţa, se gândea cu disperare la ziua care urma să înceapă, cu frământările şi neliniştile care se vor repeta. Aproape că nu-şi mai dorea să se trezească, ca să nu se mai consume atâta. A mai trecut printr-o stare asemănătoare (să nu-şi dorească să se trezească) atunci când i-a murit mama. Atunci suferise mai intens, slăbise mult, se îmbolnăvise, avea spasmofilie.

Fratele ei i-a spus, odată, că e o inadaptată. Pentru ea, societatea era ca patul lui Procust, un spaţiu limitat în care oamenii se încadrează în tipar şi, oricine se abate de la regulile sociale stricte (dar nu şi corecte), este supus deformărilor chinuitoare, mutilărilor, cărora nu le rezistă. Aşa se simtea ea în societatea asta: străină, intrusă, inadaptată. Ca să corespundă „tiparelor” societăţii, ar fi însemnat să se mutileze, să nu mai fie ea. Ca să fie plăcută de toată lumea, ar fi trebuit să joace teatru, să fie

diplomată, să nu-i pese de nimic incorect (sau să nu arate că-i pasă), să fie excesiv de tolerantă la orice, să accepte orice. Se consuma enorm din cauza lumii false, superficiale, meschine şi mediocre, care minte mereu şi înşală - mai ales dacă ea era cea minţită, înşelată, atacată pe nedrept. Se supăra uşor şi, dacă nu reacţiona, se consuma psihic şi suferea crâncen. Era foarte expresivă şi foarte emotivă. Orice neadevăr o afecta profund, uneori devenea chiar depresivă, pesimistă, dacă se adunau prea multe. Observase că femeile, în general, sunt foarte curioase, indiscrete, bârfitoare, egoiste şi meschine, invidioase, geloase, adică prostuţe. Genul acesta de femei încearcă să-ţi facă rău, din invidie şi din răutate. Pentru că altfel ar trebui să recunoască faptul că le eşti superioară, ceea ce nu suportă. Şi atunci ele ţes intrigi în jurul tău.

Tot fratele ei făcu observaţia că fata seamănă cu personajele lui Camil Petrescu: intelectuali lucizi, autoanalitici, hipersensibili, inadaptaţi social, care iubesc adevărul şi demnitatea, dreptatea şi corectitudinea, care caută idealul şi trăiesc în lumea ideilor pure. Dar vai! Cât de nepotrivită e lumea în care trăim pentru astfel de principii, de aspiraţii!

Îi plăceau romanele ori filmele psihologice, orice este verosimil, luat din realitate. Îi plăceau dramele, pentru că se inspiră din realitate, din viaţă. Viaţa e o dramă, aşa credea, o dramă în care ea se implica emoţional prea mult şi suferea mereu. Regreta foarte mult că nu întâlnea mai des oameni de valoare, să şi-i facă prieteni, să discute cu ei, să se simtă bine, mulţumită.

Nu se oprea din citit decât pentru a mânca, a dormi sau a uda florile. Acum retrăia aievea toate întâmplările din viaţa ei, toate durerile, mai ales. Îşi amintea şi perioadele scurte în care se îndrăgostea, dar niciodată nu a durat mult o prietenie cu un băiat. Extrem de exigentă, critică, perfecţionistă, descoperea repede că băiatul nu era ceea ce spera ea şi, atunci, renunţa la el, ştiind că nu-l poate iubi.

Ca s-o poată cuceri, ar fi trebuit ca băiatul s-o provoace mereu, intelectual, s-o atragă prin comportament, prin limbaj, prin inteligenţă sau prin cultură, să fie un om de admirat, un om deosebit, nu un om mediocru, simplu. Mediocritatea o plictisea, nu rezista, nu-şi dorea un om cu care nu avea despre ce vorbi, care să o plictisească. Trebuia să aibă un anume farmec, să simtă ceva deosebit pentru el. Din păcate, se îndrăgosteau de ea oameni mediocri, care nu o atrăgeau deloc. Erau oameni buni, desigur, dar nu pentru ea, nu simţea nimic deosebit pentru ei. Poate că îşi dorea imposibilul, îşi dorea ceea ce nu putea să aibă. Totuşi, a cunoscut sau a văzut şi oameni deosebiţi care i-ar fi plăcut, poate, dar aceştia nu păreau interesaţi de ea. Iar ea nu lupta pentru cineva, nu făcea ea primul pas. Trebuia să vadă că e admirată, curtată, că e importantă, altfel se descuraja uşor şi renunţa, fără să facă nimic. Se întâmpla, însă, uneori, să nu poată scăpa de cineva la care renunţase pentru că făcuse o alegere greşită. Atunci era hărţuită şi suferea, psihic, atât de rău, încât îi era frică să se mai implice din nou, să mai accepte pe cineva. Aşa încât încercările sale de a avea o relaţie au fost puţine şi nereuşite.

Abia târziu, la treizeci de ani, a iubit cu adevărat. De această dată băiatul era perfect, era inteligent şi frumos, cult, educat, manierat, erau pe aceeaşi lungime de undă, de la prima întâlnire. Putea fi o iubire de excepţie, intensă, cum îşi dorea ea pentru toată viaţa. Mai târziu a aflat că el o minţea, nu era sincer, cu toate că ea simţea că o iubeşte. După ce a fost nevoit să recunoască, relaţia lor sa destrămat, deşi încă îl mai iubea. Nu l-a putut uita, sentimentul acela unic nu se poate uita. Un astfel de om şi-ar fi dorit, de nivelul lui, dar n-a mai întâlnit decât oameni mediocri, neinteresanţi. Îi lipseau conversaţiile inteligente cu care o cucerise acel băiat. El i-a spus că regretă că a fost nevoit să mintă şi că important era că o iubea cu adevărat. Dar mai mult regreta ea, avuse încredere în el.

– III-Amintiri

Ca să se relaxeze, trebuia să iasă din casă, să se plimbe în aer liber, să admire natura. Iubea natura mai ales în luna mai, când primăvara îşi intră în drepturi. Citea din jurnal: „ De pe la sfârşitul lunii aprilie, când Baba Dochia îşi dezbracă, încet, cojoacele, primăvara începe să dea târcoale. Aşa, încetul cu încetul, iarba încolţeşte, copacii încep să înmugurească, apoi să înflorească -înainte de 1 mai. Urmează zile cu ploi şi zile însorite, iar natura explodează. Soarele strălucitor face minuni primăvara: în trei zile călduroase iarba creşte înaltă, liliacul înfloreşte, panselele se înalţă, via înfrunzeşte; acestea sunt minunile naturii, ale soarelui, cu căldura şi lumina lui. Iar seara e terific de frumos, când apune soarele. Este un aer parfumat afară, miroase a iarbă, a flori, e o mireasmă în aer care te îmbie să stai afară, să vezi cum răsar stelele... Şi e cald, îţi vine să te culci pe prispă, ca Moromete. E tare frumos în luna mai la ţară! Te face să vrei să trăieşti, să fii mai optimist, să admiri în fiecare minut frumuseţea vieţii, a naturii. Primăvara înseamnă regenerare, viaţă, optimism, bucurie, primăvara e anotimpul dragostei”.

Citind, mereu, din jurnal, amintirile o năpădeau:,,Probabil natura asta îmi dă această stare de melancolie pe care o am acum. Iubesc locurile acestea, le consider cele mai frumoase de oriunde, în mod apecial casa părintească şi grădina noastră plină de flori, curtea largă, acoperită cu via abia înfrunzită acum. Din grădină se vede muntele, la câţiva kilometri curge apa Moldovei, iar pădurile te îmbie la plimbare pentru a te relaxa.” (11 mai 1998).

Îşi amintea că fraţii ei obişnuiau să meargă în pădure, după bureţi, cu ani în urmă, când trăiau părinţii lor. Din păcate părinţii, au murit, pe rând: mai întâi mama, care a făcut un accident vascular cerebral. A fost un mare şoc pentru toţi. Apoi, după patru ani, s-a dus şi tatăl, care avea cancer la plămâni. Fata a rămas acasă singură-cuc, ceilalţi

fraţi erau căsătoriţi şi au plecat, fiecare la casa lui, în oraşul lui, cu familia lui. Pe ea nu avea cine s-o consoleze, mereu singură şi tristă. Îşi visa părinţii foarte des, mai ales pe mama o visa aproape în fiecare noapte. Ele au fost foarte apropiate, ţinea mult la mama sa, iar mama o iubea şi o ajuta, poate şi pentru că a învăţat foarte mult şi foarte bine - era mândră de ea - sau poate pentru că era mai sensibilă, se consuma mult din cauza oamenilor care îi făceau rău. Mereu, lovituri grave. Suferea, plângea, dar mama o încuraja, îi era aproape, o susţinea când vedea că vrea să înveţe încă, să mai urmeze o facultate. Şcoala a ajutat-o să uite oarecum, să se detaşeze de durerea ei. Dar traumele nu se vindecă niciodată. Aşa că a devenit şi mai retrasă, solitară, suspicioasă, fricoasă chiar. Se temea, cel mai tare, de oameni. Vedea că pe ea nu o ajuta nimeni când avea nevoie, aşa fusese mereu, însă n-a încetat niciodată să fie bună, să ajute, când i se cerea ajutorul. Se baza doar pe ea, pe eforturile ei: tot ce realizase, în viaţă, singură reuşise, prin muncă cinstită.

Amintirile se derulau cu repeziciune în memoria ei: scene din viaţa familiei sale, cu părinţii şi cu fratele mai mic. Ţinea mult la fratele său şi la mama. De tatăl său nu era foarte ataşată, avea amintiri neplăcute din copilărie, când el venea beat acasă şi făcea scandal.,,Din copilărie îmi amintesc cu groază cum tata venea beat mai mereu şi se certa cu mama. Odată, alerga după ea prin casă ca să o bată şi mama, de frică, a fugit de acasă, seara, iar eu şi fratele meu am rămas speriaţi acasă. Eu am ieşit la gard (eram mică) şi întrebam pe oamenii de pe drum dacă nu ştiu unde e mama mea. Asta e prima amintire urâtă, poate de atunci am prins o ciudă pe tata şi am apărat-o, mereu, pe mama. Un copil care abia începe să înţeleagă ce-i în jurul lui (cum eram eu atunci) rămâne traumatizat pe viaţă. Eu, totuşi, am suportat situaţia asta, dar m-am izolat de oameni şi mai ales de bărbaţi. Tata a fost un exemplu negativ care m-a făcut să dispreţuiesc bărbaţii. Mama

muncea cât trei, avea grijă şi de noi, iar tata venea beat de la serviciu şi făcea scandal sau vroia să o bată pe mama. De ce? Că muncea prea mult? Mereu am apărat-o pe mama de tata pentru că nu am înţeles niciodată ce are cu ea, o consideram nevinovată. Nu ştiu de ce se îmbăta mereu, dar nu mai suportam. Ce vină aveam noi? Fratele meu era mic, poate nu-şi aminteşte foarte multe. Dar pe mine m-a marcat comportamentul tatălui meu."

Fata îşi aminti acum că, uneori, când era treaz, tatăl ei era simpatic, glumea, citea cărţi, mereu a citit. Dar beat era groaznic şi nu recunoştea niciodată că era beat.

„Apoi, brusc, a murit mama. Durere mai mare nu am mai simţit. Am crezut că am murit şi eu, jumătate din mine nu mai trăia.

Nu-mi mai doream să vin acasă, parcă nu mai eram acasă. Fără mama, nimic nu mai era la fel. Fratele mai mare a avut un şoc, a luat-o razna puţin şi s-a apucat să bea, ca şi tata, iar eu trebuia să-i înţeleg, deşi sufeream şi eu. Aşa că frate-meu m-a şi bătut, într-o zi, după vreo lună de la moartea mamei, de am crezut că vrea să mă omoare, atâta ură era în el! Doar tata, aşa beat cum era, a fost de partea mea, a încercat să mă apere, pentru că a văzut ce s-a întâmplat şi nu înţelegea cum a putut frate-meu să facă aşa ceva. De atunci am început să mă apropii de tata, mi-am dat seama că doar pe el îl mai am. Mai ales că, după un an de la moartea mamei, tata n-a mai băut şi n-a mai fumat deloc. Era alt om, tare simpatic. Dar era prea târziu pentru el, avea cancer la plămâni. El ştia doar că e foarte bolnav şi că n-are voie să fumeze. Noi nu i-am spus că are cancer. El a sperat, până târziu, că se va însănătoşi şi va trăi. Îşi făcea planuri. Eu am fost lângă el când a murit - îl îngrijisem în timpul bolii - şi a fost tragic. Lacrimile îmi şiroiau pe obraz. Vedeam cum moare şi nu puteam face nimic!"

Răsfoia paginile jurnalului şi unele fragmente o impresionau mai tare: „În viaţă, situaţiile echivoce se

permanentizează. Romancierii le descurcă, dar în viaţă nimic nu se rezolvă, totul continuă. Te cufunzi în incertitudini, în situaţii nerezolvate şi rămâi aşa, iar viaţa continuă ca şi cum totul ar fi în ordine.

Poate par sceptică, dar eu sunt, de fapt, idealistă. Scepticii nu au niciun ideal. Eu îmi doresc, cel puţin, o selecţie a oamenilor de calitate (deşi nu se poate) şi încerc să fac parte dintre aceştia. Am idealuri care par, probabil, utopii în societatea noastră în care nonvaloarea devine valoare. Ştiu că visez aiurea, că nu contează calitatea astăzi. Ştiu că doar ipocrizia şi tupeul contează. Din păcate, îmi lipsesc aceste atribute, nu pot fi nici ipocrită, nici tupeistă. Ba, mai rău, tupeiştii şi escrocii mă pot manipula, bazându-se pe buna mea credinţă şi pe cinstea, altruismul ori dorinţa mea de a fi corectă, de a nu înşela (chiar lăsând de la mine).

Poate şi de aceea simt, adeseori, că Dumnezeu mă iubeşte; dar, din păcate, pâna la Dumnezeu, te mănâncă sfinţii, aşa se zice. Aici, pe Pământ, oamenii nu mă iubesc pentru că nu sunt ca ei. De aici singurătatea mea, de aceea sufăr.

Aseară am visat cam urât: parcă eram acasă, pe afară şi tocmai aflasem că sunt foarte bolnavă, că am leucemie şi voi muri în curând. Eram îngrozită, ştiind că mai am de trăit doar câteva zile. Fraţii mei au venit acasă, din cauza asta, dar simţeam că au făcut-o din complezenţă, nu din dragoste, nu că le-ar păsa de mine. Nu păreau impresionaţi. Dimineaţă, când m-am trezit şi mi-am amintit ce am visat, m-am bucurat că nu e adevărat. Dar mă gândeam că ar fi putut fi adevărat, imi aminteam sentimentul acela de teamă din vis. Mă întrebam, dimineaţă, ce vrea să însemne acest vis şi cum de l-am visat. Am decis că, probabil, ar trebui să ajut bolnavii de leucemie, poate acesta a fost mesajul visului. Dar de unde s-a format acest vis? Ce gânduri din subconştientul meu l-au creat? Oare e vorba de durerea mare provocată de fraţii mei care nu mă iubesc deloc? Asta simt, din păcate, după moartea părinţilor, din

partea fraţilor mei. Doare rău, sigur că doare. Şi nu cred că se va rezolva, vreodată, această problemă.”

– IV-Scara valorilor

Problema ei actuală era legată de colegii săi invidioşi care îi făceau rău, în special o persoană care a jignit-o, minţind, adesea. Mai mult, atitudinea ei i-a stricat imaginea, prestigiul. Iar celelalte colege se bucurau când ea era atacată. Ba mai mult, o bârfeau, minţind, ca să pară că acuzaţiile sunt fondate, deşi nu erau. Se temeau de ea, o invidiau şi o atacau.

Spera că va uita, că va putea stăpâni tristeţea pe care anumite amintiri o duceau cu sine. După ce se trezea sau în toiul nopţii, tristeţile, spaimele, durerile se abăteau asupra sa ca nişte servitori care apăreau brusc, să ia o tavă. A crezut că, strunite cu multă atenţie, în timp, spaimele vor dispărea de bunăvoie, ştiind că nu mai era cazul să zăbovească. Dar, pe neaşteptate, era din nou atacată, primea o nouă lovitură, din nou suferea. Până a ajuns să simtă că nu mai poate rezista. Trebuia să facă ceva, să-şi schimbe atitudinea, să lupte. Altfel risca să se îmbolnăvească. Apoi îşi spunea că amintirea va păli şi încerca să-şi scoată din minte gândurile negre.

Ca să uite, se gândea la călătorii - unde şi când anume să plece, să evadeze. Prin minte i se perindau tot felul de persoane, munca şi momentele de satisfacţie când vedea că este apreciată, iubită. Aceste frumoase amintiri erau ca nişte lumânări care o conduceau prin întuneric, erau singura mulţumire, singura consolare şi alinare. Avea încredere în ea, ştia ce poate şi ştia că îşi face treaba cât de bine putea şi cu plăcere, cu dăruire; muncea mult (mai ales dacă se compara cu cei din jurul ei, indiferenţi, incorecţi sau incompetenţi, dar cu tupeu mare, care ştiau să mintă şi să joace teatru în favoarea lor, fără pic de ruşine. Dar aceştia erau crezuţi, apreciaţi).

Gândurile acelea bune, frumoase, despre satisfacţiile profesionale puteau fi foarte uşor stinse, dacă nu se controla, iar ea se trezea contemplând iarăşi dezamăgiri şi înfrângeri. Vina ei era că n-a luptat, ci a permis să fie călcată în picioare, cu toată fineţea ei; ar fi trebuit să fie la fel de îndrăzneaţă ca şi duşmanii ei, nu să se lase înfrântă, gândind că nu se coboară la nivelul lor. Cu firea ei modestă şi timidă, a avut de pierdut fiindcă cei care nu o cunosc pot crede ceea ce aud de la mincinoşii invidioşi şi, astfel, îşi formează o părere greşită despre ea. Aceste gânduri, aceste tristeţi ori dezamăgiri, dacă nu erau bine strunite, o puteau duce la idei pline de disperare şi teamă. Nu voia să clacheze, ştia că nu merită.

Uneori se trezea devreme şi, când asemenea gânduri puneau stăpânire pe ea, ştia că n-are altă soluţie decât să se scoale. Luând măsuri ferme, ca şi când s-ar fi grăbit să ajungă undeva, ca şi când trenul ar fi sosit, iar ea ar fi întârziat, credea că le putea alunga. Şi atunci pleca de acasă, mergea să-şi vadă nepoţica, fetiţa unei verişoare, care o iubea mult şi cu care ea se simţea foarte bine, relaxată şi uita de problemele ei. Îi dădea putere să meargă mai departe, îi dădea încredere în ea, îşi amintea că ea e mai presus de josnicia duşmanilor ei, prin calităţile şi faptele sale. Spera ca Dumnezeu să o ajute să iasă la lumină adevărul. Când citise Biblia, Ella îşi notase în jurnal, ca niste notiţe, câteva citate interesante, care i-au plăcut mai mult:

– ”Nu spune: *Vreau să răsplătesc cu rău* „;

– ”Iertaţi şi veţi fi iertaţi”;

– ”Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har”;

– ”Până la o vreme va suferi cel îndelung-răbdător, după aceea-i va răsări veselie”;

– ”Omul mândru urât este Domnului şi nu va rămâne niciodată nepedepsit”;

– ”Un răspuns blând domoleşte mânia, iar un cuvânt aspru aţâţă mânia”;

– ”De-ţi va greşi fratele tău, dojeneşte-l, şi dacă se va pocăi, iartă-l”.

Aceste citate au ghidat-o, în viaţă, dar, din păcate, lumea nu mai ţine cont de astfel de pilde, de învăţături creştine. Lumea este exact cum nu trebuie: mândră, egoistă, invidioasă, rea, ipocrită, răzbunătoare. În societatea actuală nimic nu mai e corect, valorile devin nonvalori şi invers, oamenii au o scară a valorilor diferită de cea normală, total pe dos. Dacă vrei să câştigi, atunci trebuie să fii necinstit, mincinos, nesimţit, fără caracter.

Cu toată încercarea ei de a-şi ghida gândurile, ştia că trebuia să-i dea minţii ei libertatea de care avea nevoie. Trăia de pe urma caracterului aleatoriu al activităţilor gândirii şi, la sfârşitul zilei, se vedea antrenată într-o nouă serie de meditaţii şi călătorii imaginare. Jurnalul o ajuta să evadeze, fie citind, fie scriind câte ceva. Avea noroc şi de prietenul ei cel înţelept, Seby, care o ajuta adesea şi îi dădea putere, o învăţa să fie mai puternică, mai îndrăzneaţă, să nu se mai lase atacată. Pe el îl admira, ar fi vrut să fie ca el: puternică şi cu personalitate, să nu se teamă de nimeni. El nu permitea nimănui să-l calce în picioare, şi pe bună dreptate. Era un om inteligent, mândru, ştia să se facă respectat. Iar ea, deşi era deasupra multora dintre cei care mereu o loveau - mişeleşte, pe la spate - ca nivel de pregătire, ca vechime, dar şi prin felul de a fi, le permitea unor „neica nimeni” să comenteze la adresa ei, rămânea mută de uimire. Îi lipsea mândria.

Prietenul ei înţelept, Seby, o asculta, o înţelegea şi o sfătuia, iar ea avea mare încredere în el, în judecata lui, îl admira pentru asta. Se înţelegeau bine, erau pe aceeaşi lungime de undă. Dar l-a cunoscut târziu. Despre posibilitate găsirii omului potrivit la momentul potrivit Thomas Hardy scria: „Desfăşurarea prost orânduită a planului bine orânduit al vieţii face ca rareori cel chemat să

vină, şi rar se întâmplă ca omul ce ţi-e sortit să-l iubeşti să apară la ceasul potrivit iubirii. De puţine ori natura spune bietelor ei făpturi *Priviţi*! atunci când privind poţi ajunge la fericire; strigătului disperat al făpturii care întreabă *Unde*? îi răspunde *Aici*! doar atunci când aceasta ajunge să fie sătulă şi obosită de jocul de-a v-aţi ascunselea. (...) Una dintre jumătăţi lipsea, rătăcind singură în lume şi asteptând într-o amorţire abrutizantă clipa întâlnirii care avea să vină prea târziu".

Puţini oameni au norocul să-şi găsească iubirea, persoana potrivită la momentul potrivit. E greu să iubeşti şi să fii iubit la fel, în acelaşi timp. Se gândea că ei nu i s-a întâmplat asta, de aceea nu s-a simţit împlinită, fericită, mulţumită. Prea târziu l-a cunoscut pe băiatul acesta inteligent care i-a plăcut din prima conversaţie. Şi-a dat seama repede că e ceea ce căuta, dar au rămas doar prieteni.

Citise undeva despre lumea în care trăim şi despre Dumnezeu. Autorul, Dragoş Huţuleac, spunea că Dumnezeu, în societatea contemporană, şi-a cam pierdut calitatea de „păstor", că e, mai degrabă, un instrument al dorinţei noastre de a parveni. Mai ales pentru ipocriţi. Un fragment era amuzant, autorul făcând haz de necaz, de fapt: „Dumnezeu nu mai are nevoie de prezentare. E singurul VIP unanim cunoscut.(...) Pe ansamblu, e un băiat bun. Nu bea, nu fumează, nu se droghează (...) şi e extrem de modest. Nu-i plac apariţiile în public şi se fereşte cât poate de paparazzi. Nici televiziunile nu par să-i producă mare plăcere. Puţină lume l-a văzut la chip, dar între timp toate persoanele respective au decedat". Tânărul autor mai spunea că Dumnezeu are acelaşi aspect etic şi justiţiar dintotdeauna, de când există lumea. Dar religia şi-a cam pierdut calitatea de „ghid" al mântuirii, oamenii sunt prea ipocriţi.

Un alt fragment din jurnal: „Dacă aş scrie o carte, poate că viaţa mea ar părea altfel, aş putea să-mi amintesc trecutul fără repulsia pe care o resimt acum, trăindu-mi viaţa, fără

plăcere, din inerţie. Pentru că am început să trăiesc fără să cer să mă nasc şi trebuie să-mi continui viaţa, fie că vreau sau nu. O comedie umană, o tragi-comedie. Religia spune că trebuie să-i iubim pe oameni, că oamenii sunt admirabili; să întoarcem şi obrazul celălalt, adică să răsplătim răul cu bine. Dar ce rost are? Nimeni nu apreciază calitatea, nu câştigi nimic dacă eşti bun cu cei răi.”

– V-Ce înseamnă să fii om

Afară începuse să plouă torenţial, erau ploile de vară caniculară, iar cerul era o masă de nori gri-purpurii. Îşi amintea perfect prima dată când a prins-o ploaia în timpul întâlnirii cu un băiat, pe când avea douăzeci de ani şi s-au adăpostit sub un gard. Erau la ţară, acolo unde s-au cunoscut. A fost o iubire frumoasă, nevinovată, doar cu sărutări şi sentimente curate. El venise să culeagă merele la o mătuşă, împreună cu Edmond, verişorul ei. Cât a stat băiatul la cules mere, o săptămână, s-au întâlnit în fiecare seară. Profitau de faptul că în fiecare seară se adunau copii, adolescenţi la poarta bunicilor prietenei sale, Leny şi aşa putea ieşi şi ea. Leny venea în fiecare vacanţă la bunici, în vecini şi era extrem de prietenoasă, de aceea reuşea să atragă copiii la ea şi stăteau afară până târziu, în serile de vară şi de început de toamnă.

Acum Leny era stabilită în Italia, iar bunicii ei au murit. Ella se gândea că timpul trece, viaţa se schimbă, evoluează, oamenii pleacă, vin alţii. Numai ea era la fel de singură ca întotdeauna. Era conservatoare, ţinea la valorile morale vechi, avea principii „de modă veche” care erau depăşite acum, nu mai ţinea nimeni cont de ele. De aceea părea o inadaptată, îşi dorea o lume mai bună, utopică, poate.

Citea din jurnal: „Şi mai trebuie să reţin ceva: că aparenţele înşală! Sunt o fire cam naivă, relativ uşor de păcălit. Am încredere în cine nu trebuie şi nu am în cine merită. Aleg greşit oamenii, de multe ori. Trebuie să am răbdare până cunosc mai bine omul, să nu trag concluzii

pripite, pentru că aparenţele înşală, de cele mai multe ori. Sunt mulţi oameni care vor să facă o bună impresie şi ştiu să joace bine teatru. Aceştia câştigă, în general, pentru că nu sunt sinceri, sunt diplomaţi, dar ipocriţi. Dacă eşti sincer, corect şi tolerezi oameni de nimic pentru că ţi-e jenă să cobori la nivelul lor, pierzi.”

În ultimii ani Ella învăţase ceva despre modul de a fi al oamenilor de la munte: erau foarte veseli, le plăcea grozav să se distreze, să petreacă, să danseze şi să bea; petrecerile sunt foarte importante pentru ei, nimic altceva nu mai contează; lăsau munca, beau şi petreceau. Le plăcea să se laude prea mult cu ceea ce aveau sau cu ceea ce făceau, chiar dacă laudele erau false, adesea, sau erau înflorite, exagerate. Asta fiindcă nimeni nu are voie să fie mai presus ca ei, sunt prea mândri. Din cauza acestei mândrii, se comportă josnic, din păcate, lovind pe oricine pentru a se apăra, pentru a creşte în ochii celorlalţi, minţind. Mândria şi ipocrizia erau „calităţile” esenţiale ale oamenilor de la munte, acolo unde lucra fata. Dar ea nu suporta lauda şi mândria lor grosolană. Nu-i plăcea că toată lumea bea, femei şi bărbaţi, cot la cot, şi de aici nu-i cale lungă până la „distracţii” ieftine; erau tare iubăreţi, mai ales femeile, glumeau adesea pe teme sexuale. Aşa că, deşi la început i-a plăcut veselia acelor oameni, a fost profund dezamăgită când le-a văzut adevărata faţă: „oameni cu un caracter care lasă de dorit”, cum zicea o colegă ce se afla acolo de ceva timp, dar venea din altă zonă. Poate că existau şi excepţii, dar acestea erau puţine.

Desigur, nu merita să se întristeze din cauza unor astfel de fiinţe josnice, ştia asta. Dar unele dintre ele o loveau, o bârfeau, minţind, iar ea suferea, mereu, pentru că nu se apăra imediat. Rămânea blocată, fără cuvinte. Însă cei care au lovit-o pe nedrept, mişeleşte, parcă au fost pedepsiti: unuia i-a murit soţia, iar colega ei, care o jignea, minţind, era grav bolnavă.Uneori, durerea amestecată cu dezgust şi neputinţă erau atât de mari, încât simţea că se

îmbolnăveşte, fizic. Simţea că se sufocă, era prea stresată. Şi atunci încerca să uite.

O vorbă veche zice: să fii domn e o întâmplare, dar să fii om e lucru mare. Om adevărat e cel care are suflet bun, care-i ajută pe cei nevoiaşi. Însă cei care au averi nu sunt foarte darnici cu nevoiaşii. Ella nu iubea banii foarte mult; prefera să fie săracă, dar cinstită, fără mustrări de constiinţă, nu accepta câştiguri necinstite. Dar lumea din jurul ei nu era aşa. Lumea se îmbogăţea tocmai prin mijloace necinstite. Şi iar nu era ca toată lumea...

Bărbaţii şi femeile din jurul ei acţionau ca nişte jucători într-un joc de-a şti şi a nu şti, de-a te preface şi de a te ascunde. Această descoperire a fost ca un şoc, o dezamăgire: ei îi plăceau oamenii sinceri, modeşti, buni. Niciodată nu-i plăcuse intriga. Dar trebuia să înveţe să nu dezvăluie nimic, niciodată şi să nu recunoască, în clipa în care o nouă informaţie îi era împărtăşită; să se poarte de parcă făcuse un schimb de remarci glumeţe. Descoperi, în acel oraşel, cultura duplicităţii, oamenii tăinuiau tot ce conta mai mult pentru ei, dar atacau indirect, pe la spate. Ea, naiva, nu putea juca teatru, nu putea fi ipocrită. Şi nu lovea pe nimeni. Era, însă, prea singură. Se gândea că prietenia e atat de rară, dar atat de preţioasă! Avea doar un prieten cu care mai vorbea în momentele grele, Seby, el o ajuta când avea nevoie de un sfat, de putere.

Ce e mai important: adevărul sau minciuna, frumosul sau urâtul, modestia sau lauda? Romain Rolland spunea: „Adevărul e înaintea frumuseţii, dacă trebuie să alegi”, iar La Bruyere: „Modestia este faţă de merit ceea ce este umbra faţă de figuri într-un tablou: îi dau forţă şi relief.” Ea nu ştia să-şi pună în evidenţă calităţile, era excesiv de modestă. Şi nu-şi dorea să stârnească invidie, mereu. Prefera să treacă neobservată. Avea încredere în ea, intelectual, dar nu lupta să arate tuturor, să se laude. Era deja invidiată din start pentru frumuseţe, peste tot pe unde fusese. În plus, era cam nonconformistă, nu făcea ce face

toată lumea, ci doar ce credea ea că e bine. O plictiseau îngrozitor mediocritatea, bârfa, răutatea şi egoismul. De aceea nu se certa niciodată cu cineva care avea aceste atribute, nici măcar nu se apăra. Tăcerea ei era luată, însă, drept încurajare. În ochii oamenilor proşti şi răi, modestia ori tăcerea era înţeleasă ca semn de vinovăţie, nu de detaşare superioară. Modestia devenise defect grav. Din experienţa vieţii fata învăţase să nu se mai coboare la nivelul proştilor răutăcioşi pentru că nu merită. Dar vedea că lumea e condusă de rataţi, de oameni de nimic, fără principii, fără morală, fără ruşine şi ea nu putea schimba lumea, luptând cu toţi. Era de o bunătate infinită, dar în acelaşi timp severă, când era dezamăgită, ori altruistă, deşi simţea cât de greu e să se manifeste, fiindcă lumea nu era bună.

Uneori compunea, în minte, scrisori pentru colegele care o loveau, pentru că nu reuşea să discute deschis cu ele. Rămânea uimită; una dintre ele o acuza direct, în faţă, cu atâta răceală şi atât de ultimativ, încât era absolut scandalos, iar alta aproba şi o privea cu ură.

Citea din jurnal: „Se pare că am, în continuare, duşmani aici care ţin neapărat să-mi facă rău. Atitudinea lor e aceeaşi, am înţeles repede şi acum mi s-a confirmat. Tot nu sunt informată niciodată despre concursuri ori alte lucruri şi mi se caută nod în papură, ca de obicei. *Doar n-o să-ţi caut în geantă proiectul*!, mi-a spus, maliţios, deşi nici nu mi l-a cerut (exact la fel spusese şi despre portofoliu, cu un an înainte!). Am colege care veşnic întârzie, peste douăzeci de minute şi nu le zice nimeni, nimic, dar dacă aş întârzia eu cinci minute, deşi fac naveta, mi se face observaţie: *Faci naveta*? *Cam târziu*... (mi s-a spus când am întârziat cinci minute, într-o dimineaţă). Mă gândesc să filmez totul, ca să nu mai poată minţi în favoarea protejaţilor şi în defavoarea mea. Eu nu am protecţie şi nici n-am cărat cadouri pentru a fi favorizată, dar nici n-am s-o fac. Cert este că mă simt hărţuită şi umilită din nou, parcă se joacă de-a proştii, ori cu

proştii. Îmi vine s-o întreb ce are cu mine, dar când o văd mă dezgustă, nu am niciun chef de vorbă cu ea. Acum chiar nu o mai suport deloc. Nu vreau s-o mai văd, dacă s-ar putea. Nu mă interesează părerea ei, veşnic subiectivă, incorectă, mincinoasă, răutăcioasă. Mă tem că, dacă ar mai zice ceva, s-ar putea să nu mă mai controlez. Din păcate, părerea ei contează pentru ceilalţi şi-mi poate face rău. Deja sufletul mi-e greu de umilinţa la care m-a supus din nou. Îmi venea să plâng. Nu pot să cred cât de slabă sunt, încât să-i dau satisfacţie, plângând. De ce nu lupt, de ce mi-e jenă să ripostez?”

– VI-Familia

Visa să aibă propria ei familie, propria ei casă. O casă nu prea mare, cu sufragerie vastă şi camere de mărime medie, intime şi confortabile, plăcute. O cameră mică creează impresia de intimitate, de spaţiu privat, personal. Îi plăcea să aibă o cameră a ei, unde să facă ce vrea: să citească, să scrie, să asculte muzică, să se relaxeze ori să mediteze în linişte. Se imagina stând, la lăsarea serii, într-o încăpere lambrisată, ca o mansardă - la fel de intimă prin spaţiul redus, cu pereţi oblici şi geam în acoperiş, ce îti face legătura cu infinitul cerului albastru, cu libertetea păsărilor. Îşi dorea camere cu pereţi vopsiţi în culori vii, vesele, deschise: portocaliu, roz, mov deschis sau chiar verde pal, culoare relaxantă ce sugerează vegetaţie, viaţă, regenerare. Pe jos îşi dorea parchet modern, fără covoare mari, doar un covoraş rotund în mijlocul încăperii, asortat cu mobila şi cu pereţii odăii. Mobila nu trebuia să fie în exces: puţină, modernă şi cât mai simplă, dar de bun gust, cu etajere sau rafturi pentru cărţi, cu fotografiile familiei pe birou şi câteva tablouri pe pereţi. În rest, pereţii trebuia să rămână goi, liberi, pentru a încânta ochiul cu frumoasa culoare a varului lavabil. Nu era hotărâtă în priviinţa încălzirii camerelor: îi plăcea să audă focul arzând, lemnele troznind. Dar era mai confortabil şi mai curat cu centrală

termică şi calorifere. Eventual un şemineu în sufragerie, focul din şemineu avea farmecul său: i-ar plăcea să-l asculte arzând în liniştea serii, relaxată şi să-i admire jocul de lumini şi umbre create pe pereţii încăperii, cu lumina stinsă, cu jaluzelele trase, după ce truda zilei se sfârşise şi nu o aştepta nici-o obligaţie socială.

Îşi amintea serile de iarnă, când era mică, iar mama le spunea, ei şi frăţiorului mai mic să stea cuminţi deoarece Moş Crăciun se uită, de afară, pe geam, să vadă cât de cuminţi sunt copiii, ca să ştie ce cadouri să le aducă de Crăciun. Dacă Moşul vedea că nu erau cuminţi, nu le aducea nimic. Când auzeau de Moş Crăciun, ea şi frăţiorul ei erau foarte cuminţi: stăteau amândoi pe pat, rezemaţi, liniştiţi, cu mâinile încrucişate, semn de mare cuminţenie! Oricum, erau copii cuminţi deoarece mama lor le vorbea frumos, chiar şi când mai făceau câte o prostioară, fără să vrea, din joacă. Uneori le era frică sau ruşine să spună mamei ce-au făcut, dar ea le vorbea calm, cu multă blândeţe: *Spuneţi drept*, *că nu vă bat*!

Ş i ei spuneau adevărul fiindcă ştiau că mama se va ţine de cuvânt. Nu-i bătea, nu i-a bătut niciodată, dar îi certa, calm, fără să ţipe, serioasă, dar cu bunătate, aşa încât lor le era ruşine şi îşi doreau să nu mai greşească niciodată, ca să n-o mai supere.

Erau amintiri frumoase, din copilăria lipsită de griji, de un farmec deosebit. Fata a crezut în Moş Crăciun până foarte târziu. Chiar dacă mulţi copii spuneau că Moş Crăciun nu există, ea nu-i credea, fiindcă la ea venea. Când se trezeau, în dimineaţa de Crăciun, găseau bradul împodobit, iar sub pom erau cadouri pe care scria „pentru Ella” şi „pentru Mihai”. Mai târziu, au aflat că sora lor mai mare scria pentru cine erau cadourile, ea era Moş Crăciun. A fost cea mai frumoasă perioadă a vieţii, au avut o mamă minunată şi o soră care le aducea cadouri, mai ales cărţi cu basme. Iar mai târziu fata a primit o carte groasă cu toată opera lui Caragiale şi de atunci Ella s-a îndrăgostit de teatru. Citea

mult şi purta ochelari, de la doisprezece ani. Un coleg mai mare, care o plăcea îi spunea „fetiţa cu ochelari”.

Scria în jurnal: „Din copilăria mea nu-mi amintesc prea multe, oricât de mult aş încerca. Mama îmi povestea că veneam de la grădiniţă în fiecare zi cu o nouă poezie învăţată şi începeam să o spun imediat cum intram pe poartă. Multe dintre poezii mi-au rămas în memorie. Restul, întâmplările, s-au şters. Din întunericul acelor vremuri mi-a rămas o singură secvenţă: eram la grădiniţă şi îl căutam pe fratele meu mai mic, Mihai, prin toată curtea, îngrijorată să nu fi păţit ceva. Mai târziu, şcolăriţă, îmi amintesc cum ne jucam în pauze prin curtea sau prin spatele clădirii şcolii care mi se părea gigantică, deşi nu avea etaj. Doar că noi, copiii, eram prea mici.

În clasa a patra am luptat, pentru prima dată, pentru dreptate. Băieţii nu le lăsau pe fete să se încălzească la sobă, ceea ce eu nu puteam accepta. Fierbeam. Aşa că unul dintre ei m-a lovit peste faţă, iar când a intrat doamna învăţătoare, ne-a prins bătându-ne. Nu cred că eu l-am putut lovi prea tare, dar îmi simţeam buza umflată şi îmi pulsa, credeam că am o buză cât casa.

În acei ani aveam mare grijă de frăţiorul meu. În pauze îl ţineam în braţe, asezată pe balustrada de ciment de la intrare. Cred că mama îmi spunea să am grijă de el, iar eu aşa înţelegeam să am grijă: ţinându-l în braţe. Mai târziu, la gimnaziu, eram la fel de protectoare faţă de frăţiorul meu. Îi certam pe băieţii răi care se legau de el, pentru că el era foarte cuminte, ca o fată şi tare frumuşel, finuţ. Mergeam împreună cu colinda, îmbrăcaţi la fel, cu paltoane verzi, cusute de mama şi căciuliţe albe, de lână, identice, împletite tot de mama. Oamenii ne întrebau: -Ale cui sunt fetiţele?

Iar eu răspundeam, mereu uimită şi revoltată: -El e băiat...!

Dar era mai frumos ca mine şi cânta ca o fetiţă, era ca un îngeraş. A rămas la fel de frumos şi de paşnic, de prietenos

şi când a crescut mare. Are foarte mulţi prieteni, fiind extrem de tolerant, spre deosebire de mine, care sunt foarte exigentă şi selectivă.”

Acum părinţii ei muriseră, fraţii erau la casele lor, căsătoriţi, iar acasă era linişte. Nu se auzea niciun sunet în casă, înafară de strigătul vag şi depărtat al propriei ei singurătăţi şi al memoriei sale care lucra întru mâhnire, al trecutului care venea cu braţele întinse în căutarea unei consolări.

Istoriei ei personale, triste i se adăuga independenţa ei ciudată şi activă. Dimineaţa citea sau scria, în tinpul zilei îi plăcea să stea afară, în natură, facea plajă ori făcea ordine, curăţenie prin gospodărie, iar seara se retrăgea în casă. Nu era obişnuită să stea seara târziu afară, deşi natura, vara, e atât de minunată şi i-ar fi plăcut să contemple cerul înstelat în nopţile de vară, dar nu singură. Îşi dorea un soţ, un partener de viaţă alături de ea, cu care să trăiască toate frumuseţile vieţii.

Ella era enorm de rezervată şi independentă şi nu părea dornică să facă pe plac cuiva şi nici să impresioneze. Părea că trăieşte într-o lume a ei, în propriul sine. Nu-i plăcea aglomeraţia, gălăgia, evita cât putea compania unor oameni şi refuza să fie prezentată prietenilor verişoarei sale din oraş, care era foarte sociabilă. Evita prieteniile, în general. Avea cunoştinţe, dar nu prieteni. Singura prietenă adevărată era o altă verişoară, Ady, o fată mai mare ca ea, ca vârstă, foarte serioasă şi de încredere. Ei i se confesa, ei îi povestea tot ce i se întâmpla şi se simţea bine vobind cu ea. Dar nu i-ar fi plăcut să vină la ea, mereu, prieteni, nu voia să fie deranjată, iubea mai mult liniştea. Îşi dorea un singur prieten, un iubit care i-ar fi umplut golul din suflet şi i-ar fi alungat singurătatea. Dar acesta era greu de găsit, odată ce ea singură se izola de lume. Apoi era şi pretenţioasă, trebuia sa fie cineva deosebit, să fie pe aceeaşi lungime de undă, să se simtă la fel de mulţumită cum se simţea când vorbea cu Seby. Deşi ţinea mult la el,

acum era amabilă şi distantă în acelaşi timp, poate din cauza vulnerabilităţii sale sau a nevoii ei de a fi singură, sau a fricii, sau toate acestea laolaltă. Aşa era ea şi cu restul lumii, mai ales cu restul lumii. Părea rece şi intangibilă, aşa i s-a spus, deşi ea era sociabilă, dar nu cu oricine. Cu persoanele selectate de ea era extrem de deschisă şi comunicativă. Altfel, rămânea rezervată, suspicioasă, prudentă. Simţea cine îi era prieten sau duşman, de aceea păstra distanţa când considera necesar. Cu toate acestea, simţea o imensă nevoie de a primi căldură sufletească, bunătate, iubire şi de a oferi, în acelaşi timp. Oferea, în special, copiilor, ştia că ei merită.

– VII-Casa părintească

După decesul mamei sale, Ella o visa adesea, aproape în fiecare noapte. Visul era cam acelaşi: mama se întorcea acasă dintr-o călătorie mai îndelungată, iar ea se bucura enorm să o vadă, era fericită şi încerca să-i facă pe plac ca să se simtă bine şi să nu mai plece. Ştiind că mama fusese bolnavă şi că nu avea voie să muncească din greu, încerca să o menajeze acum, când o vedea întorcându-se, vroia să aibă grijă de sănătatea ei. N-o lăsa să muncească deloc, o săruta şi îi spunea că o iubeşte, ceea ce nu i-a spus niciodată, în realitate, cât a trăit. Fata ştia, în vis, că mama murise, dar, când o vedea venind, bucuria era aşa de mare, încât credea că s-a înşelat, că doar a fost plecată undeva, departe, şi acum se întorcea.

Visul era expresia dorinţei sale ca mama să trăiască; în subconştient nu acceptase niciodată ideea că mama murise. Visul venea din subconştient, dar îi aducea multă fericire fetei fiindcă o vedea pe mama vie, întorcându-se acasă.

Cine nu a trăit o asemenea dramă, nu poate înţelege felul în care se amestecă regretul cu amintirea, câtă durere poate fi refulată şi cum nimic nu pare să aibă o formă sau un sens anume până când nu se duce, nu se pierde. Şi chiar

şi atunci, sub greutatea purei hotărâri, cu greu poate fi uitat şi lăsat deoparte pentru a se reîntoarce abia noaptea, ca o durere sfredelitoare. Visul era expresia durerii şi a reproşurilor Ellei pentru că nu avusese grijă de mama ei şi nu i-a spus cât o iubeşte. Avea mustrări de conştiinţă pentru că nu a făcut tot ce putea pentru mama sa, că nu a ajutat-o cum ar fi trebuit, la momentul potrivit.

Îşi reprosa mai ales faptul că ultima dată când o văzuse pe mama în viaţă fusese cu două luni înainte de a muri. A fost prima dată când lipsise atât de mult de acasă şi se simţea vinovată.

În acea groznică dimineaţă, când fratele ei o găsise pe mama moartă, Ella plecase, în sfârşit, spre casă, nerăbdătoare să-şi revadă parinţii, după atâta timp. Ar fi trebuit să plece acasă cu o zi înainte, dar a amânat pentru dimineaţa următoare; asta nu-şi putea ierta! Mai avea cincisprezece minute până să ajungă acasă, când a sunat-o fratele ei şi i-a spus:

– A murit mama!

A fost şocată, nu putea crede. A simţit durerea din vocea fratelui şi a ţipat:

– Nu! Nu se poate! Nu! Eu sunt pe drum, ajung în câteva minute...

Dar îşi tot repeta obsesiv, vorbea singură: „Nu se poate! Nu! Nu! Nu!”. Spera că nu e adevărat, nu putea accepta, nu vroia să creadă. Când a ajuns în faţa porţii, l-a văzut pe tatăl ei, cu capul descoperit, venind de la vale, distrus şi a înţeles că e adevărat. Fratele ei era în stare de şoc. Să-ţi găseşti mama moartă, dimineaţa, când te trezeşti - ce durere poate fi mai mare?

Din cauza caniculei din acele zile de iunie, mama făcuse un accident vascular cerebral. Muncea mult, deşi n-avea voie, vara; avea probleme cardiace, tensiunea mare şi trebuia să evite canicula şi efortul. Dar era prea harnică, avea solarii în care presiunea era insuportabilă şi pentru un om sănătos. Intra în solarii doar dimineaţa şi seara, dar

zilele erau toride, temperatura era prea mare. Băiatul o găsise în beci, unde mama coborâse să ia cartofi, după ce ieşise din solar.

Acum, după atâţia ani, Ella era acasă, în vacanţă. Durerea mai amorţise, oarecum. Cel puţin se simţea, din nou, bine, pe plaiurile natale pe care le iubea atât de mult.

Vremea era frumoasă, în general, la ţară, unde mergea fata în fiecare vacanţă de vară. Erau zile caniculare, dar ea suporta uşor căldura, iubea soarele, îi plăcea să facă plajă, să se bronzeze. Admira frumuseţea naturii vara, la ţară, peisajele mirifice care se schimbă câte puţin, odată cu trecerea timpului. Vegetaţia creşte, înfloreşte, apoi moare, toamna.

Avea o curte largă, acoperită cu viţă-de-vie care dădea umbră în zilele caniculare. Privind pe fereastră, se văd florile în grădina din faţa casei, apoi curtea largă, umbroasă, care parcă te îmbie să petreci câteva ore pe zi acolo, sub vie, protejat de razele soarelui. Pentru ea, vremea era perfectă; aerul însuşi strălucea, având o culoare minunată; totul radia lumină şi culoare.

Peisajele de la ţară se desfăşurau în pante striate de înfloriri albastre şi maronii ori verzi. Satul parcă îi zâmbea, se simţea acasă din nou, după anii trişti de după moartea mamei, când totul îi amintea de ea şi îi producea dureri crâncene. Acum iubea cel mai mult locurile natale, casa părintească şi grădina din spatele casei unde te afundai, primăvara, în iarba fragedă până la genunchi. Se gândea dacă nu ar fi bine să rămână definitiv acasă, unde se simţea liniştită, relaxată, mulţumită.

Toată viaţa stătuse în gazdă la alţii, în case străine, respectând obiceiurile şi regulile altora. Se săturase de oameni străini, de case străine, obosise să suporte prea multe, era traumatizată. Visa, uneori, noaptea, că se află undeva, într-un loc străin şi căuta o gazdă. Ajungea la o casă aflată undeva pe un deal; recunoştea casa ca fiind a unei gazde mai vechi şi recunoştea perfect camerele - le

văzuse altădată *tot* în vis - şi acest vis se repeta regulat. Visul era expresia disperării, a frustrării datorată faptului că nu avea casa ei şi mereu trebuia să-şi caute o gazdă. Încercă să-şi cumpere o garsonieră, economisind banii din salariu timp de cinci ani, dar nu reuşi, erau prea puţini. Cu banii strânşi a reuşit doar să-şi cumpere o maşină mai ieftină.

Citea din jurnal: „Din copilărie îmi amintesc că mama muncea foarte, foarte mult şi pe noi, copiii ne lăsa să învăţăm. Doar în vacanţă o mai ajutam sau când avea prea multă treabă. Era foarte mândră de mine pentru că luam mereu premiul întâi, eram mereu lăudată la şcoală, dată ca exemplu. Învăţătoarea mea îi spusese mamei că eu sunt cea mai inteligentă dintre fraţii mei, dar eu ştiam că şi ei sunt deştepţi odată ce au absolvit facultăţi grele, ba chiar au avut bursă.

Mândria cea mai mare a mamei, fericirea ei era să vadă că învăţam bine. Ea nu a putut să înveţe, avea doar patru clase primare, de aceea vroia ca noi să învăţăm. Şi pentru asta a făcut enorm de multe sacrificii, a muncit pe rupte pentru că avea, mereu, câte trei copii la şcoală: unul la facultate, unul la liceu şi unul la gimnaziu. Ea îmi dădea bani de tren ori pentru pâine. Tata era mai zgârcit, cu toate că avea mai multă şcoală şi citea mereu, când avea timp, deci ar fi trebuit să pună mai mult preţ pe şcoală. Cred că de la el am moştenit noi pasiunea pentru carte. Mama, însă, avea o inteligenţă practică, nativă, ştia să facă orice, se pricepea la toate, era foarte harnică şi ambiţioasă. Pe vremea CAP-ului prăşea două porţii, în loc de una, iar după revoluţie îşi lucra pământul cu mare dragoste şi pasiune: avea două răsadniţe, primăvara devreme, apoi solarii cu legume pe care le vindea la piaţă, duminica. Grădina era plină de flori, de crizanteme, mai ales. E uşor de înţeles că nu avea o clipă de răgaz, nici măcar duminica. Se trezea cu noptea-n cap şi pleca la piaţă, cu flori sau cu legume. De multe ori, vara, dormea doar trei-patru ore pe noapte

fiindcă stătea până târziu să-şi pregătească florile sau legumele pentru a doua zi, la piaţă.

Eu am învăţat, însă, prea mulţi ani, încă zece ani, după terminarea liceului: am absolvit o şcoală postliceală şi două facultăţi. Mi-a plăcut să învăţ, nu-mi pare rău şi abia în ultimul an am început să mă simt cam obosită. Era prea mult, iar sora mea mă ironiza că o să ies la pensie... din şcoală. Aceşti ani de şcoală n-au fost prea grei decât din punt de vedere material, nu aveam bani de cheltuială, dar nici nu cheltuiam. De acasă luam mâncare, săptămânal, cumpăram doar pâine, iar haine nu-mi luam decât foarte rar. Eram cea mai neelegantă studentă, poate de aceea nici nu se uita nimeni la mine. Liniştită, retrasă, nu ieşeam în oraş, nu aveam prieteni. Ieşirile ar fi costat, iar eu nu aveam bani. Abia când am început să lucrez mă îmbracam mai elegant, eram profesoară, nu se putea altfel. Atunci am început să fiu „văzută", observată, admirată, dar aveam aproape treizeci de ani. Tinereţea mea aproape trecuse cu şcoala. De ieşit, însă, tot nu ieşeam deloc, nu mă distram, mă obişnuisem cu viaţa aceea retrasă, solitară, fără prieteni, fără mari cheltuieli financiare, fizice sau psihice. Nu rezistam să nu dorm noaptea, nici acum nu rezist."

– VIII-Religie şi raţiune

Ella avea zile mai bune şi zile mai rele, zile însorite ori zile ploioase. Când era înnorat afară, fata devenea melancolică, tristă, uneori chiar depresivă. Când apărea soarele pe cer, se însenina şi ea, ieşea afară şi aerul curat îi făcea bine, devenea veselă, luminoasă ca o zi frumoasă de vară. Se gândea că toate au o legătură în lumea asta, că lumea nu e altceva decât o nesfârşită reţea de stări şi evenimente profund conectate, dar conexiunile sunt adesea invizibile. Credea că nimic nu e întâmplător şi învăţase, de-a lungul vieţii, că după noapte e zi, că după ploaie răsare soarele. „Tot răul - spre bine", îi spunea mama sa, mereu îşi amintea aceste vorbe. De aceea, când ceva rău i se

întâmpla, ştia că va urma o bucurie, mai devreme sau mai târziu. De obicei, avea ghinion, dar uneori, ca o compensaţie, avea un noroc chior, de parcă destinul era deja hotărât şi aşa trebuia să se întâmple. Atunci înţelegea că nimic nu e întâmplător, că aşa a fost să fie, de parcă Dumnezeu o testează, să vadă cât rezistă la durere, apoi o recompensează cu câte o bucurie, pe neaşteptate. Cu toate acestea, după ce reuşea ceva ce îşi dorise enorm, imediat apărea o altă dorinţă, un alt obiectiv îi capta gândurile şi atenţia. Ajunsese la concluzia că, astfel, nu va fi niciodată mulţumită, că mereu îşi va dori altceva, odată ce reuşise ceva.

Uneori venea pe la ea Ady, verişoara sa, o fată credincioasă care mergea foarte des la biserică. Ella îi povestea despre ea, îi mărturisea durerile ei, i se destăinuia ca unui prieten de nădejde, îi cerea sfaturi. Ady ştia toate secretele fetei, o cunoştea, poate, cel mai bine.

Odată au discutat despre religie şi Ella a văzut la Ady, pe perete, icoana pictată de Leonardo da Vinci, „Cina cea de taină”. Studiindu-o cu atenţie, a întrebat-o pe verişoara sa:

– Icoana îl prezintă pe Iisus cu cei doisprezece apostoli, nu-i aşa?

– Da, răspunse Ady.

– Atunci cine este această femeie de lângă Iisus? Stă chiar în dreapta sa...

– Nu ştiu...., nici n-am observat-o până acum, spuse Ady, privind cu atenţie. Credeam că e bărbat. Dar o să-l întreb pe părintele, la biserică.

– Chiar te rog, zise Ella. Şi să-mi spui şi mie ce zice preotul, că sunt tare curioasă.

Adevărul era că nici Ella nu observase, până atunci, acea femeie din tablou, ştiind sigur că Iisus era alături de cei doisprezece apostoli, ucenicii lui, bărbaţi. Nu s-a îndoit niciodată, aşa ne învăţa religia de mici şi aşa a crezut. Nimeni nu observă femeia din acel tablou, din acea icoană

deoarece ideile noastre preconcepute despre această scenă biblică sunt atât de puternic înrădăcinate, încât mintea refuză să recunoască detaliul şi îl trecem cu vederea, chiar dacă ochiul îl observă. Faptul că e aşezată la dreapta lui Iisus şi e îmbrăcată în aceleaşi culori ca şi El ar fi trebuit să ne dea de gândit. Unii spun că acea femeie ar fi soţia lui Iisus, cu care ar fi avut şi copii. Aceasta idee este dezvoltată şi de un film documentar, „Secretele Bibliei”. În documentar cercetătorii afirmau că, într-adevăr, femeia din dreapta lui Iisus ar fi soţia sa, lucru confirmat de nişte documente secrete, religioase, care au fost ascunse pentru ca lumea să nu-şi piardă credinţa în caracterul divin al lui Iisus. Împăratul Constantin cel Mare, care a răspândit creştinismul, ar fi ascuns aceste documente secrete care erau, de fapt, alte evanghelii scrise de apostolii lui Iisus. Acestea nu au fost incluse în Biblie, Constantin încercând să excludă caracterul uman al lui Iisus şi exagerând sau subliniindu-i caracterul divin, pentru impresionarea credincioşilor. Ceea ce a avut rezultate pozitive, i-a făcut pe păgâni să devină credincioşi, cu frică de Dumnezeu.

Orice religie se bazează pe istorii metaforice, Dumnezeu e descris prin metafore, alegorii, hiperbole pentru ca noi să putem accepta lucruri pe care nu le putem dovedi, dar ne imaginăm că sunt adevărate. Alegoria a devenit parte integrantă a realităţii în religie.

Discutând cu Ady, Ella spuse:

– Istoria e scrisă de cei puternici. Când se ciocnesc două culturi, cea care pierde e distrusă, iar cea care câştigă scrie cărţile de istorie, care îi glorifică propria cauză şi o discreditează pe cea a învinşilor. Aşa a făcut împăratul Constantin cel Mare, care a învins împotriva păgânilor. La fel s-a întâmplat când au venit comuniştii la putere: toate cărţile de istorie, toate cântecele, poeziile, toată cultura română venera comunismul. După revoluţia din decembrie 1989, în cărţile de istorie s-a scris adevărul despre comunism şi despre dictator, Ceauşescu.

Însă Ady nu voia să creadă explicaţiile Ellei, ea ştia că trebuie să creadă ceea ce a fost învăţată, să nu se îndoiască, să nu cerceteze. Era prea îndoctrinată în credinţa ei. „Crede şi nu cerceta” se spune în Biblie, tocmai de aceea: ca să nu aflam secrete. Şi Ella credea în Dumnezeu, desigur, dar unele lucruri nu erau logice şi, uneori, îşi punea întrebări (la care orice teolog îi putea da, probabil, un răspuns în favoarea creştinismului, aşa cum a învăţat la şcoală). Fata se convinsese demult că există Dumnezeu fiindcă, atunci când visa urât, se trezea, spunea o rugăciune, făcea semnul crucii şi coşmarul dispărea. Erau visuri înfricoşătoare, se trezea îngrozită şi asta se întâmpla când uita să-şi facă rugăciunea de seară, adică foarte rar. Dar astfel a înţeles ea că există o forţă divină, care ne protejează. Îşi amintea că avea coşmaruri şi când era copil, se trezea speriată şi mama ei spunea o rugăciune, îi făcea semnul crucii, iar coşmarul dispărea.

– Mergi la biserică la fiecare slujbă?, o întrebă pe Ady.

– Da, cât de des pot. Acolo e singurul loc în care îmi găsesc liniştea, mă simt altfel, parcă plutesc, uit de toate mizeriile. E o senzaţie aparte, nu poate fi explicată în cuvinte.

Ella îşi amintea că acelaşi lucru i l-au mai spus şi alte persoane: că la biserică îşi găsesc liniştea, că se simt pătrunşi de pace sufletească, de divinitate.

Pe verişoara ei o admira şi o respecta pentru că era atât de serioasă, de corectă, vorbea frumos cu toată lumea şi nu-şi pierdea cumpătul, era o fată finuţă, cu mult bun simţ. Dar, ca şi Ella, nu-şi găsea locul în lumea asta rea, egoistă, coruptă, fără bun simţ. Colegii ei de muncă o excludeau fiindcă nu era ca ei: n-avea tupeu, nu înjura, nu bârfea şi, mai ales, nu era căsătorită, deşi avea patruzeci de ani. Ella observase că, adesea, starea civilă era un motiv de bârfă, pentru oameni. Dacă nu eşti măritată, nu te încadrezi în tipar, nu eşti ca ei şi atunci te judecă şi te exclud. Spiritul de turmă e periculos pentru „outsideri”, mai ales în

comunităţile mici. Mulţimea poate deveni agresivă, fiind gata să arunce cu piatra, de parcă n-ar avea nici-o pată. Însă fata ştia că oamenii nu-şi văd propriile defecte, le omit, fiind prea ocupaţi să găsească defecte la ceilalti şi grăbindu-se să-i judece, deşi ei sunt, poate, mult mai păcătoşi. Omul vede paiul din ochiul altuia, dar nu vede bârna din ochiul lui. Fata îşi dorea ca lumea să fie mai bună sau măcar mai corectă, mai cinstită, mai sinceră. Îşi dorea să nu mai fie pietre de aruncat şi nici paie de căutat la alţii, nevinovaţi, de cele mai multe ori.

Dar în ziua de azi se confundă tupeul şi nesimţirea cu personalitatea. Dacă eşti modest, cu bun simţ, înseamnă că nu ai personalitate. Nesimţiţii, mincinoşii, tupeiştii au personalitate. Ea ştia, însă, că a avea personalitate înseamnă să fii o personalitate, adică să fii un model, să ai nişte calităţi care impun respect şi admiraţie: seriozitate, corectitudine, inteligenţă şi modestie, altruism etc. Din păcate, acum adevăratele personalităţi, adevăratele valori stau ascunse în umbra falselor personalităţi, a parveniţilor, a celor care ştiu să dea din coate, să facă orice pentru a fi remarcaţi, pentru a fi cunoscuţi.

Discuţiile cu Ady o ajutau pe Ella să-şi găsească liniştea, parţial; erau ca niste consultaţii la psiholog. Iar Ady îşi găsea liniştea în religie, Dumnezeu o ajuta să reziste, să răzbată.

– Ştiai că baza religiilor antice o constituia conceptul care situează femeia la originea vieţii, prin capacitatea ei de a da viaţă? Că femeia era sacră?, o întrebă Ella pe verişoara sa.

– Nu. Cum aşa?

– Sacrul feminin s-a pierdut, însă, odată cu creştinismul care considera femeia păcătoasă deoarece a muşcat din mărul cunoaşterii. Dar nu Dumnezeu, ci omul a creat conceptul de „păcat originar” atribuit Evei, care a fost ispitită să muşte din măr şi astfel a provocat alungarea din rai a perechii primordiale. Femeia a fost denigrată de

biserică, sacrul feminin a fost demonizat. Eva a fost ispitită de şarpe, nu-i aşa?

– Da, iar şarpele reprezintă ispita diavolului.

– Exact. Caracterul puternic al femeii şi capacitatea ei de a da viaţă erau sacre, dar clerul, bărbaţii bisericii au demonizat sacrul feminin, au subjugat femeia (în Biblie scrie că femeia trebuie să fie supusă bărbatului) şi au interzis venerarea sacrului feminin.

– Eşti sigură? Pe ce te bazezi? Ce dovezi ai?, întrebă Ady.

– Dacă mergi în orice muzeu de isorie, vei vedea o grămadă de vestigii, de izvoare istorice care demonstrează că femeia era venerată, era considerată sacră prin fertilitatea sa, iar uniunea dintre bărbat şi femeie era un act sacru, spiritual, nu un păcat, ca astăzi. Aceste mărturii istorice sunt tot felul de vase antice pe care sunt pictate femei ce simbolizează fertilitatea sau vase în formă de femeie cu pântecele mare, simbolul fertilităţii. În Egipt, Isis era zeiţa fertilităţii feminine, iar Amon era zeul fertilităţii masculine. Aşadar, femeia era sacră. Ai auzit de mitul lui Isis şi Osiris?

– Am auzit, dar nu ştiu despre ce e vorba...

– E o legendă foarte frumoasă şi interesantă. Marele împărat egiptean Osiris a fost ucis, tăiat în paisprezece bucăţi, aruncate pe tot cuprinsul Egiptului. Isis s-a pornit să-l caute pe Osiris şi, unde găsea câte o bucată din trupul lui, îi ridica un mormânt. Doar părţile ruşinoase ale trupului lui Osiris nu le-a găsit deoarece ucigaşul, Tifon, le aruncase în Nil. Isis a modelat un falus care, până azi, e obiect de cult la egipteni. Dar Horus, fiul lui Isis cu Osiris, l-a învins pe Tifon în lupte şi a devenit moştenitorul Egiptului.

– Da, frumoasă poveste, dar o fi adevarată?

– E o legendă despre zeii antici, cum sunt toate legendele Olimpului. Dar eu cred că Isis şi Osiris reprezintă simbolul dragostei sacre dintre femeie şi bărbat, nu-i aşa? Mai ales că falusul e obiect de cult la egipteni.... Aşadar, dragostea e sacră, nu e un act demonic, cum se consideră astăzi. Biblia

zice să ne înfrânăm poftele trupesti, nu? Că aceste pofte vin de la diavol, nu de la Dumnezeu. Dar în antichitate nu era aşa. Dragostea, actul sexual veneau de la divinitate, erau sacre, prin procreerea vieţii, care e sfântă, nu? Cel mai mare păcat e să iei viaţa cuiva deoarece viaţa e dată de Dumnezeu, deci şi actul sexual, prin care se creeaza viaţa, e tot de la Dumnezeu.

Ady asculta şi nu ştia ce să mai zică, părea logică gândirea aceasta şi argumentele erau clare, dar ea ştia că trebuie să creadă doar ce ne învăţa religia.

După ce s-au aşezat în faţa casei, pe prispă, Ady a început să o studieze cu atenţie pe Ella, în timp ce aceasta vorbea. Ella degaja un amestec de inteligenţă şi şarm personal, mai ales când vorbea cu pasiune despre ceva interesant şi frumos, despre ceva pozitiv. Atunci chipul i se lumina, aşa cum se lumina în preajma copiilor. Avea ochii mamei sale şi felul în care aceasta zâmbea când vorbea sau în timp ce asculta. Semăna bine cu mama ei, fizic, dar era mai vorbăreaţă, mai deschisă. Când venea acasă de la facultate, îi povestea mamei tot ce făcuse în săptămâna respectivă, iar mama asculta, tăcută. Doar Ella semăna, fizic, cu mama sa, ceilalti fraţi semănau cu tatăl lor.

Acum fata împlinise treizeci de ani şi ceva distant şi ironic din personalitatea ei sugera un lucru din ce în ce mai clar: că nu se va mărita niciodată. Iubea mult copiii, îşi dorea un copil, dar nu-şi găsise jumătatea. Îşi dorea pe cineva de nivelul lui Seby, singurul de care nu s-ar fi plictisit niciodată. Măcar ştia, acum, că poate iubi cu adevărat. Doar că nu apărea omul potrivit, nu avea noroc în dragoste. Ady ştia toate aceste lucruri despre verişoara sa, i le spusese de multe ori şi o întelegea: nu se putea mărita doar aşa, de dragul de a fi măritată. Trebuia să iubească, altfel nu putea suporta pe cineva.

Cele două verişoare au stat afară până la lăsarea serii, apoi Ady plecă acasă deoarece a doua zi mergea la serviciu şi trebuia să se odihnească.

Din jurnalul Ellei: „Îmi amintesc o anecdotă în care se spune că un mare împărat a chemat pe toţi marii înţelepţi şi i-a rugat să concentreze toată înţelepciunea lumii într-o carte. Dar pentru că era prea mult de citit, a renunţat la carte şi le-a cerut să concentreze toată înţelepciunea în trei cuvinte. Înţelepţii au spus: *născut*, *nefericit*, *mort*. Dar împăratul a vrut un singur cuvânt care să exprime întreaga înţelepciune. Şi atunci ei au spus: *poate*.

Acest cuvânt este, într-adevăr, esenţial deoarece totul e relativ, totul e posibil, nimic nu e sigur, deci aveau dreptate înţelepţii. *Poate* m-aş putea schimba, dar omul, odată format, nu se mai schimbă uşor. Doar dragostea poate muta munţii, doar dragostea îţi dă aripi şi simţi că poţi face orice, că vei reuşi orice îţi propui şi totul pare mai uşor de realizat. Eu, însă, n-am avut parte de dragoste, mai exact am iubit pe cine nu mă iubea şi nu am acceptat pe cine mă iubea. Am ales greşit şi am avut doar necazuri, am făcut doar greşeli din dragoste - cum a fost plecarea în străinătate pentru a-l uita pe Seby (singurul om pe care l-am acceptat şi l-aş fi iubit, dacă ar fi vrut). Nu e uşor să accepţi şi să iubeşti pe cineva, s-o iei de la capăt. Dar, când apare omul potrivit, cred că totul vine de la sine.

Ş tiu, Dumnezeu zice să ne iubim aproapele. Dar eu nu sunt ipocrită, ştiu că nu pot iubi pe oricine, în niciun fel - frăţeşte, amical, erotic - decât dacă simt că merită. Şi nu prea simt că merită. Am avut o prietenă, în copilărie, până în adolescenţă, care m-a dezamăgit atât de tare încât, de atunci, de teamă, nu mi-am mai făcut o altă prietenă apropiată, de încredere. Abia în ultima vreme m-am apropiat mai tare de verişoara mea, pe care o cunosc de când mă ştiu şi pe care o consider şi o simt ca pe o soră. Cu ea vorbesc atunci când am o problemă sufletească şi de la ea primesc o vorbă bună, sinceră, atunci când am mai mare nevoie. Pentru că de la sora mea n-am primit vorbe bune, la nevoie, cum ar fi fost normal. De la ea am primit doar critici şi răutăţi pentru care am suferit. Nici de la ceilalţi doi fraţi

n-am simţit prietenie, căldură, nu-i simt aproape. *Poate* o fi şi vina mea, *poate* n-am încercat să mi-i apropii, cert e că nu mă cunosc cu adevărat, nu-mi ştiu sufletul - deşi fratele cel mic ar fi trebuit să mă cunoască. Dar nu vreau să mă întristez. Ideea e că prietenia şi iubirea n-au făcut parte din viaţa mea decât în mică măsură, am fost mai mult dezamăgită, decât mulţumită în acest sens. Selectivă am fost de mică, dar nici viaţa nu m-a ajutat să mă schimb, să fiu mai optimistă. Aici e vorba şi de noroc: să ai noroc să întâlneşti oameni de calitate pe care să-i poţi accepta în viaţa ta. Iar ei să vrea să facă parte din viaţa ta. Şi, mai ales, să ai noroc ca cei la care ţii să nu te facă să suferi.

Pe de altă parte, mă gândesc că e mai bine să fii singur, decât să fii cu cine nu trebuie, cu cine îţi face rău. Sunt oameni mai necăjiţi ca mine, cu probleme mai mari decât singurătatea ori neîmplinirea prin iubire. E suficient să simt că Dumnezeu mă iubeşte şi mă ajută în momentele grele. E adevărat că oamenii îmi fac multe probleme, că mă consum mult din cauza lor, dar asta mă stimulează, într-un fel, să le demonstrez că se înşală, deci să fiu şi mai atentă la mine, să numi permit să greşesc deloc, să n-am ce-mi reproşa niciodată. Asta nu contează pentru ei, ei nu vor aprecia binele, dar contează pentru mine, mă ajută să mă perfecţionez şi să mă maturizez. Dacă ar fi prea bine, mereu, poate mi s-ar urca la cap.”

– IX-Alex

Zilele de vară au trecut repede, parcă pe furiş, pe nesimţite şi vacanţa Ellei s-a sfârşit. A venit toamna, dar o toamnă luminoasă, senină, cu zile calde, de vară. Fata s-a mutat cu serviciul mai aproape de casa părintească şi se simţea mult mai bine. Aici lumea o cunoştea şi o respecta, ştiind că a învăţat mult şi că e apreciată ca profesor. Elevii o adorau, iar ea îi iubea şi îi privea cu multă căldură. Ceilalţi elevi, din şcoala de la care a plecat, o sunau, supăraţi că i-a părăsit şi rugând-o să se întoarcă la ei. Îi părea rău pentru

copii, ţinea la ei, dar nu-i părea rău după „oamenii” pe care i-a părăsit şi care nu o meritau.

În vacanţă fata a fost la mare, cu o prietenă. Acolo a cunoscut nişte băieţi din Bucuresti care plecau a doua zi. Unul dintre ei, Alex, i-a povestit câte ceva din viaţa lui:

– Eu m-am născut dintr-o idee meschină, egoistă a mamei mele. Ea s-a măritat din dragoste, iar tata din interes. Aşa că mama a vrut să-şi consolideze casnicia rămânând însărcinată şi sperând că, astfel, tata va sta mai mult cu ea. Iar tata şi-a înşelat amanta cu propria lui nevastă. Când a aflat că mama e însărcinată, amanta l-a trimis pe tata acasă, l-a părăsit. Dar tata nu putea trăi fără ea, o iubea mult. Pe mama n-o iubea. Distrus, înnebunit de durere, a băut şi s-a îmbătat, apoi a plecat cu maşina. A avut un accident şi a murit. Iar mama, care până atunci uitase de existenţa mea, şi-a îndreptat toată atenţia spre mine, sufocându-mă cu o grijă exagerată, deşi eu eram un rebel.

– Dar cum te sufoca? Eu, care nu mai am mamă, aş vrea să mai simt că cineva are grijă de mine, acum. Ce anume făcea?, întrebă

Ella.

– Stai să vezi... După ce toată viaţa îl urmărise pe tata, mereu, acum mă aştepta, zilnic, pe mine şi era îngrijorată dacă nu mă întorceam la timp. Mă controla, îmi planifica viaţa aşa cum o planificase pe a tatei, dar fără succes. Îmi găsea chiar şi fete, care-i plăceau ei, să mă însoare.

– Şi ţie nu-ţi plăceau?

– Sigur că nu. Erau fete bogate, care pe mine nu mă interesau. Eu, ca orice om, căutam marea iubire, sufletul-pereche, fata care să mă completeze, aşa, ca două jumătăţi...

– Înţeleg. Şi atunci ce făceai?, întrebă fata.

– Fugeam, plecam de acasă, încercând să mă salvez.... Dar lumea m-a dezamăgit, cu timpul. Credeam că eu cunosc lumea din cărţile pe care le-am citit, dar am fost

surprins să descopăr o lume nouă, necunoscută. De fapt, lumea m-a schimbat şi cred, sincer, că aşa i se întâmplă oricui, de-a lungul vieţii. Mi se potriveşte foarte bine un fragment din Lermontov care sună cam aşa: „Eram modest, am fost acuzat că sunt viclean şi am devenit închis. Eram foarte sensibil, dar toată lumea mă jignea. Am devenit pizmaş. Mă simţeam superior tuturor. Lumea mă considera inferior. Am devenit invidios. Eram gata să iubesc lumea, nimeni nu m-a înţeles. Am început să urăsc lumea. Spuneam adevărul, nimeni nu mă credea. Am început să mint!”

– Superb, îmi place foarte mult. Mi s-ar potrivi şi mie, mai ales începutul, dar nu şi sfârşitul: eu nu pot minţi..., spuse fata.

– Serios? E incredibil cum vorbe spuse de alţii cu mult timp în urmă sunt valabile mereu, nu-i aşa?, întrebă Alex.

– Mai ales în ziua de azi lumea nu mai este modestă, sensibilă, iubitoare ori cinstită! Dar spune mai departe...

– Şi, într-o zi, mi-a apărut o fată de care m-am îndrăgostit. Dar n-am putut avea nici măcar o relaţie amicală deoarece părinţii iau interzis. În schimb, o altă fată mi s-a aruncat în braţe şi eu, frustrat, vulnerabil, am primit-o; dar nu mai puteam scăpa de ea. Mă aştepta ca un câine credincios. O credeam proastă, nu înţelegea că nu o iubeam. Credeam că nu are suflet sau n-are minte, dacă mă iubea pe mine, deşi nu o respectam.

– Ba eu cred că te iubea şi tocmai de asta te accepta aşa cum eşti. Iubirea e oarbă, nu ştii?

– Ei, până la urmă a început să mă urască, aşa cred. I-a spus, odată, unei fete cu care eram că, indiferent cum începe iubirea, la urmă cavalerul te îngroapă.

– Înţeleg ce a vrut să spună: că ea te-a iubit atât de mult, dar n-a contat pentru tine, tu ai omorât iubirea, i-ai distrus sufletul de atâta suferinţă...

– Poate. Dar cred că roata se întoarce, în viaţă. Am iubit şi cred că iubesc şi acum o fată care, după o dragoste nevinovată, doar cu sărutări fierbinţi, a fugit de mine. Poate pentru că a crezut că nu sunt pentru ea, deşi era fermecată de mine: îi scriam poezii, îi vorbeam din cărţi, dar aveam o viaţă dezordonată, umblam noaptea prin cârciumi, beam mult - viaţă de artist! Iar ea era fată serioasă, voia să ajungă cineva şi pentru asta trebuia să muncească mult, să înveţe pe rupte, nu să piardă vremea cu mine. Nu-i aşa?

– E mai grav să-ţi pierzi vremea decât să-ţi pierzi capul. Capul ţi-l mai regăseşti, dar timpul trece ireversibil...!, zise Ella, gânditoare.

– Poate că ai dreptate. Dar eu înţeleg că, atunci când iubeşti, femeia să facă parte din tine, din fiinţa ta, ştii, că două jumătăţi care formează un întreg. Nevoia de a o simţi alături să fie ca nevoia de aer, să simţi că nu o poţi uita decât dacă mori, că nu poţi trăi fără ea.

Ella se gândea că aşa îl iubise ea pe Seby, simţea nevoia de a fi lângă el mereu, doar atunci se liniştea total, era mulţumită. Simţea că îl va putea iubi toată viaţa ei, orice ar fi. Ea îl întrebase, odată, dacă ar putea s-o uite şi el i-a promis că n-o va uita toată viaţa...

– Când iubeşti, continuă Alex, îţi place orice gest simplu făcut de persoana iubită: îţi place cum surâde, cum se mişcă, cum bea ceaiul sau cum vorbeşte, cum glumeşte...

În mintea fetei reveniră unele vorbe pe care le reţinuse de la Seby şi care îi plăceau: „iaca, brâul...”, zicea când se îndoia de ceva.

– Dar n-ai întrebat-o niciodată de ce fuge de tine?

– Ba da. Mi-a spus că iubirea, pentru ea, e ca polenul colorat de pe aripile fluturilor: ar trebui să o ajute să zboare. Adică eu o împiedicam să zboare..., zise Alex, trist.

– Frumoasă comparaţie. Are dreptate, iubirea îţi dă aripi, te ajută să zbori. Dar poate tu nu o ajutai, dacă zici că aveai o viaţă dezordonată, diferită de a ei. Apropo de fluturi, cică mor, dacă le ştergi aripile...

– Aşa îi ştergeam eu aripile, n-o lăsam să zboare şi ar fi murit lângă mine...

– Nu şe ştie, dacă nu aţi încercat. Poate trebuia să te schimbi şi tu puţin, poate trebuia să fie şi ea mai îngăduitoare...

– Eu cred că o femeie, dacă iubeşte, te urmează oriunde, nu-ţi cere să te schimbi. Câte femei ştiu să iubească aşa? Femeile aşteaptă să faci ce vor ele, se alintă...

– Câţi bărbaţi merită să fie iubiţi aşa?, întrebă fata, încet.

Ella îşi aminti că, pe Seby, îl urma aproape oriunde, deşi pentru altcineva nu ar fi făcut asta. Dăruia. Făcea ce voia el, îl lăsa pe el să hotărască şi avea încredere în el. Îl respecta. Se simţea nedreptăţită, uneori, dar era fericită să-l vadă, se mulţumea cu ce avea. Astfel, ea demonstra că iubeşte, era evident, dar el nu părea prea recunoscător, părea ca nu înţelege sacrificiile fetei, ba chiar părea că profită de bunătatea ei, aşa i se părea. El nu prea arăta ce simte, băieţii sunt mai închişi. Pe de altă parte, îşi amintea că, de ziua ei, deşi era foarte răcit şi deşi mereu spunea că el nu oferă flori niciodată, a sunat-o şi a chemat-o să se întâlnească. Ea a întârziat patru ore deoarece venise fratele ei, împreună cu soţia, în acea dimineaţă. Când s-au întâlnit, el i-a oferit un superb buchet de trandafiri albi, ştiind că ei îi plac florile albe. Nu-i venea să creadă: Seby să-i ofere flori, trandafiri albi! Asta însemna că o iubea, totuşi, sau cel puţin că-i pasă de ea.

Deci trebuia să fie mai optimistă, să gândească pozitiv - ceea ce era greu, pentru ea. Trebuia să se bucure că îi pasă cuiva de ea, unei persoane pe care ea o iubea, o respecta. Acum Seby era confidentul ei, era inteligent şi mai maturizat ca ea, mai sigur pe el. Ea era vulnerabilă, se consuma pentru orice fleac, iar el o ajuta, psihic. Şi asta contează cel mai mult: faptul că avea un prieten inteligent care ţinea la ea şi o ajuta, la nevoie.

Însă vechile traume nu-i trecuseră de tot. Uneori amintiri urâte reveneau brusc, ca nişte monştri din întuneric şi nu-i dădeau pace. Dar încerca să le alunge, să nu mai sufere. De aceea se supăra uşor, era puţin paranoică, i se părea că toată lumea are ceva cu ea -sau doar unii. Fiind conştientă de această temere permanentă, alunga orice tendinţă de supărare, spunându-şi că poate i se pare. Însă mai erau unele lovituri de la viaţă, de la alţii. Se gândea că e normal, că nu poate fi totul perfect, totul bine, mereu. Probabil că şi alţii aveau probleme asemănătoare sau poate chiar mai mari.

Defectul ei cel mai mare era spiritul critic prea dezvoltat; observa mereu cea mai mică fisură şi-i era foarte greu să tacă. Voia să ajute, când vedea o greşeală, de aceea încerca să arate celorlalţi ce greşesc. Oamenii, însă, nu se bucură dacă le arăţi că greşesc, dimpotrivă. Era înţeleasă greşit: că face pe deşteapta. „ Ce, ştie ea mai bine ca mine?”, îşi spuneau. Mereu a avut de suferit din cauza asta, nu era înţeleasă în dorinţa ei de a ajuta, că nu vrea să critice. Un prieten adevărat îţi spune când vede că greşeşti, ca să nu mai greşeşti a doua oară. Cel care nu-ţi spune, dacă vede ceva rău la tine, nu-ţi este prieten. Aşa gândea ea. Dar lumea din jurul ei era prea mândră, nu accepta sugestii, observaţii. E mai bine să aştepti să ţi se ceară un sfat şi apoi să-l dai. În legătură cu asta, îşi aminti un citat din Constantin Noica: „Nu da povaţă celui ce nu ţi-o cere, căci nu te ascultă. Însetează-l întâi. Pune-l în situaţia de a ţi-o cere. Şi pe urmă spune-i, dacă ai de spus ceva”.

Oamenii sunt diferiţi, ciudaţi. Zilnic trecea pe lângă chipurile cuminţi şi atente, reculese şi ipocrite. Ea nu era ca ceilalţi, nu era ipocrită. Când era supărată, tristeţea era clar desenată pe chipul ei. Când era veselă, bucuria i se citea pe faţă - asta i se întâmpla în preajma copiilor. Atunci chipul ei se lumina, oferea şi primea căldură de la copii.

Toate aceste lucruri despre viaţa ei, cu împliniri şi dezamăgiri, cu bucurii şi tristeţi i-au trecut prin minte în

câteva minute în care Alex făcu o baie în mare, iar gândurile fetei erau închise în osul străveziu al tâmplei.

Cu Alex a discutat destul de multe, pe plajă, în puţinul timp pe care l-au avut la dispoziţie. El pleca de la mare a doua zi, de aceea a fost atât de deschis cu ea. Ella i se confesă:

– Durerea mea cea mai mare e că sunt prea singură, că nu am prieteni şi nu trăiesc viaţa aşa cum ar trebui, nu mă bucur de viaţă. Timpul trece repede, iar viaţa mea e aceeaşi, monotonă, plictisitoare.

– De ce nu-ţi faci prieteni?, o întrebă Alex.

– Nu ştiu, e greu. Poate m-am obişnuit singură, poate mă tem de dezamăgiri. Puţini oameni îmi plac..., dar m-am săturat de singurătate, aş vrea câţiva prieteni, să mă relaxez, uneori. Însă e un cerc vicios: nu pot ieşi pentru că nu am prieteni şi nu am prieteni pentru că nu ies.

– Dar de ce nu ieşi singură?, o întrebă el.

– Şi unde să meargă o fată singură? Eu mă tem şi de umbra mea, n-aş putea intra într-un club singură, nici nu se cade.

– S-au schimbat vremurile, acum fetele pot face orice. Şi cele foarte tinere chiar fac orice, sunt foarte îndrăzneţe, zise Alex.

– Ştiu, şi poate e bine, dar eu nu pot fi aşa. Eu sunt de modă veche, vreau să fiu curtată, invitată şi însoţită de un băiat, nu invers.

– Schimbă-ţi viaţa, fă-ţi prieteni şi distrează-te, nu mai pierde vremea! E păcat să nu-ţi trăieşti anii ăştia cât mai frumos; mai târziu o să-ţi pară rău!, spuse Alex.

– Ştiu, deja îmi pare rău. De când lucrez aş fi putut să mă distrez, dar n-am făcut-o. Singurătatea a devenit o obişnuinţă, nu m-am schimbat.

– Ar trebui să ai pe cineva care să te scoată din casă; altfel nu ieşi, nu-i aşa?

– Exact. Merg în oraş când am treabă şi mă întorc repede acasă, să mă odihnesc. Ce viaţă!

I-a promis lui Alex că va încerca să-şi schimbe viaţa, dar nu reuşi. Nu prea avea prieteni şi nu se distra. Nimic nou sub soare...

A fost invitată la cumătria verişoarei sale, la Suceava. Cumnata ei a machiat-o, i-a aranjat părul şi, pentru prima dată în viaţa ei, s-a simţit cea mai frumoasă din sala de restaurant. Acest sentiment i-a dat încredere în ea, se simţea foarte bine. Atunci a înţeles cât de mult contează să te aranjezi, să-ţi pese de aspectul tău. Ai o altă atitudine când te ştii frumoasă şi atitudinea contează enorm în faţa celorlalţi, mai ales. Dacă tu ai încredere în tine, dacă ai o atitudine pozitivă, ceilalţi te vor respecta, vor avea şi ei încredere în tine.

Cu Alex n-a păstrat legătura, deşi se plăceau şi au schimbat numere de telefon. El era prea departe de ea şi prea ocupat ca să aibă timp pentru ea. Lui îi plăcea să trăiască viaţa din plin, ca orice scorpion - scorpionii sunt hedonişti; extrem de sociabili, nu pot trăi fără prieteni.

Îşi aminti că Mircea Eliade spunea că o generaţie caută mai ales o metodă de viaţă şi de gândire. Ella căuta o metodă de viaţă mai bună, dar se temea să schimbe ceva. Se temea mai ales de oameni. De aceea părea intangibilă, la prima vedere, de aceea se închidea în sine adesea, când îi era frică. Dar sensul cunoaşterii de sine nu este închiderea într-un spaţiu interior, al tău, ci împărtăşirea. Bucuria împărtăşirii este sentimentul cel mai aproape de iubire, acea iubire capabilă să mişte munţii. Ei îi era foarte greu să se confeseze oricui, nu putea. Se temea că ar putea suferi apoi. Lumea e rea, bârfitoare, adevărul e interpretat, distorsionat, până ajunge minciună. I s-a întâmplat deja să sufere pentru că s-a confesat cui nu trebuia.

Lui Alex, însă, putea să-i spună orice (mai ales că era băiat educat, manierat) pentru că ştia că nu se vor mai întâlni niciodată, deci nu avea cum să-i facă rău. E mai uşor să te

destăinui unui străin, decât unei cunoştinţe mai vechi. Unui străin îi poţi spune absolut orice, toate secretele tale, toate temerile, toate frustrările, ca unui duhovnic care trebuie să păstreze taina spovedaniei. Spui tot şi te eliberezi, ca la psiholog.

De Alex s-ar fi putut îndrăgosti: era frumos, era deştept, era educat, probabil s-ar fi potrivit, dacă nu ar fi fost distanţa dintre ei prea mare. Iar el avea, desigur, pe cineva. Dar tânărul era cum i-ar fi plăcut ei, ştia să se comporte, era manierat şi pe Ella bunele maniere o cucereau. Din păcate, nu cunoştea mulţi băieţi manieraţi şi educaţi. Ori ea avea nevoie de un iubit inteligent şi manierat, de un partener de viaţă, de un soţ, nu doar de un amic. Încă mai visa la prinţul cuceritor din basme, care să o salveze!

– X-Filozofia vieţii

Cineva spunea că poţi să ai ochi frumoşi, buze superbe, o faţă şi un corp de invidiat, dar dacă nu ai atitudinea potrivită, să le pui în valoare, degeaba. Ella ştia că ei îi lipsea atitudinea, deşi arăta foarte bine. I-au spus şi alţii că e foarte frumoasă, dar e prea rece, aşa încât inhiba oamenii, nu-i lăsa să se apropie. Starea psihică îi „întuneca” frumuseţea, fiindcă ea era mereu sobră, oarecum tristă, din cauza dezamăgirilor, a temerilor sale. Singura dată când a avut atitudinea potrivită a fost la cumătria verişoarei sale, atunci s-a simţit frumoasă şi admirată de toată lumea, se simţea ca o prinţesă. Atunci a învăţat că trebuie să acorde mai multă atenţie aspectului său, să se machieze măcar puţin - deşi nu suporta machiajul - şi să se îmbrace mai frumos, dacă vrea să se simtă mai bine, psihic, ori dacă vrea să atragă mai mult atenţia băieţilor ca să nu mai fie singură. Cu cât eşti mai frumoasă, cu atât atragi mai multe priviri şi, poate, aşa apare şi prinţul aşteptat. Ea ştia că arată bine deoarece vedea că e admirată de băieţi, dar nu permitea nimănui să se apropie, datorită atitudinii: era prea modestă, prea timidă şi sobră, de aceea părea rece, era

înţeleasă greşit. *Eram modest*, *am fost acuzat că sunt viclean şi am devenit închis* - exact asta i se întâmpla ei. Oamenii interpretau greşit atitudinea ei.

Dar e foarte greu să te schimbi când eşti obişnuit să fii exact opusul. Îşi dorea să poată fi mai amabilă, mai zâmbitoare cu lumea, aşa, fără motiv. Ea zâmbea doar din suflet, sincer, nu ca să placă lumii, cum făceau ceilalţi. Era obişnuită să fie sobră şi să analizeze totul, involuntar, vedea imperfecţiunile şi nu putea fi veselă pentru că nu putea juca teatru. Îşi aminti că un profesor de la prima facultate întrebase studenţii ce defect observă la o piesă din muzeu. Ea văzuse imediat că era asimetrică, dar, timidă, n-a spus, i-a lăsat pe ceilalţi, ca de obicei. Niciunul nu vedea însă acest detaliu şi, după multe încercări ale colegilor, a fost nevoită să spună ea, uimită că ei nu observau ceea ce ea văzuse imediat. Era foarte atentă la detalii. Altădată, la un curs, ea şi colegii săi au primit un test (de inteligenţă?) cu multe cerinte, vreo zece, dar la care nu trebuia să răspunzi, dacă erai foarte atent de la început. Se amuza văzând că toţi colegii din sală, profesori ca şi ea, nu fuseseră atenţi şi se chinuiau să facă lucrurile absurde, cerute în test. Aceste întâmplări i-au confirmat faptul că e foarte atentă, că gândeşte logic şi observă uşor detalii invizibile pentru alţii. De aceea ceilalţi erau veseli, ei nu observau şi nu analizau totul, ca ea.

Dacă ar putea zâmbi mai mult, cu căldură, cum îi privea pe copii şi dacă ar avea mai multă grijă de aspectul ei, atitudinea ei ar fi alta, mai pozitivă, cum era la cumătrie şi viaţa i s-ar schimba radical, în bine. Teoretic, ştia ce trebuia să facă, dar practic, era greu. Mereu amâna, parcă nu avea timp, parcă nu era important asta.

Importanţi erau, mereu, copiii, cei cărora le acorda cea mai mare atenţie, toată căldura, toată iubirea. Însă îşi dorea un copil al ei, o familie care s-o împlinească şi pentru asta era nevoie să-l întâlnească pe prinţul visat. De aceea era nevoie să privească în jurul ei, să observe oamenii, să-i

vadă. Iar ea fugea de lume, se retrăgea în colţul ei, cuminte.

Ş tia, de asemenea, că şi parfumul contează. Aşa cum ea admira parfumul unui bărbat care trecea pe lângă ea şi îi cucerea simţurile, tot aşa ar atrage şi ea atenţia dacă ar purta un parfum seducător. Zâmbetul, aspectul - îmbrăcămintea, părul, machiajul - şi parfumul te ajută să ai o atitudine pozitivă, să ai încredere în tine şi să fii admirată, plăcută, să-ţi faci prieteni. Omul e un „animal domestic”, o fiinţă socială, are nevoie de familie, de prieteni, altfel devine depresiv. Viaţa e grea, te poate marca, ai nevoie de consolare, uneori, trebuie să lupţi să ţi-o faci mai bună.

Ella era coplesită de aceste meditaţii şi mulţumită că, iată, putea gândi şi pozitiv. Frumuseţea unei persoane e rezultatul stării interioare care depinde de aspectul exterior. Trebuie să te simti bine în pielea ta, să nu ai niciun fel de complexe, şi atunci totul va fi bine, viaţa îţi va fi mai frumoasă. Vei avea încredere mai mare în tine şi oamenii te vor privi cu încredere, ceea ce e minunat. Iată filozofia vieţii!

Acum era toamnă şi în grădina din faţa casei înfloriseră crizantemele, albe şi roşii. Petuniile albe şi mov, înflorite de la începutul verii, zâmbeau soarelui din jardiniere, lângă trandafirii roşii-sângerii, roz sau galbeni, parfumaţi. Grădina cu flori din faţa casei era păstrată şi îngrijită da ea, după decesul mamei. Acum mai rămăseseră puţine, doar câteva, în faţa casei. Abia când fata s-a întors acasă, după trei ani de când mama sa nu mai era, s-a ocupat de flori, tatăl ei nu se pricepuse. Două straturi înguste de flori se aflau de o parte şi de alta a trotuarului din faţa casei care ducea în curte. Primăvara devreme străjuiau ghioceii, cu clopoţeii lor albi, veseli care te anunţă primii că iarna se sfârşeşte. Apoi viorelele şi ciuboţica-cucului înviorau grădina, pe lângă gard, prin culorile lor vii: mov, roşii, galbene. Albinele bâzâiau în fiecare zi, harnice, după ce înfloreau zambilele parfumate, albastre şi albe. Venea apoi rândul lalelelor

galbene ori roşii ca focul, trandafirilor şi crinilor albi, imperiali să înflorească.

Fata a tăiat trei trandafiri din grădină şi i-a pus în vază, pe masa. Erau minunaţi, înveseleau încăperea. În camera cealaltă avea o vază cu crizanteme de toate felurile primite de la copii, în prima zi de şcoală. Florile şi copiii o bucurau cel mai mult, ca şi muzica ori lectura. Când auzea o melodie deosebită sau citea o carte bună simţea că viaţa e frumoasă, iar copiii o încântau, cu gingăşia şi puritatea lor.

Zilele de toamnă treceau, pe nesimţite. Septembrie fusese ca o lună de vară, însorită, caldă. Octombrie era la fel de luminoasă, dar seara şi dimineaţa era cam frig, ca toamna. În casă temperatura scăzuse, nu mai erau peste douăzeci de grade, ca vara. Dar fata nu-şi făcea deloc griji, era acasă şi se simţea bine, relaxată în mijlocul naturii, pe plaiurile natale.

Viaţa ei trecea, monotonă ca ploile de toamnă. Mergea la şcoală, unde se înţelegea bine cu elevii, venea acasă, obosită; uneori mergea în oraş, la dentist, mai rezolva şi alte probleme mărunte. Uneori se mai întâlnea şi cu Seby. O fostă elevă o suna regulat, o întreba dacă nu vrea să se întoarcă în oraşelul din care plecase. Dar acum îi era mai bine. Chiar şi directoarea şcolii a sunat-o şi a întrebat-o:

– Ella, chiar aşa de tare te-ai supărat, încât nici măcar nu m-ai sunat să-mi spui că pleci?

– Am crezut că e treaba inspectoratului...

– Da, e treaba inspectoratului, dar puteai să-mi dai şi mie un telefon, să-mi spui că pleci, nu? Cum puteai să mă suni pentru altele...

Poate că fata ar fi sunat-o, dacă relaţiile dintre ea şi fostele colege ar fi fost mai bune. Dar când eşti tratat cu indiferenţă ori cu nesimţire, de ce să te comporţi frumos, finuţ? Doamna director fusese destul de drăguţă, fiind o persoană corectă şi altruistă, dar se lăsa influenţată de câteva colege de catedră ale Ellei, care nu încăpeau de ea. Fata observase schimbarea de atitudine a directoarei şi

înţelese că nu poate face nimic în apărarea ei, era singură. Directoarea nu putea vedea adevărul, le credea, poate, pe colegele pe care le cunoştea de mai mult timp, nu pe ea. Fata a plecat fără niciun regret. Înţelesese că nimănui nu-i pasă de ea, ba chiar îi făceau rău, ca să plece, desigur. Doar elevilor le-a părut rău că plecase, o sunau şi o întrebau de ce a plecat şi i-a părăsit. Cu toate că era obiectivă în evaluare, exigentă, elevii o plăceau mult. Dar era bine că directoarea înţelese că Ella s-a supărat, deci ştia că are de ce. Adevărul iese mereu la iveală, mai devreme sau mai târziu.

La şcoala la care se mutase, prin detaşare (dorindu-şi o detaşare de tot răul suferit), copiii o plăceau la fel de mult. Cu cât sunt mai mici, cu atât sunt mai puri, mai drăgălaşi, mai sinceri, silitori şi inimoşi, plini de energie şi uşor de modelat, de educat. Avea satisfacţii reale, muncea cu mai mult spor.

Cumnata ei o sună, într-o zi şi o întrebă, printre altele, cum e la noul loc de muncă. Fata îi povesti cum a sunat-o fosta directoare, reprosându-i că nu a anunţat-o că va pleca. Cumnata Ellei, o fată deşteaptă, educată, i-a spus:

– Sigur, ar fi vrut să ştie dinainte, ca să-şi pună pe cine vrea, în locul tău. Aşa, a trebuit să primească pe cine i-a trimis inspectoratul...

– Nu ştiu ce să zic...

Fata nu se gândise la asta, poate că aşa era. Ei, însă, îi era indiferent, n-o interesa ce se întâmplă la şcoala de la care plecase. Nu-i părea rău, nu-i era dor de nimeni de acolo. Poate doar de copii, de elevi, la care ţinea, sincer.

Acum mintea ei se relaxase aproape total, se putea concentra la ceea ce avea de făcut şi-şi făcea treaba cu seriozitate, ca întotdeauna şi cu plăcere. Era mereu ocupată cu ceva, pregătea mereu ceva pentru şcoală.

Cu Seby nu mai vorbea ca înainte, relaţia dintre ei se răcise mult în ultima vreme. Fata se supărase pe el pentru că, atunci când ea fusese în spital, câteva zile, el fusese

indiferent. Uneori gândea negativ, se supăra degeaba, apoi îi găsea circumstanţe atenuante. Dar el chiar părea rece, indiferent, adesea. Cu toate astea nu putea fi supărată de tot pe el, se înţelegeau bine, era o relaţie frumoasă, chiar şi amicală. Iar dacă trecea o vreme mai îndelungată şi nu-l auzea, îi era dor de el, acum, însă, mai puţin ca înainte. Se obişnuise să nu-l mai vadă. Era o iubire platonică.

Duminica venea pe la ea, uneori, Ady, verişoara şi prietena ei.

– Nu vrei să mai vii pe la mine, îi reproşă Ellei.

– Nu vezi că n-am timp? Nici măcar duminica..., răspunse fata, care corecta nişte teste.

– Dar chiar mereu, mereu lucrezi?, o întrebă Ady.

– Cam aşa ceva..., zise fata. Ştii, e trist, îmi dau seama că eu trăiesc ca să muncesc, nu muncesc ca să trăiesc. Tot ce fac e pentru copii, ca să înveţe cât mai bine.

– Bine, dar trebuie să te mai gândeşti şi la tine, nu?

– Ar trebui, dar pe primul loc e slujba, copiii. Ar trebui să merg la medic, cu problema mea de sănătate care s-a agravat, dar amân mereu. Nu pot lipsi de la şcoala!

Din jurnalul Ellei: „La ţară oamenii sunt simpatici, de treabă, mai simpli, mai oneşti, mai puri, parcă. Dar eu nu-mi fac prieteni nici aici pentru că nu am încredere şi nu vreau dezamăgiri. E periculos să fii deschis aici, la ţară. Oamenii nu sunt răi, dar se plictisesc, în zile de sărbătoare şi singura lor distracţie e bârfa. Despre ce să vorbească ţăranii? Despre cultură, artă, despre filme, muzică? Nu. Ei vorbesc despre agricultură şi despre oameni. Dar nu e o bârfă răutăcioasă neapărat, ci e o bârfă din plictiseală. Ar fi prea monotonă viaţa lor dacă nu ar comenta despre alţii, să mai râdă şi ei. Într-un fel, admir ţăranii, sunt mai cinstiţi şi mai curaţi la suflet decât orăşenii. Dar e greu să te înţelegi cu ei, uneori, în legătură cu unele lucruri, dificile pentru ei; asta pentru că sunt mai ignoranţi şi se tem să nu fie păcăliţi. Sunt suspicioşi şi încăpăţânaţi, uneori, pentru că nu pot înţelege, mai ales bătrânii. Ei au legile lor, regulile lor,

credinţele lor străvechi pe care le respectă cu sfinţenie. Dar, altfel, au un suflet mare şi curat, sunt ospitalieri şi respectuoşi, au mult bun simţ care, la oraş, e pe cale de dispariţie. Ce bine zicea cineva că veşnicia s-a născut la ţară!

Mă simt foarte bine acasă, între oamenii care mă cunosc şi mă respectă. Iar copiii sunt minunaţi, politicoşi, cuminţi, serioşi şi silitori (cu puţine excepţii), nu sunt tupeişti şi obraznici ca cei din oraş. Sunt nişte sfinţişori, poate şi pentru că au o viaţă mai grea ca orăşenii. Acum am, din nou, încredere în mine, în toate priviinţele. Invidie există şi aici, între colegi, dar răi sunt mai puţini, comparativ cu cei care mă respectă, aşa că nu mă afectează părerea lor. Am încredere în mine şi rezultatele pozitive se văd.”

– XI-Despre fericire

Era o perioadă de criză financiară mondială. Lumea se descurca mai greu, cheltuia mai puţini bani, magazinele nu mai erau aglomerate, ca înainte. Autoturismele se ieftineau, locuinţele se ieftineau, dar fata tot nu-şi putea cumpăra o locuinţă în oraş, o garsonieră pe care şi-o dorea foarte mult. Salariul ei era prea mic, n-avea nici-o şansă, nu putea nici măcar să facă un împrumut la bancă. Iar fraţii ei n-au vrut să-i împrumute, fiecare, câte o sumă mică, s-o ajute.

Dimineaţa nu lua telefonul la şcoală, oricum nu avea timp să vorbească. Uneori avea perioade în care nici nu voia să vorbească, să comunice cu nimeni. Atunci nu suna pe nimeni ori nu răspundea la telefon, dacă suna cineva. Alteori, însă, simţea nevoia să vorbească neapărat cu cineva. Atunci trimitea mesaje sau suna pe cineva. Dar asta se întâmpla rareori. Mai des era sunată. Şi vorbea ore întregi, dacă avea timp. Vara, îndeosebi, când făcea plajă, singură cu gândurile ei, mai vorbea şi la telefon cu cineva. Filozofau despre viaţă, în general, ori despre viaţa lor, în particular. Ajungeau la aceeaşi concluzie: că viaţa e o luptă, că viaţa e nedreaptă, că viaţa e mai mult tristă, decât

veselă, mai mult grea, decât uşoară. Că oamenii buni nu au noroc, nu au o viaţă uşoară, iar cei răi şi tupeişti au o viaţă frumoasă.

Timpul trecu în zbor. Fata îşi amintea cât de mult suferise la şcoala de la care plecase, cât de mizerabil s-au purtat oamenii cu ea. A suportat cu stoicism, dar şi cu dezgust şi cu multă dezamăgire. Parcă Dumnezeu vroia să vadă cât rezistă, fără să facă, niciodată, nimic rău. Şi drept răsplată, a avut şansa de a prinde un post în localitatea sa, unde îşi dorea să evadeze din lumea aceea meschină şi invidioasă.

Acum era multumită, era liniştită. Nu era totul perfect în viaţa sa, încă mai visa la prinţul din poveste, dar se simţea mai bine, psihic. O ajuta şi Seby, cu care discuta la telefon, uneori. Atitudinea lui, vocea lui era mult mai plăcută în ultima perioadă, dar se vedeau rar şi pentru puţin timp. Era mai drăguţ, mai natural, avea vocea pe care şi-ar fi dorit fata să o audă înainte, când relaţia lor era mai vulcanică, nu calmă, ca acum. Înainte, fata suferea mai intens, iubea mai intens, dar acum a înteles că nu e nici-o şansă ca ei să fie împreună, că el n-o să vrea niciodată. De aceea a fost nevoită să se calmeze, să nu mai spere, ca să nu sufere. Aşa încât acum nu astepta nimic de la relaţia lor, nu mai spera la nimic. Sperase, până atunci mereu şi în zadar, în ciuda comportamentului lui sugestiv, de multe ori, făcând doar ce voia el. Acum fata se mulţumea doar cu discutiile lor la telefon sau cu scurtele şi rarele întâlniri, când ea avea treabă în oraş. I se părea curios, însă, că, atunci când se întâlneau, fata citea în ochii lui iubirea; simţea că o iubeşte, fără să spună asta, fără să vrea să-i arete asta. Simţea că o iubeşte şi că-i place să stea cu ea, că se simte bine cu ea, chiar dacă doar vorbesc. Şi, slavă Domnului, aveau despre ce vorbi. Niciodată nu se plictiseau împreună, niciodată nu terminau de vorbit, nu se aşternea acea tăcere stânjenitoare când nu ştii ce să mai spui. Deşi îi spunea, uneori, dureros, să se mărite, dacă vrea, deşi el îi spusese că nu-şi dă seama că sunt perfect compatibili, părea că,

dincolo de vorbe, nu vrea să o piardă. Ea simţea că lui îi era dor de ea, deşi nu spunea niciodată, simţea că vroia să o vadă, deşi acum nu o mai chema, ca înainte. Iar fata se bucura că acum se vedeau numai când vroia ea, când avea ea timp. Că, dacă el ar chema-o, ea n-ar putea rezista insistenţelor lui şi ar merge să-l vadă, cum făcea înainte. Îşi amintea cum ajungea acasă, de la şcoală, el o suna şi o chema, vroia să o vadă. Asta s-a întâmplat de multe ori, iar ea se sacrifica, pentru că-l iubea.

Acum, însă, nu mai voia asta pentru că, dacă îl vedea mai des, îl iubea mai mult, îi era dor mai des şi nu era bine, suferea mai mult. Era mai bine aşa, fără să-i declare nimic, fără să-i promită nimic, fără să-i ceară nimic. Doar se bucurau să se vadă sau să vorbească. Suferise destul când înţelegea că lui nu i-ar păsa prea tare dacă s-ar despărţi. Asta era destul de grav.

Rănile sufletului se acoperă, dar nu se închid. Fata nu voia să redeschidă rana, mereu dureroasă, mereu gata să sângereze, la orice atingere. Suferea pentru că i se părea că oferă mai mult decât primeşte sau că el nu-i preţuieşte dragostea. Când avem ceva, nu preţuim, iar când dispare, regretăm. Fata îi spusese lui Seby că, dacă o va pierde, o să-i pară rău. Dar nu ştia cu adevărat cât de rău i-ar părea, odată ce el părea indiferent dacă ea s-ar mărita. De aceea fata şi-a impus să se detaşeze, sentimental, de el, să-şi controleze sentimentele, ca să-şi protejeze sufletul, să nu mai plângă. A plâns pentru el de câteva ori pentru că-l iubea, sincer, şi credea că el n-o iubeşte la fel. I-a scris un mesaj - uneori îi scria mesaje, când reflecta la relaţia lor - în care îi spunea că, dacă el ar fi iubit-o măcar pe jumătate din cât l-a iubit ea, ar fi fost fericiţi. E greu să „măsori” iubirea, dar ea credea că el n-o iubea, dacă nu lupta pentru ea, să n-o piardă. Părea indiferent. De multe ori se întrebase ea cum de renunţa el aşa uşor la fericire. Nu înţelegea, dar se întrista, suferea. Fiecare om caută fericirea, care nu se poate realiza decât prin iubire. O

căutăm, vrem să o simţim, să o păstrăm şi pentru ea suntem în stare de orice. Când o avem, nu o preţuim. Dacă dispare, cu greu o regăsim. Fata citise aceste vorbe undeva... Pentru Ella, fericirea era posibilă alături de Seby, aşa credea ea, dar erau doar scurte clipe de fericire. El îi spusese, cândva, că are el grijă să nu o piardă, orice s-ar întâmpla. Adică vroia să o păstreze, dar fără să-i promită nimic. Odată ce el ar lăsa-o să se mărite cu altcineva, nu însemna că-i pasă dacă o pierde. Era nemulţumită că relaţia se va încheia, dacă ea ar vrea să se mărite. Normal ar fi fost ca el să vrea să se însoare cu ea, dar nu voia să-i promită nimic. Cu alte cuvinte, pierdea vremea.

Din jurnalul fetei: „Ar trebui să fiu destul de convinsă de faptul că n-o să am niciodată şansa să iubesc şi să fiu iubită. Ceea ce pentru majoritatea pare relativ simplu, pentru mine pare imposibil. Nu cred că se poate să iubesc şi să fiu iubită în acelaşi timp. Dacă iubesc, el mă înşală, mă minte, mă foloseşte, deci nu mă iubeşte. Dacă sunt iubită, nu iubesc eu şi renunţ, dezamăgită, plictisită. Dar mă simt atât de singură! Atât de tristă! A murit şi ultima picătură de speranţă. Se pare că oamenii pe care îi plac nu mă merită, de aceea mă fac să sufăr. Aşa că nu există cale de scăpare, trebuie să mă mulţumesc cu singurătatea. Sau să învăţ să joc teatru, să nu-mi dezvălui sentimentele, să nu las garda jos niciodată, cel puţin până cunosc bine omul. Uşor de zis...

Poate sunt prea pesimistă, poate exagerez, cine ştie? Sau poate că aşa trebuie să fie, aşa mi-e scris. Poate că Dumnezeu are grijă şi de mine, ştiu că mă veghează şi simt că mă ajută mereu, în toate micile întâmplări care iau o întorsătură neaşteptată, în favoarea mea. Ştiu că sunt destul de păcătoasă, chiar dacă nu fac rău niciodată cu bună ştiinţă, dar am păcate şi eu, poate mai multe decât ştiu. Poate rănesc şi eu pe alţii, fără să vreau, fără să ştiu. Ştiu că intenţiile mele sunt bune, întotdeauna, că sunt cinstită şi corectă, dar ceilalţi poate mă înţeleg greşit,

uneori şi, astfel, poate suferă. Adeseori spun exact ce gândesc, neputând să mint, iar oamenii nu vor să audă adevărul, dacă nu e unul plăcut. Ei ar prefera să fie minţiţi frumos, dar eu nu pot să fac asta. Aşa că cea mai bună soluţie este să tac. Ca să nu rănesc, spunând adevărul.

În dragoste nu am noroc, n-a fost bine niciodată. Seby poate mă iubeşte, în felul lui, dar nu arată ce simte cu adevărat. Poate simte mai mult, dar se teme. Frica ne conduce mereu, în viaţă, chiar şi în dragoste. Sau mai ales în dragoste, pentru că de aici porneşte totul, iubirea e la baza vieţii, a relaţiilor interumane. Când ai dat greş odată în dragoste, rămâi cu sechele şi este foarte greu să mai ai încredere că va merge bine a doua oară, până la şfârşit. Iar bărbaţii sunt mai slabi decât femeile, mai fricoşi. Poate că de asta se teme el de dragoste, de promisiuni, deşi eu simţeam că mă iubeşte. Dar e tare ciudat comportamentul lui. Mă chema, insistent, doar dacă băuse înainte, deci avea nevoie de curaj.”

– XII-Mândrie şi... prostie

Oamenii, din comoditate sau din egocentrism, preferă să-i judece pe cei din jur după propria lor structură, după propria lor gândire, după felul lor de a fi, iar în analiză se adaugă, involuntar, şi dorinţa celui ce o face, o dorinţă subconştientă. O colegă a fetei îi judeca pe toţi cei din jur, dorindu-şi să fie toţi ca ea, dar nu-şi dădea seama că ea nu era deloc perfectă, că ea făcea greşeli grave (sau poate tocmai pentru că-şi dădea seama?). O sfătuise pe Ella, între patru ochi, să facă ce făcea şi ea (un schimb de ore), dar apoi, în public a criticat-o pentru acelaşi motiv. Deci, dacă altcineva făcea ca ea, era greşit, făcea mare caz, doar ea nu greşea. Este incredibil cât de ipocriţi pot fi oamenii şi cât tupeu au să se creadă perfecţi, totuşi. Fata rămânea fără cuvinte în faţa acestor manifestări ipocrite, nu-i venea să creadă. Se întreba: „Oare nu-i este ruşine, când se uită în oglindă? Nu o mustră conştiinţa? Doarme liniştită?”, dar nu

putea răspunde acestor întrebări, presupunea că astfel de fiinţe nu au conştiinţă. Se gândea: „Dacă s-ar putea impune valorile autentice, bine ar fi. Să facem ceva pentru reaşezarea valorilor. Dar cum? Când lumea e condusă de nonvalori.... A restabili adevărul despre fiecare, a-i readuce la proporţiile reale, la valoarea reală pe unii şi a-i lansa pe alţii, care merită cu adevărat, cere un efort deosebit.” Fata învăţase destule de la viaţă, ştia că puterea schimbă omul şi că e şi mai rău când prostia e la putere. Puterea exercitată din orgoliu e semn de mare prostie, iar prostia e o maladie contagioasă şi periculoasă. Nu degeaba există proverbul „prostul, dacă nu-i fudul, parcă nu e prost destul”.

Fata vedea zilnic manifestări ale prostiei şi ale mândriei. Îşi aminti cum colega sa, Cella, care începuse să o bârfească pentru a-i face rău, reuşise să-i influenţeze pe ceilalţi: acum fata era privită cu răutate de toate colegele de catedră. Cu unele nici nu vorbise vreodată, dar o priveau cu răceală sau se prefăceau că nici nu o văd. Cella o ura pentru că, odată, venise în pauză foarte supărată că elevii o contraziceau, iar Ella, după ce a ascultat-o, i-a spus că au *şi ei* dreptate (de fapt, aveu *numai ei* dreptate) şi i-a explicat de ce. Cella şi-a susţinut părerea, dar era clar că Ella avea dreptate. Fata a vrut s-o ajute, să nu mai râdă elevii de colega sa. Dar auziseră colegii din cancelarie, ceea ce era jignitor, probabil, pentru Cella. Aşa că, într-o zi i-a spus Ellei, bătându-se cu pumnul în piept: „Nimeni nu-i mai bun ca mine!”, iar Ella a exclamat, uimită: „Ooo!”. Atunci şi-a dat seama că Cella se supărase pe ea, deşi ea îi ceruse părerea Ellei, ea venise să-i zică ce se întâmplase în clasă. De atunci fata vedea cum colega o sapă, pe la spate. Observă, mai întâi, că Cella o bârfea şi pe prietena sa cea mai apropiată, Lory, aşa încât s-o facă să plece de acolo. Şi reuşi, dar - ciudat - Lory plecă supărată pe Ella. Deci Cella o minţise, făcuse aşa încât prietena ei să o urască pe Ella, de parcă ea îi făcuse rău. Fata se gândea că, probabil, e o

întreagă regie în catedră, iar colega sa cea „bună” ştia să tragă sforile pentru interesele personale. Astfel Ella află, învăţă, ştia bine acum că Cella e cu două feţe, ipocrită, rea, falsă. În spatele unui profil prietenos se pot ascunde intenţii periculoase. Cella se simţea ameninţată de inteligenţa Ellei; şi atunci o ataca, mişeleşte, pentru a-i strica imaginea; de aici a pornit ura celor din catedră şi reproşurile - false -pe care le primea de la şefă. Avea grijă Cella să le spună tot felul de minciuni despre Ella.

Dar fata discuta cu duşmanii fără patimă, fără ură, pentru că nu-i considera oameni, îi dispreţuia. Urmărea jocul pervers al colegei şi se prefăcea că nu observă nimic. O singură dată îi spusese, referindu-se, însă, la altcineva: „Răul făcut unei persoane nevinovate ţi se întoarce, mai târziu”. Efectul a fost imediat, Cella a ripostat, speriată puţin: „Nu e bine să doreşti răul cuiva”. Fata îi spuse că ea nu-l doreşte, dar că aşa se întâmplă şi că cei răi nu se gândesc la asta, nu le e frică. Şi că totul se plăteşte, în viaţă. După faptă, şi răsplată. Probabil că replica Ellei a sunat ca o ameninţare, ca o prevestire proastă, pentru Cella, poate pentru că se simţea cu musca pe căciulă.

Gândurile acestea legate de trecut reveneau mereu în memoria Ellei, ea îşi dădea seama că încă e vulnerabilă, rănile nu sau închis, deşi încerca să uite, să se detaşeze de trecut, de tristeţe. Este incredibil cât de tare ne poate marca ceva, cât de obsesiv revin amintiri dureroase pe care ai vrea să le ştergi din memorie. Crezi că te simţi mai bine, că te-ai vindecat, dar durerile au rămas acolo, ascunse, gata să iasă cu prima ocazie când ceva sau cineva le cheamă. Orice mică supărare deschidea rănile vag acoperite şi le făcea să sângereze din nou. Ca să se vindece, ar fi trebuit să plece undeva, într-o vacanţă, unde să se relaxeze, să nu aibă nici-o grijă, să nu o cunoască nimeni. Era, însă, imposibil, nu avea timp.

Gravele defecte umane ca invidia, răutatea, egoismul existau peste tot. Peste tot se bârfea, oricât de bun şi de

inofensiv eşti. Mai mult, cu cât eşti mai bun, cu atât eşti mai atacat. Pentru că nu eşti ca ceilalţi - rău, ipocrit, invidios - nu eşti integrat în grup şi atunci eşti criticat, atacat. Fata vedea că, deşi mereu fusese corectă şi serioasă, deşi învăţase să-şi vadă doar de treaba ei şi să nu vorbească despre greşelile altora, ca să nu-şi facă duşmani, tot nu era bine. Se legau alţii de ea, o bârfeau, dar nu-i spuneau nimic în faţă. Auzea de la alţii. Cât de josnici pot fi asemenea indivizi care se cred, paradoxal, oameni de caracter! Un om de caracter nu bârfeşte, în primul rând, ci spune în faţă ce are de spus. Sau păstrează pentru el, nu spune, dar nici nu bârfeşte. Ella îşi aminti versurile lui Eminescu care i se potriveau ca o mănuşă pentru situaţia în care era:

Tu aşează-te deoparte,
Regăsindu-te pe tine
Când, *cu zgomote deşarte*
Vreme trece, *vreme vine*. Din jurnalul Ellei: „Nu pot să cred cum poate cineva să te urască, deşi tu nu faci rău. Eu încerc, mereu, să ajut şi nu vreau să mă laud cu nimic, dar modestia mea e înţeleasă greşit. Eu nu sunt genul de persoană care să se bată cu pumnul în piept, spunând *nimeni nu-i mai bun ca mine*, dar cine face aşa se pare că e apreciat. Nu pot să uit cum mi-am făcut un duşman pătimaş doar pentru că am vrut să ajut, pentru că nu pot să mint. Colegei mele i-a fost tare ciudă, văzând că eu ştiu mai bine ca ea noţiuni de gramatică (că e corect „doamna doctor”, „doamna director” etc) şi că până şi copiii au contrazis-o, au corectat-o. Eu i-am spus adevărul ca s-o ajut, nu ca să mă laud că ştiu mai bine. Dar ea nu a înţeles asta şi a vrut să se răzbune. Pentru asta i-a spus unei şefe că eu am jignit-o şi, într-adevăr, şefa respectivă a început să-mi facă zile negre: îmi căuta nod în păpură, mă umilea, în faţa colegilor. De multe ori am plâns din cauza ei. Primele lacrimi mi-au curs când am văzut ca e de partea unei eleve, nu de partea mea. Cum să crezi un copil în defavoarea unui

matur, a unui dascăl cu experienţă? Iar eu, corectă, nici nu-mi imaginam că ar putea fi atât de nedreaptă, de subiectivă. De atunci a continuat să mă nedreptăţească de multe ori şi am plâns sau am suferit prea mult din cauza ei. Mă întrebam de ce face asta, când eu am fost drăguţă, cinstită cu ea. Aşa că am înţeles că ura vine din altă parte, văzând că pe colega mea o lăuda mereu, deşi la lecţia ei deschisă niciun elev nu a răspuns deloc. Dacă ar fi venit un inspector, ar fi făcut-o cu ou şi cu oţet. A avut greşeli elementare şi în proiectul lecţiei, în scris, dar şefa, prietena ei, a spus că profesoara n-a avut nici-o greşeală. Paradoxal, nici-o colegă nu a spus nimic rău, ba chiar au felicitat-o! Atunci am înţeles că e ceva putred în Danemarca. Am văzut că toate sunt de partea ei şi împotriva mea. Dar de ce împotriva mea? Din cauza urii ei.

Ea îmi povestise, odată, că nişte elevi o jigneau, o deranjau la fiecare oră, deschizând uşa clasei (îşi băteau joc de ea). Dar ea le-a spus că ei nu pot s-o jignească, pentru că părerea lor nu contează, pentru ea. Şi a adăugat că *eu* aş putea s-o jignesc, adică părerea mea ar conta, dar a elevilor, nu. De ce mi-a spus acest lucru? Ca să ştiu că s-ar putea supăra pe mine; ca un avertisment, ca să am grijă să n-o supăr. Dar eu ştiam deja foarte bine.”

– XIII-Nesimţiţii nu suferă

Nu acceptase niciodată jumătăţile de măsură, aşa că şi sentimentele oscilau de la o extremă la alta. Se supăra prea tare şi se consuma psihic prea mult pentru orice fleac, pentru o replică aruncată aiurea. Dacă nu discuta, dacă nu reacţiona imediat, se consuma în interior, ardea ca şi cum o scânteie rămăsese în ea, mocnită şi apoi se aprindea şi începea să ardă, s-o mistuie. Oamenii apreciază diplomaţia: „minte-mă frumos!”. De aceea este apreciat omul fals, slugarnic. Dar se ştie că slugarnicii sunt şi foarte răi, ei urăsc mai mult decât cei ce-şi afişează deschis părerile.

Boala cea mai gravă a omului nu e cancerul, ci alta, care generează prostie, agresivitate, egoism şi răutate.

Când credea că e linişte, că furtuna a trecut, apărea din nou ceva care o afecta, care redeschidea rana. Încerca să-şi găsească un fel de a trăi, un punct de sprijin. Dar periodic apăreau fantomele, îi tulburau mintea, ca să-i distrugă echilibrul. Dacă ar fi fost mai superficială, poate nu ar fi afectat-o nimic. Dar cu cât eşti mai conştiincios, mai serios, cu atât eşti mai vulnerabil. Nesimţiţii nu suferă, nu sunt capabili, nimic nu-i afectează, dar tocmai ei îi lovesc pe la spate pe cei cinstiţi, corecţi.

Observase, de-a lungul anilor, că toţi oamenii sunt subiectivi, oricât de obiectivi ar vrea să creadă că sunt. Poţi să fii logic, să aduci argumente logice, dar nu obiectiv, nimeni nu poate fi obiectiv sută la sută. Întotdeauna sentimentul contează mai mult decât orice, simpatiile sau antipatiile ne conduc. Suntem mai îngăduitori, mai înţelegători cu persoanele simpatice şi mai critici cu persoanele antipatice. Aşadar, cel mai bine e să te pui bine cu toată lumea, adică să reuşeşti să te faci plăcut de toţi. Dar asta înseamnă să fii ipocrit, să nu fii sincer; nu se poate să-ţi placă toţi oamenii, că să fii zâmbitor cu toţi şi mereu prietenos cu toţi. Adevărul e că nimeni nu ţine cu tine: nici cei care îţi vând, nici cei care cumpară, nici cei care pot să te ajute, nici cei care trebuie să te ajute; toţi vor ceva: timpul tău, munca ta, banii tăi ori sufletul tău. Important este să ştii asta şi să te poţi apăra. Sunt vorbe adevărate.

Ella mai învăţase în ultima perioadă că există prea mulţi proşti care au mâncărime de limbă, iar ea nu vroia să-i concureze. De fapt, nici nu era firea ei aşa, era modestă, retrasă. Alţii se lăudau mereu, încercând să impresioneze. Cui nu-i merge cu ştiinţa şi cu cartea, dă cu gura, că mai sunt proşti care se iau după gurişti, după tupeişti fără cultură, fără valoare. Fata avea astfel de colegi care au ştiut să se remarce doar cu gura, nu cu valoarea, care le

lipsea, desigur. Dar nu avea ce face, nu putea fi ca ei, nu putea să-i demaşte pentru că şi-ar fi creat duşmani proşti. Iar prostia laolaltă cu răutatea sunt periculoase, e bine să te fereşti de omul prost şi rău. Există situaţii când trebuie să fii atent, să gândeşti cu câteva mişcări înainte, ca la şah. Să faci lucruri pentru a salva principii, valori, chiar oameni. Ella intuia destul de bine mişcările oamenilor, analiza fiecare gest, vorbă, mişcare şi înţelegea repede ce va urma. De aceea ştia ce să facă pentru a nu face rău nimănui, chiar dacă îşi încălca astfel principiile de dreptate, adevăr, corectitudine. Învăţase să tacă mai mult decât ar fi vrut, pentru a nu-şi crea duşmani. Tăcând, lăsa minciuna altora să persevereze, să terfelească adevărul.

Se învinuia uneori că nu mai reuşeşte să fie degajată, că priveşte cu prudenţă totul, analizând în detaliu, aşteptându-se mereu la surprize neplăcute. Cu toate acestea, încerca să-şi corecteze pesimismul, spunându-şi că poate nu e chiar aşa de grav, că poate exagerează ea şi e cam paranoică. În sufletul ei era o luptă între tendinţa de a vedea totul în negru şi încercarea de a-şi autocorecta această tendinţă, gândind pozitiv sau spunându-şi că nu merită să-şi macine mintea cu prostii.

Avea certitudinea că lumea e nedreaptă, rea, vicleană, că dreptatea e o simplă vorbă goală, că nu mai există demnitate, corectitudine, fair-play. Drumul spre iad e pavat cu vorbe frumoase, cu intenţii bune. Orice dorinţă sau faptă murdară poate fi justificată în chipul cel mai nobil, mai curat. Depinde de cât de bun orator eşti, de cât de bun actor eşti. Lumea e o imensă scenă, iar oamenii sunt actori, jucând aceeaşi piesă. Doar măştile se schimbă, doar gurile sunt altele, rolul e acelaşi. Ipocrizia învinge întotdeauna. Cum bine spunea Eminescu: *Alte măşti*, *aceeaşi piesă*, *Alte guri*, *aceeaşi gamă*.

Când încerca să-şi corecteze pesimismul ca să nu sufere inutil, se gândea că n-are rost să se simtă jignită, să se lase afectată de orice fleac, de oricine, pentru că părerea oricui

nu contează, nu are importanţă. Nu putea fi jignită decât de oamenii pe care îi preţuia şi-i admira. Restul nu contează. Oamenii josnici, mizerabili, fără coloană vertebrală nu meritau niciun fel de atenţie, trebuia să-i ignore. Aşa gândea ca să se încurajeze, ştia că aşa e normal, teoretic, deşi vedea că tocmai oamenii josnici câştigă. Îşi dorea să rămână, cel puţin, cu o conştiinţă curată, asta conta cel mai mult pentru ea. Din jurnalul Ellei:

„Se pare că eu sunt făcută ca să primesc mereu lovituri de la viaţă. Aşa încât ar trebui să devin imună la orice, să nu mă mai afecteze nimic, să fiu de piatră. Ăsta ar fi cel mai bun efect al loviturilor: o călire psihică. Dar nu mi se întamplă asta, încă sufăr prea mult pentru orice fleac, pentru orice vorbă aruncată aiurea. Sechelele trecutului nu mă lasă să fiu optimistă, pozitivă în totalitate. O vorbă, un ton nepotrivit mă lovesc atât de tare, încât devin tristă tot restul zilei. Apoi trebuie să mă consolez singură, cumva şi să merg mai departe. De obicei, scriu, scrisul mă ajută să-mi descarc sufletul, mă simt mai bine.

După o nouă lovitură, după durerea crâncenă pe care o simt, ca pe o rană deschisă, mă ridic, mă scutur bine şi apoi îmi continui viaţa monotonă, incoloră, insipidă şi inodoră. Ar trebui să fi învăţat că viaţa mea nu poate fi altfel pentru că nu sunt obişnuită să fie altfel. Poate că eu nu o las sa fie altfel. Sunt prea negativistă, văd totul în negru şi gândurile, negative sau pozitive, ne conduc, suntem aşa cum gândim. Oricum, de câte ori am încercat să fiu optimistă, să gândesc pozitiv, să sper, m-am înşelat amarnic, am fost rănită, lovită. Poate că n-am ales bine oamenii în care mi-am pus încrederea, care să mă ajute să fiu optimistă. Înţeleg din ce în ce mai bine că aleg greşit, mereu, apoi sunt dezamăgită şi mă retrag în carapacea mea. Nu mai am curaj şi nu mai aleg deloc, nu mai am încredere. Aşa că, în general, sunt singură, cu gândurile mele triste.

Deşi îmi doresc să comunic, nu sunt deschisă cu oricine. Aşadar, explicaţia pentru nevoia mea de confesiune e

simplă. Fiind o introvertită, nu pot scăpa de „eu”, trebuie să mă descriu, să mă analizez, să mă înţeleg, ca să pot merge mai departe. Poate că există un destin şi aşa trebuie să fie viaţa mea. Poate destinul acţionează prin amănunte banale, cărora nu le-am dat importanţă.

Cred că nu există fericire de care să-ţi aminteşti fără tristeţe. Tristeţe pentru că a trecut sau pentru că fericirea a fost prea scurtă. Trecutul nu se şterge din memoria noastră, e viu, influenţează prezentul şi se schimbă în funcţie de ceea ce ni se întâmplă. Amintirile care, altădată, păreau importante, esenţiale, acum scad în importanţă, iar altele, dimpotrivă, capătă înţelesuri noi, la care nu neam gândit înainte şi devin, din fleacuri, momente esenţiale. De aceea cred că destinul se ascunde în amănunte banale, adeseori. Dacă m-aş fi măritat până acum, viaţa mea ar fi fost alta, poate mai rea. Pentru că n-am simţit că vreau să mă mărit când aş fi putut; deci aş fi fost nefericită, pentru că aş fi făcut un compromis. Dacă nu am făcut-o a fost pentru că n-am întâlnit marea dragoste, omul pentru care să simt că l-aş putea iubi intens toată viaţa mea, că pentru el aş fi în stare să pot renunţa la fericirea mea pentru fericirea lui.”

– XIV-Analiza iubirii

Preţuia prietenia cu Seby. El a ajutat-o întotdeauna când oamenii au rănit-o. Iar ea punea mare preţ pe gândirea lui, ştia că e foarte inteligent şi întotdeauna demonstra acest lucru. Era mândră că avea un asemenea prieten. Seby îi spusese la început, când s-au cunoscut, că o iubeşte mai mult decât ar vrea ea să ştie. Fusese unul dintre puţinele momente când el îi spunea ce simte pentru ea. În rest, avea mare grijă să nu-i arate ce simte pentru ea nici prin cuvinte, nici prin gesturi. Uneori, însă, gesturile îl mai dădeau de gol, sau privirea caldă, plină de iubire, atitudinea lui: gestul lui de ziua ei, când i-a dăruit un buchet de trandafiri albi şi

a stat cu ea o zi, după ce o aşteptase patru ore, deşi era foarte răcit. Altă dată i-a spus că e răcit rău şi nu poate veni s-o vadă, iar ea s-a supărat, crezând că nu vrea s-o vadă. El i-a simţit supărarea şi, deşi avea febră mare, s-a dus s-o vadă, fără să-i spună. Fata a fost plăcut surprinsă când l-a văzut. Era aşa de răcit, ardea, avea febră mare, încât geamurile s-au aburit. Atunci l-a crezut, a înţeles că era, într-adevăr, foarte bolnav şi că a venit, totuşi, ca să nu se supere ea. Acest gest i-a demonstrat că-i pasă de ea, ca şi gestul cu trandafirii.

Erau câteva fapte de care fata îşi amintea cu plăcere, cu emoţie pentru că demonstrau că o iubeşte, totuşi. Într-o zi el i-a zis că se simte iubit şi fata a înţeles că el are nevoie de ea. Se întâlneau şi lui îi plăcea să se simtă mângaiat de iubirea ei. Iar ea îi oferea multă căldură sufletească, multă iubire. El i-a spus, odată, că ea a fost singura femeie căreia i-a dat voie să-i intre în suflet, deşi atunci erau cam certaţi, era supărat şi beat...

Îşi aminti că, mai târziu, i-a spus la telefon că ţine la ea foarte mult şi a adăugat: „iar tu simţi asta, ştii foarte bine”. Adevărul era că ea nu prea ştia ce să creadă; deşi simţea că o iubeşte mai mult din privirea lui, din atitudinea lui, vedea că încearcă să nu-i promită nimic, s-o ţină la distanţă. Parcă se temea să-şi arate toată iubirea. De aceea rarele lui momente de sinceritate, când îi declara cât de mult o iubeşte, o surprindeau, sincer şi profund. I-a răspuns că nu prea ştie, pentru că el are mare grijă să nu-i arate, ba chiar îi spune să se mărite. El recunoscu faptul că nu vrea să-i arate, dar că ea ar trebui să ştie când el glumeşte spunându-i să se mărite.

Uneori fata se gândea că poate el o testează, să vadă cât îl iubeşte şi de aceea îi spune lucruri care ar trebui s-o îndepărteze de el, s-o facă să-l părăsească. Ea, însă, nu-l părăsea, îl iubea, dar fără speranţe.

De Moş Nicolae, Seby a venit cu un cadou: un tablou pe care îl primise el cândva şi la care ţinea mult. Fata s-a

mirat: era un tablou de la o fostă iubită, pictoriţă. De ce i l-a dat ei, oare? Însemna, poate, că acum ea era iubita lui? Nu ştia ce să creadă.

Dacă se gândea, însă, mai bine, dacă analiza comportamentul lui în ansamblu, îşi dădea seama că nu trebuia să-şi facă mari iluzii. Dacă ar iubi-o suficient, nu i-ar spune să se mărite. Acest lucru o durea. Deci nu se teme să n-o piardă, nu face nimic în acest sens. Cine iubeşte, ar face orice să-şi păstreze iubirea aproape. El, nu.

Încerca să nu se mai gândească la asta. Îşi aminti un fel de glumă pe care o citise undeva: era unul care urmărea mereu pe alţii, îi spiona, afla informaţii despre ei, ca să le facă rău, apoi. Se întâlneşte cu cineva, cu un coleg care îl întreabă, ironic: „Cum mai stai cu libidoul, prietene? Pe cine ai în obiectiv?”

Cam aşa fusese şi ea urmărită, hărţuită de unii care n-aveau altă grijă decât ce fac alţii.Păcatele se pot uita, dar nu şi ierta. Când ai multe fapte urâte în trecut, nu are rost să fii ipocrit făcând pe virtuosul. Unii sunt oameni doar după aspectul fizic. Trăsăturile lor morale te dezgustă, de aceea e mai bine să ignori astfel de fiinţe cu aspect uman. Nu te poţi supăra pe ele pentru că nu le consideri oameni, ci animale (dacă nu cumva e o jignire şi pentru animale). Le înţelegi sau le tolerezi cum tolerezi un bou care te împunge sau un câine care te muşcă. Aceste fiinţe doar atât pot face, asta ştiu să facă, mai mult nu pot, nu sunt capabile. Vorba poetului:

Tu retrage-te deoparte Regăsindu-tepe tine...

Iubea inteligenţa, adora oamenii spirituali, oamenii educaţi, culţi, cu o minte ascuţită. Era fericită când auzea o replică inteligentă, o glumă bună, subtilă, un citat potrivit cu împrejurarea sau cu discuţia, orice îi provoca mintea. Era ca un orgasm intelectual pentru ea, aşa se simţea cel mai bine. De aceea îi plăceau discuţiile cu Seby: erau înviorătoare, o provocau, îi produceau plăcere, bucurie, satisfacţii sau îi aduceau linişte, consolare, pace, când era

supărată, când avea o problemă şi o discuta cu el. Îl încărca pe Seby cu problemele ei, uneori el îi reproşa acest lucru.

Când iubeşti, ochii tăi văd doar ceea ce vor să vadă, inima ta crede doar ceea ce vrei tu să creadă. Cu alte cuvinte, nu poţi scăpa de dragoste pentru că dragostea e oarbă. Nu vezi defectele celuilalt sau le tolerezi, crezi minciunile lui pentru că vrei să le crezi, ba chiar îi găseşti scuze, ca să-l poţi iubi în continuare. Ella îl cunoştea bine pe Seby şi nu-i plăcea chiar totul la el - uneori era cam egoist sau prea orgolios -, dar îl iubea aşa cum e, compensa cu alte calităţi, importante pentru ea. Şi, cel mai frumos lucru: erau pe aceeaşi lungime de undă, se înţelegeau doar din priviri, adeseori. Ea doar începea să spună ceva şi el răspundea, ştiindu-i gândul. Această compatibilitate perfectă o captiva, o subjuga, era uimită şi mulţumită. Exista, însă, regretul că el părea incapabil să înţeleagă acest lucru. Sau, dacă înţelegea, nu-i păsa. Iar relaţia lor era formată din lungi despărţiri şi scurte ori rare întâlniri.

Pagini de jurnal:

„Pe 8 iunie, seara, m-am întâlnit cu Seby, la cererea lui, după ce ne certaserăm. Dar, în loc să ne împăcăm, ne-am certat de tot. Nu am înţeles de ce, dar a plecat brusc. Am plâns, atunci, tot drumul, în hohote. Mă simţeam umilită. Cred că am fost prea bună, am acceptat prea multe....

Vineri, 10 iulie, m-am reîntâlnit cu Seby, ne-am împăcat. Dar, oricum, sunt mai detaşată, nu mai sufăr ca înainte. Important e să-mi rămână prieten, să discut cu el, când am nevoie de un sfat inteligent, matur. După exact o lună de la despărţirea noastră, m-a sunat şi a vrut să ne vedem. I-a fost dor de mine, a fost drăguţ.Au urmat luni lungi de despărţire. Supărarea s-a mai stins, dorul luându-i locul. Dorul de a vorbi cu el, un om inteligent, dorul de sentimentul acela unic, de mulţumire sufletească, de linişte, pe care l-am simţit doar pentru el. Voiam doar să-l aud, nu să-l văd. Dar el a vrut să mă vadă, că-i este dor de

mine. Şi mie îmi era, dar nu voiam să ne împăcăm de tot, ca înainte, ci doar să mai vorbim, din când în când.

El, însă, a insistat să ne vedem, eu nu am vrut şi, atunci, orgolios, a început să-mi dea iar răspunsuri dureroase: „Treaba mea!” sau „De treci codri...” (răspunsuri în bătaie de joc). I-am spus că nu mai pot suporta atitudinea asta lipsită de respect, că vrea doar să facă ce vrea el, iar eu să mă supun, orbeşte. Nu contează ce vreau eu. Acesta e egoism.

Azi mi-au curs iar lacrimi pentru el, pentru că iubesc un om care nu-mi preţuieşte dragostea. Pare că doar se foloseşte de dragostea mea. Cu greu mă abţin să nu plâng în hohote. Eu nu pot să trec aşa uşor de la despărţire la împăcare, apropierea se face mai greu, nu brusc. A zis că mâine nu poate el, pentru că nu vrea. Oare de ce trebuie atâta orgoliu? În iubire n-ar trebui să fie orgolii. Când mă gândesc că alţii se comportă cu femeia ca şi cu o prinţesă.... Eu ce sunt, oare, pentru el? Doare, dragostea doare rău. Ar trebui să ne cunoaştem, să nu ne rănim, dar iată că el mă tot răneşte, mereu. Şi nu mai vreau.”

– XV-Adevăr şi minciună

Din când în când mergea la verişoara ei din oraş, care avea aceeaşi vârstă ca şi ea şi unde o aştepta, cu drag, nepoţica, Oana. Îşi amintea cu plăcere de ei, se simţea bine acolo, la ei. Observă că verişoara ei nu avea fire albe de păr, deşi era măritată şi avea doi copii, deci mai multe griji.

– Da, dar tu te consumi mai mult pentru orice, gândeşti prea mult, analizezi totul în detaliu, îi spuse verişoara.

– Ai dreptate, zise fata. Depinde de felul de a fi al fiecărui om.

Atunci fata se gândi că e mai bine să fii mai superficial, cum erau fraţii săi şi verişoara sa. Toţi trei erau în zodia scorpionului şi semănau foarte bine. Ei nu acordă mare atenţie sau nici măcar nu observă multe lucruri pe care Ella

le vede cu uşurinţă şi le analizează în detaliu. Iată că şi alţii ştiau de ce are fata păr alb: prea desfăcea firul în patru. Se gândea că, dacă ar fi avut familie şi copii, ar fi albit mai mult. Sau poate că nu, poate că un copil şi un soţ bun i-ar face viaţa mai frumoasă, s-ar simţi împlinită, fericită. N-ar mai fi singură, greutăţile ar fi împărţite, ar avea cine s-o ajute. De multe ori ar fi avut nevoie de ajutorul unui bărbat şi regreta că nu există.

Aşa că, deocamdată, era singură, mai singură ca înainte, când avea părinţi, cel puţin. Singură pe lume, cu gândurile ei, cu frământările ei. Şi cel mai mult se gândea la oameni, la ipocrizia lor, la ceea ce o deranja. Se gândea că există mulţi oameni care caută să-i aducă pe cei ce nu le seamănă la acelaţi numitor comun. Oameni care nu suportă vârfuri, succese, mituri şi le distrug cu o plăcere malefică. Ş i pe ea încercaseră colegii s-o distrugă, într-o perioadă de vulnerabilitate, deşi ea îşi vedea doar de treaba ei, nu avea nimic cu nimeni. Ba chiar ajuta pe alţii, dacă putea. Dar când ea a cerut ajutor, n-a primit de la alţii. În schimb, i-au făcut mult rău, insistent, pentru a o nimici. Şi aproape că reuşiseră. Fata, naivă, s-a trezit împroşcată cu noroi când era prea târziu să mai poată face ceva. De fapt, ce să facă? Cine se scuză, se acuză. Nu avea pentru ce da explicaţii nimănui, să se dezvinovăţească, odată ce n-a greşit. Pur şi simplu, nu voia să vadă şi să audă nimic, n-o interesau bârfele, impresiile culese în grabă sau vorbele unor adunături. Cei ce vorbesc multe, fac puţine lucruri bune. O călcau pe nervi inculţii, cretinii, laşii, ignoranţii care, de obicei, erau şi fuduli, se lăudau cu minciuni. De aceea, uneori îi ironiza sau îi privea cu detaşare superioară, motiv pentru care părea înfumurată, arogantă în ochii celor care nu o cunoşteau.

Felul ei de a fi nu prea era agreat nici de fraţi, care nu suportau firea ei tranşantă. Dar, dacă spui oamenilor adevărul, înseamnă că îi iei în serios, că-i respecţi. Un prieten adevărat îţi spune în faţă când vede ceva rău la

tine, ca să nu mai râdă alţii de tine, pe la spate. Alţii care în faţă îţi zâmbesc şi te laudă chiar, ca să mai greşeşti şi altă dată. Dar câţi merită adevărul, prietenia sinceră? Caţi vor lua în seamă eforturile tale?

Îşi aminti că o colegă o rugase să-i facă nişte ore, într-o zi şi să anunţe la secretariat. Altruistă, fata a suplinit-o cu plăcere. Dar, într-o altă zi, a rugat o colegă să anunţe la secretariat că e bolnavă, printr-un mesaj pe telefon. Colega nici nu a anunţat, nici nu i-a răspuns la mesaj că nu poate sau că nu a făcut ce o rugase. Trebuia doar să sune, gratis, din cancelarie, prin telefonul interior. Dar n-a spus nimic, aşa încât să pară că Ella lipseşte nemotivat. Atât de nemernici pot fi oamenii, doar pentru a-ţi face rău, nu contează că tu faci bine. Le e ciudă că nu eşti ca ei.

Asemenea fiinţe nu au crize de conştiinţă. Nu se gândesc că toate se plătesc, în viaţă, că nu există nedreptate, murdărie care să nu fie răsplătită cu cea mai mare exactitate. La escroci, crizele de conştiinţă apar abia după ce pierd partida. Şi până li se oferă o nouă ocazie de a-şi valorifica talentul, sunt sublimi, par imaculaţi, perfecţi. Astfel de oameni fac parte din categoria neputincioşilor care nu suportă fericirea, bucuria, împlinirea altora. Unicul lor sentiment trainic, constant este ura, răutatea pe care şi-o maschează sub vorbe frumoase.

Avea o colegă care ştia să vorbească frumos, părea simpatică şi fata a crezut-o multă vreme. Nu ştia ce ascund vorbele ei frumoase, de fapt. Era drăguţă cu Ella tocmai pentru a afla cât mai multe, aşa încât s-o poată ataca, mişeleşte, cât mai bine. Cu timpul, fata a văzut că acea colegă, Cella, nu-i răspundea niciodată la salut, nici n-o saluta. De ce, dacă poza în prietena ei? Voia să-i arate că e mai presus de ea? Era foarte mândră, lăudăroasă, dar minţind mereu, doar ca să pară mai bună decât este, să pară ce nu este. Greu şi-a dat seama fata că aceea era principala ei inamică şi că ea le-a făcut pe celelalte s-o urască. N-o salutau. Fata era mai frumoasă şi foarte

inteligentă, ceea ce ele - sau ea - nu suportau, era grav, provoca invidie.

Nu-i plăcea că gândea prea mult şi se consuma degeaba, fără rost. Oricum, nu va putea schimba lumea. Visa la momente de abandon total, de viaţa desprinsă de sub tirania luciditătii. Dar nu reuşea. Nici în puţinele momente când făcuse dragoste nu se putuse abandona, relaxa total, nu se putea detaşa de raţiune, nu se lăsa dusă de val. De aceea era inhibată, nu se simţea în largul ei, cum ar fi trebuit, când încerca să se relaxeze, să uite de realitate. Era mereu timidă, emotivă şi analitică, mereu pesimistă, mereu prudentă şi suspicioasă.

I se părea paradoxal, incredibil faptul că indivizii aceştia, conduşi de ură, care sunt oameni doar după aspectul fizic declară, cu nonşalanţă, că nu mint, că sunt corecţi, serioşi, că au toate calităţile posibile, ba chiar că luptă împotrivă celor incorecţi, neserioşi etc. Şi, de fapt, atacă persoane cinstite. Nu întelegea unde şi când dispăreau, la aceşti indivizi, normele morale elementare învăţate, în copilărie, de la părinţi sau la şcoală: să nu minţi, să nu furi, să nu înşeli etc. E vorba de educaţia celor şapte ani de acasă. Cum de oamenii evoluează în sens invers, regresează, deci, astfel încât calităţile devin defecte şi defectele devin calităţi? Nu toate fiinţele bipede care, fizic, par oameni şi-au păstrat calităţile umane, demnitatea, în primul rând. Demnitatea e foarte importantă: cât eşti tare, cât nu te umileşti, până şi adversarul te respectă. Asta înseamnă să nu aibă nimeni ce-ţi reproşa, să fii serios, să ai o atitudine care să inspire respect. Chiar şi ţinuta, îmbrăcămintea impune respect.

Ella îşi amintea că educaţia primită de la părinţi a fost decisivă pentru întreaga viaţă. Mama îi spunea să nu mintă, să nu fure, să nu facă rău, să fie respectuoasă şi ştia că e păcat să nu respecte aceste reguli. Mergea la biserică şi se confesa, împreună cu ceilalţi copii şi nu putea minţi. La şcoală, nu dorea să răspundă, deşi ştia. Era timidă. Colega

de bancă o ciupea să-i spună răspunsul corect şi răspundea în locul ei. Profesorii, însă, pricepeau repede că ea ştia mai bine, dar că nu-i plăcea să se afirme, că era modestă. Aşa că lua note foarte bune la lucrări scrise: în scris nu era timidă, se gândea şi scria tot ce ştia. Examenele orale nu-i plăceau, o intimidau, o dezavantajau. Din acelaşi motiv avea şi acum de pierdut când o atacau escrocii, nu ştia să riposteze, rămânea mută de uimire, iar tăcerea ei era înţeleasă greşit. Dar nici să se certe nu-i plăcea, ar fi luptat cu morile de vânt. Ceilalţi erau „proşti, dar mulţi”, nu ar fi putut învinge decât dacă ar fi devenit tupeistă, ca ei. Acuzaţiile false care i se aduceau erau alese aşa încât să nu se poată dovedi, iar dacă ea spunea că are dovezi, se schimbau acuzaţiile, se înlocuiau cu altele, născocite. Iar adevărul era exact pe dos: ea îşi făcea treaba serios, cu plăcere şi dăruire pentru copii. Doar colegii ei o invidiau, îi puneau beţe în roate, încercând să-i influenţeze şi pe copii, dar nu reuşeau. Când intra în clasă, se simţea excelent, uita de răutatea colegilor pentru că se simţea iubită de copii, vedea că are talent pedagogic. Astfel putea să meargă mai departe. Important era că elevii o apreciau, deşi era severă şi obiectivă în notare; deci nu greşea, îşi făcea treaba foarte bine şi nu trebuia să se lase copleşită de răutatea colegilor. Profesia sa îi plăcea, iubea copiii, iar ceea ce-i plăcea făcea cu pasiune, cu dăruire.

Sunt lucruri murdare pe care le pot face doar cei mizerabili, care n-au conştiinţă, care s-au înrăit atât de mult, încât devin inumani, luptând doar pentru a se apăra, pentru a-şi crea o imagine mai bună, dar falsă. Aceştia sunt cei care se tem să nu vină altul mai bun, oameni care nu acceptă calitatea, ci se simt ameninţaţi de cei care au coloană vertebrală. Şi mâncărimea, răutatea porneşte de la cei mici care îi influenţează pe cei mari prin ipocrizie şi servilism. Toţi sunt Dinu Păturică (arivistul linguşitor care l-a distrus pe stăpânul său, câştigându-i încrederea, pedepsindu-i pe cei cinstiţi, pe nedrept). Asta înseamnă să

ştii bine să joci teatru. E interesant să joci teatru, aşa, de amorul artei, dar nu te poţi minţi şi pe tine. Conflictul interior, la nivelul conştiinţei - dacă o ai - este cel mai grav, mai important, mai greu de suportat. Dar oamenii par fără morală, fără scrupule, îşi urmăresc doar interesele personale, nimic altceva nu mai contează.

Fata îşi aminti că sora ei îi spusese, odată, că nu o înţelege pentru că preferă să fie săracă, dar cinstită, decât cu o conştiinţă încărcată. Nu înţelegea când Ella îi spunea că n-are nevoie de bani necinstiţi, ba chiar râdea de ea:

– N-are nevoie de bani! Dar colegii tăi cum de acceptă? Tu nu eşti ca toţi ceilalţi?

– E treaba lor, dacă n-au conştiinţă.

Era vorba despre examenele de admitere sau de absolvire, unde colegii ei mai primeau şi mită pentru a-i lăsa pe elevi să copieze. Ea nu putea accepta aşa ceva, însemna să-şi bată joc de munca ei, însemna să-i încurajeze să nu înveţe, că oricum vor copia la examene. Prefera să nu vadă, să nu participe, să nu ştie. N-ar putea suporta. Ştia că se întâmplă aşa ceva şi îi părea rău că nu putea face nimic pentru a opri această fraudă. Ea nu copiase niciodată la examene de admitere, de absolvire, pe vremuri examenele erau serioase şi grele. Acum, pentru că se copiază peste tot, la examene, absolvenţii sunt mediocri sau chiar semianalfabeţi. Dar, dacă au o gură mare şi ştiu să dea din coate, reuşesc în viaţă. „Tristă decădere a societăţii, o involuţie, o degradare, o scară a valorilor inversată...”, medita fata.

Încerca, mereu, să vadă partea bună a lucrurilor, dar nu găsea o parte bună. Realitatea era crudă, clară, evidentă, nu o putea ocoli, se izbea de ea la tot pasul. Nu vroia să fie pesimistă, dar nu putea altfel, n-avea motive. Ar fi dorit să lupte, să schimbe ceva, dar singură nu putea. Valul celorlalţi era uriaş, ar fi înghiţit-o la prima încercare. De aceea primea destul de des lovituri, pentru că nu se putea

abţine să nu zică ceva, să nu fie corectă într-o lume incorectă. N-avea prieteni, din cauza asta. Doar copiii o iubeau, sincer. În rest, nu avea încredere în nimeni, în dragostea nimănui. Poate că era prea realistă, prea sceptică, dar important era să fie mulţumită de ea, să se accepte pe ea, să n-aibă mustrări de conştiinţă. Îşi dorea mai mult, dar spera că poate va răsări soarele şi pe strada ei, cândva. Psihic, se simţea mult mai bine acum, nu mai suferea ca înainte, deşi rana nu era cicatrizată. Nu vroia să-şi amintească lucruri rele, tristeţi şi dezamăgiri. Se gândea mai mult la prezent şi la viitor. Îşi dorea o casă, o familie, un copil; la aceste lucruri visa, sperând că va întâlni omul potrivit, că vor veni zile mai bune.

Citea din jurnal:

„Dacă mă raportez la alţii, n-ar trebui să mă plâng. Sunt oameni mai necăjiţi ca mine, cu probleme mai mari. Dar sunt tristă în sufletul meu pentru că nu am o familie, cum mi-aş dori foarte mult, un copil, pentru care să trăiesc. Am parte doar de oameni care îmi fac rău, în loc să îmi fie mai bine. Ceva nu e în regulă, prea e rău mereu, ca într-un coşmar. Sau poate că Dumnezeu mă testează, cine ştie?

Poate că, până la urmă, voi întâlni omul potrivit. Nu pot decât să sper. Doar sentimental stau prost, ca întotdeauna. În rest, dacă mă gândesc bine, n-o duc prea rău. Nu sunt bogată, nici foarte săracă. Dar am o viaţă anostă, fără prieteni, fără prea multe bucurii, fără zâmbet.”

– XVI-Iubire reciprocă

Anul era pe sfârşite, era iarnă, afară ninsese mult şi pământul era acoperit de o pătură albă şi groasă de zăpadă. În vacanţă, de Crăciun, fata a fost la patinoar, împreună cu nepoata ei, Oana. A reuşit să nu cadă deloc, deşi era prima dată în viaţa ei când patina. Îşi dorise patine de când era mică, dar abia acum şi-a îndeplinit acest vis: şi-a cumpărat patine şi a patinat. Spera că anul care vine

va fi mai bun, spera că îşi va îndeplini mai multe vise: să-şi cumpere o garsonieră, să facă un copil cu bărbatul visat, cu prinţul aşteptat.

Foştii ei elevi, din şcoala de la care plecase, au venit cu colinda şi cu semănatul, n-au uitat-o. Ella a fost foarte fericită, era o surpriză extrem de plăcută, mai ales că acei copii veniseră cu trenul treizeci de kilometri pentru a ajunge la fosta lor profesoară. Mulţumire mai mare poate nu există, pentru un profesor. Copiii au cântat multe, multe colinde frumoase, colinde pe care ea nu le mai auzise. Cântau cu drag, din suflet, fără ca ea să le ceară să-i cânte. Era plăcerea lor. Au făcut poze, Ella i-a filmat cântând, s-au distrat frumos. Fata era foarte mândră de elevii ei care n-au uitat-o, deşi ea i-a părăsit. Au rugat-o, încă o dată, să se întoarcă la ei. De dragul lor, ea n-ar fi plecat, îşi iubea toţi elevii, dar colegii, oamenii mari au făcut-o să plece, nu le mai putea suporta răutatea şi prostia. Fusese o decizie grea, dar trebuia să-şi protejeze sufletul - suferea prea mult acolo. Aşa că elevii sufereau, acum, din cauza oamenilor mari. Aşa se întamplă întotdeauna, cei nevinovaţi suferă. Gestul copiilor de a veni cu trenul, atâţia kilometri, pentru a o colinda era deosebit de frumos şi Ella ştia că nu-l va uita. Primea şi telefoane sau mesaje de la alţi foşti elevi cu urări de Crăciun sau de Anul Nou. Această simpatie a elevilor o motiva, o ajuta să meargă mai departe cu încredere. Spera că noul an va fi mai bun, că-şi va putea cumpăra o garsonieră. Din cauza crizei financiare, locuinţele se mai ieftiniseră, aşa încât spera că va reuşi să-şi împlinească şi acest vis: să aibă casa ei, în oraş.

Din păcate, cu Seby nu mai vorbea deloc, dar nu suferea, ştia că aşa era mai bine. El fusese cam supărăcios, suspicios în ultima vreme, deşi ea era la fel de bună, de înţelegătoare. Aşa că ea n-a mai putut suporta atitudinea lui şi a decis să nu mai vorbească cu el. Cel puţin o perioadă. Nu s-au certat, şi-au urat toate cele bune şi sărbatori fericite, fără să-şi spună „adio”. Despărţirea era,

însă, evidentă, se subînţelegea din tonul lor. Încă ţineau unul la altul, iubirea rămânea acolo, în inimă, dar aveau nevoie de o pauză, de linişte, de limpezire a apelor. Mai târziu, vor vedea ce va fi.

Fata era mulţumită, atâta timp cât în inima ei era doar iubire, niciun alt sentiment negativ. E plăcut, e frumos să simţi iubire în suflet, o iubire împărtăşită, reciprocă. Aşa era iubirea ei pentru elevi şi pentru Seby. Se zice că nimeni nu e de neînlocuit, dar iată că elevii pe ea o preferau. Odată i-a întrebat pe elevi, care ar fi vrut să facă toate orele cu ea:

– Dar de ce mă vreţi voi pe mine? Ce vă place aşa mult?

– Ne place că dumneavoastră ne zâmbiţi, că sunteţi bună, ne place că mai faceţi câte o glumă şi ora este mult mai plăcută...

Fata îşi aminti că de multe ori elevii se supărau când suna clopoţelul, ei ar fi vrut să nu se mai termine ora. Sau o rugau să vină şi la ora următoare ori la alte ore care nu le plăceau lor. La fel i se întâmpla şi la şcoala la care se mutase. Le vorbea frumos copiilor, cu multă căldură şi ştia să le capteze atenţia, să facă ora atractivă, nu plictisitoare. Explica în amănunt, pentru fiecare, aşa încât să înţeleagă toţi, apoi trecea mai departe. Muncea mult, dar cu plăcere. Numai cine nu voia să înveţe, nu învăţa şi pe aceşti elevi se supăra pentru că erau indiferenţi la eforturile ei de a-i ajuta. De aceea era exigentă şi corectă la notare. Îi încuraja, îi stimula pe cei care îşi dădeau silinţa, pe cei care progresau.

Nu-şi putea imagina că ar putea face altceva. Simţea că era făcută pentru asta, pentru a lucra cu elevii, cu sufletele lor curate. Fiecare om se pricepe la ceva, în viaţă - ea se pricepea la asta. Dacă ne place munca noastră, facem tot ce putem pentru performanţă. Şi alţii ne vor urma, căci *toţi se nasc spre a muri / şi mor spre a se naşte*, cum spunea Eminescu. Altfel spus, unii mor, alţii se nasc -circuitul oamenilor în natură. Viaţa are o evoluţie ciclică, se repetă, doar oamenii sunt alţii. Toţi suntem trecători, viaţa noastră e *o clipă suspendată*, vorba poetului. Aşa că e bine să

încercăm să facem ceva în viaţa noastră prea scurtă. Îi plăcea Eminescu, se regăsea în meditaţiile filosofice despre soarta omului, în pesimismul poetului. Credea că oamenii de seamă sunt invidiaţi de către societatea mediocră, meschină, sunt ignoraţi în timpul vieţii, de aceea au o viaţă grea, dar abia după moarte li se recunoaşte valoarea. Mari poeţi, mari pictori, multe genii au avut o viaţă săracă, material, dar bogată, spiritual. Oamenii de valoare sunt huliţi, criticaţi, neînţeleşi de ceilalţi, de oameni obişnuiţi.

Fata gândea că nu trebuie să aştepţi neapărat recompense pentru ceea ce faci. Dar îşi dorea să fie lăsată în pace măcar. Din păcate, se găseau unii invidioşi care nu suportau pe alţii mai buni ca ei. Aşa a fost dintotdeauna, de când e lumea, aşa a fost întreaga viaţă a ei, începând din şcoala primară: mereu era cea mai bună şi antipatizată din cauza asta. Nu aştepta laude, dar aştepta măcar respect pentru munca ei. Era respectată de oamenii care au coloană vertebrală, dar aceştia erau puţini. Şi, în general, majoritatea contează. Nu se considera perfectă, dar tindea mereu spre perfecţiune, dorea să înveţe mereu lucruri noi, era curioasă de tot ce înseamnă viaţă, ştiinţă, comunicare. Un singur lucru nu o interesa: ce fac sau nu fac alţii, adică nu bârfea. Însă, pentru alţii, *toate micile mizerii unui suflet chinuit / mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit*. Singura soluţie era să-şi facă treaba bine şi să nu se implice deloc în ceea ce nu-i place, să tacă. Altfel, şi-ar face mai mulţi duşmani.

Înainte de vacanţa de Crăciun fata pregăti, cu clasa ei, un program de colinde mai frumoase, mai deosebite şi o urătură pentru profesori, compusă de ea. Totul a durat în jur de treizeci de minute. Dar a fost felicitată de profesori, de colegi, le-a plăcut, a fost ceva deosebit. Şi elevilor le-a plăcut, o fetiţă din clasa a şasea i-a spus:

– Cel mai mult ne-a plăcut spectacolul dumneavoastră, cu clasa a cincea.

Deci, pe lângă invidioşi, mai sunt şi unii care te felicită, şi asta e bine, înseamnă că nu e chiar aşa de rea chiar toată lumea. Merită să încerci, poate mai înmoi inimile celor împietriţi, celor plictisiţi, plafonaţi. Există o speranţă, când dărueşti iubire, din iubire.

Din jurnalul Ellei:

„Desigur, dezamăgirile te afectează, îţi pierzi încrederea în oameni, nu mai ai curaj să încerci din nou. Dar am puţin noroc pentru că există şi fiinţe care mă iubesc, mă apreciază, sincer: copiii. Mă ataşez imediat de copii, iar ei simt căldura din suflet şi mă iubesc şi ei. Mai greu e cu oamenii mari, care sunt mai răi. Dar ce să fac?

Merită să mori, când iubeşti atâtea în viaţa asta: noaptea albastră şi înstelată, dimineaţa luminoasă, florile din grădina din faţa casei, parfumate şi seducătoare, o melodie care îţi face sufletul să vibreze, dragostea ivită pe neaşteptate, ca o primavară...? Trebuie să trăieşti, merită să trăieşti ca să vezi cum cad frunzele şi apoi cum apar mugurii, pentru o zi cu soare după alta ploioasă. Dacă ar fi doar frumos mereu, dacă n-ar fi şi greu şi rău, n-am putea aprecia binele. E mai frumos soarele după ploaie, e mai frumoasă iubirea după ceartă, eşti mai mulţumit când ai reuşit după o muncă grea decât dacă ai fi obţinut totul cu uşurinţă. Poate de aceea l-am iubit pe Seby, pentru că nu l-am putut avea niciodată, de fapt, cu adevărat. Iubesc provocările, probabil.

– XVII-Alte mizerii...

Pe Ella nu o deranjau proştii, cretinii. Este în firea lor să se vâre în faţă, să distrugă, să nu accepte decât ceea ce pot înţelege; restul, neînţelesul, consideră că este rău. E normală agresivitatea lor. Ceea ce o deranja însă era situaţia în care oameni inteligenţi procedează ca proştii, atacă şi vorbesc ca retardaţii moral doar pentru a face rău. Pentru că, de multe ori, când se simţea mai bine, mai

linistită, apărea, aşa, brusc câte o jivină infectă hotărâtă să-i strice ziua sau, mai rău, să-i devieze drumul. Nu aştepta înţelegere sau vorbe bune de la aceştia. Vorbele lor bune nu o puteau ajuta şi nici măcar nu contau, nu muncea pentru a fi lăudată.

Când ai un crez, un ţel n-ai voie să închizi ochii sau să taci, n-ai voie să laşi să hotărască alţii pentru tine, neglijându-le carenţele umane, morale sau intelectuale, din dragoste pentru idei, care par a fi bune. Dar cei care le propun nu sunt buni, nu sunt cinstiţi, nici sinceri şi totul se va întoarce împotriva ta. Aşadar, trebuie să lupţi pentru tine, pentru ideile tale, pentru meritele tale, altfel sfârşeşti prin a fi călcat în picioare de către oportunişti care fură meritele altora. Aşa i se întâmplase când a propus organizarea unui concurs de ziua lui Eminescu şi s-a trezit că alţii i-au furat ideea, au organizat concursul, iar pe ea au exclus-o total, a fost singura exclusă. A suferit atunci, a fost o nouă lovitură sub centură. Dar suferinţa nu înseamnă nimic dacă nu înveţi ceva din ea. Nu putea lupta cinstit cu ei deoarece era o luptă inegală, ea nu se putea apăra, n-avea cum, din moment ce adevărul nu-i interesa. Adevărul era al celor mulţi. Ea era doar una, un punct în univers. Şi ce înseamnă viermuiala oamenilor din punctul de vedere al astrelor, al Căii Lactee? Suntem *muşte de-o zi*, suntem neînsemnaţi, efemeri.

Nu le putea înţelege structura acestor fiinţe inumane, conduse doar de ură. Cu toate că ea era amabilă, nu făcea rău nimănui, deşi fusese lovită, ura lor nu se atenua, dimpotrivă. Acest gen de structuri nu suportă înfrângerea, nu renunţă, se încăpăţânează să-şi atingă ţelul, indiferent de obstacole şi de compromisuri. Pentru scopurile lor mizerabile recurg la orice metode şi mijloace josnice. Ceea ce o uimea pe fată şi nu putea înţelege era de ce fac asta, ce motive au să distrugă un om care îşi vede de treaba lui. Doar din invidie? Ea se bucura pentru alţii, admira inteligenţa, valoarea, era empatică. Ei de ce nu erau aşa?

Orgoliul lor era atât de exagerat încât nu puteau accepta? Întotdeauna crezuse, considerase că un om inteligent şi educat trăieşte deasupra acestor mizerii meschine, mărunte, josnice. Iar colegii săi se considerau oameni inteligenţi sau măcar educaţi. Cum puteau educa nişte copii, dacă ei înşişi nu erau modele, exemple pentru aceştia? Cum puteau să-i înveţe să fie buni, corecţi, cinstiţi, când ei, educatorii, erau răi, incorecţi, necinstiţi, mincinoşi? Copiii erau mai curaţi ca ei, mai puri, mai nealteraţi. Adulţii puteau învăţa de la copii, nu invers, în ceea ce priveşte calitatea de om.

I se reproşa uneori că era o fire închisă, iar ea se mira pentru că, de fapt, era doar prudentă. Firea ei era foarte deschisă, dar prudentă, era obligată să tacă, de multe ori, pentru că nu putea juca teatru, ca ceilalţi. Îşi crea o barieră de protecţie, pentru a evita noi lovituri neaşteptate. Cum să găseşti un echilibru? Cum să mai poti sparge toate zidurile cu care se înconjoară orice om pentru a se proteja? Uneori rişti, nu-ţi pasă sau o iei de la capăt. Ea risca adesea, fiind prea deschisă cu cine nu merită, dar imediat era atacată. Aşa că acum hotărâse să o ia de la capăt, plecând din mijlocul acelor fiinţe cu aspect de oameni. Nu-i părea rău, se simţea mai bine acum. Cu toate că oameni răi sunt peste tot, ea învăţase din greşelile trecutului şi ştia cum să se apere. Trebuia să impună tuturor propria sa părere despre ea. Aşa era lăsată în pace. Dacă era bună, muncea cu pasiune şi seriozitate, sacrificându-se, de ce să tacă? De ce să accepte minciuni, bârfe, născute din răutate şi din invidie?

Copiii, sinceri, o ajutau să-şi dea seama cât de bine îşi face treaba atunci când spuneau:

– Abia acum înţeleg. Anul trecut n-am înţeles prea bine. Uneori, în loc de ore, făceam desen sau ieşeam afară...

Fata înţelegea că nu toţi dascălii îşi făceau treaba cum trebuie, de aceea ea lucra acum mult mai mult, pentru a recupera lacunele elevilor. Era greu, dar nu putea altfel. Nu

se putea preface că munceşte, mai ales că-i plăcea atât de mult profesia sa.

Avea momente când gesturile, cuvintele, unele zâmbete le mai văzuse, le ştia chiar şi sentimentele îi dictau atitudini întâlnite şi altă dată, când alţii au procedat la fel, parcă lumea era aceeaşi. Parcă se afla din nou pe un teren vechi, străbătut şi altă dată şi nu înţelegea ce rost are, ce anume mai vroiau să-i spună, ce nu învăţase atunci, prima dată? Oricând fantomele te pot teroriza, neaşteptat de uşor, coşmarurile îţi pot ocupa mintea, eliminând tot ce era bun, frumos în tine. Sunt factori mai presus de luciditate şi raţiune: fantasmele, monştrii, hidoşeniile se înmulţesc, rezistenţa scade, raţiunea se înclină. Omul, practic, dispare, rămân doar monştrii. Îşi amintea cum fusese terorizată de colegi, fără să ştie de ce, fără să poată riposta, rămânând mută de uimire. Dar te ridici din propria cenuşă, renaşti, fricos, timid; lumea tăbărăşte din nou şi lupta reîncepe. Cum să-ţi găseşti un punct de sprijin? Ea îşi găsise doar în copii, elevii au salvat-o.

Avea ceva infantil în ea, nu voia să accepte minciuna, răutatea, nu putea. De aceea, astfel de manifestări o uimeau mereu. Nu înţelegea că nu era un sezon al oamenilor exceptionali, dar continua să spere că omul are la bază bunătatea, omenia, cinstea. „Tu mai crezi în Moş Crăciun?”, o întreba Seby. Ea vroia să creadă, altfel ar fi simţit că totul e în zadar. Important e să ai speranţă şi iluzii. Şi să nu cedezi, să crezi în tine şi să te ridici mereu. A învinge tâmpiţi e mare lucru (deşi ea evita tâmpiţii), dar nu înseamnă, practic, nimic. A te învinge pe tine însuţi, a te autodepăşi, a încerca să desluşeşti marile taine ale universului, *corola de minuni* - asta contează. De aceea ea nu lupta cu proştii, nu-şi punea mintea cu ei, prefera să tacă şi asta îi enerva şi mai tare: faptul că îi ignora. Atunci încercau noi atacuri, mişeleşte, noi mizerii. Experienţa o învăţase să nu-i mai pese, să nu se lase afectată, deşi de multe ori suferea.

Îi părea oarecum rău că observa uşor orice fisură, analiza prea mult totul şi era prea exigentă, prea critică, începând cu ea însăşi. De aceea era aproape mereu nemulţumită, mereu îşi dorea mai mult. Ştia că pe ea se răsturnase carul cu luciditate şi ea a luat în serios acest accident; nu putea renunţa la luciditate. Era mereu sobră, râdea rar, vorbea mereu serios şi se aştepta ca şi ceilalţi să fie la fel. Era, însă, surprinsă să vadă că lumea nu e deloc ca ea, dimpotrivă, oamenii vorbesc mereu aiurea. Şi dacă văd că tu îi iei în serios, te iau şi peste picior, se distrează.

Nu se temea de moarte deoarece viaţa o dezamăgea mereu, oamenii o dezamăgeau, cei lipsiţi de caracter. Moartea însemna eliberare, linişte. De câteva ori îşi dorise şi ea să moară: atunci când murise mama sa şi după alte câteva lovituri ale vieţii. Dar mult mai gravă e moartea psihică, cu efecte asupra fiinţelor incomplete, asupra rataţilor, ale căror însuşiri umane erau ciuntite, oprimate. Se temea de aceşti indivizi, se temea că întruchipările vii ale batjocurii o vor sufoca în plasa lor lipicioasă, năclăită de ură.

Viaţa ei nu fusese prea frumoasă, dar în ultimii ani forţele răului parcă şi-au propus s-o distrugă. Era aproape să se îmbolnăvească. Când s-a mutat în acel orăşel, a cunoscut un individ care, după ce o făcu să renunţe la el, după două luni, pentru că nu-i mai suporta crizele de nervi devenite zilnice, o suna obsesiv, o urmărea, o hărţuia, o ameninţa în mesaje, o jignea. Apoi îşi cerea scuze, o lăuda, dar pentru că ea nu-i răspundea deloc, trecea din nou la ameninţări. A hărţuit-o aşa până când ea a fost nevoită să-şi schimbe numărul de telefon. Era îngrozită, era un coşmar real. Iar colegele şi-au permis să o judece greşit. O vedeau stresată, umilită, hărţuită şi s-au gândit că merită, aşa că au lovit-o şi mai tare, au hărţuit-o şi ele. Vedea răutatea în ochii lor şi nu înţelegea de ce. Dar aşa e omul, nu respectă pe cel umil, timid, modest, ci pe tupeişti.

– XVIII-Egoism şi altruism

Nu tolera prostia şi răutatea, dar nu suporta nici egoismul, mândria exagerată, persoanele care cred că doar ele sunt importante, că ele sunt centrul universului, iar ceilalţi trebuie să le fie servitori, să le urce pe un piedestal. Astfel de persoane ştiu să joace teatru foarte bine, să mintă, pentru a-i manipula pe ceilalţi, pentru a-i face să creadă că merită să fie pe primul loc - deşi nu e deloc aşa. Pentru o bună manipulare, încearcă să-l facă pe celălalt să se desconsidere, să nu mai aibă încredere în el. Ceea ce e ciudat e că tocmai astfel de persoane sunt crezute şi îndrăgite, deşi mint. Iisus zicea că Dumnezeu are mai multe motive să acorde iubirea Sa unui păcătos, decât unei persoane virtuoase, fiindcă aceasta din urmă era deja mântuită. Fata se întreba dacă nu cumva de aceea au noroc toţi răii, mincinoşii, hoţii, curvele, iar cei cinstiţi, buni şi corecţi nu au noroc. Cu alte cuvinte, s-ar înţelege că nu are rost să fii virtuos, că Dumnezeu nici nu te vede şi nu te ajută. El este ocupat cu cei răi, pe care îi ajută, ca să devină buni. Aşa încât ei o duc mai bine ca cei buni; de aceea mincinoşii sunt crezuţi, mişeii sunt respectaţi şi îndrăgiţi, curvele au noroc şi găsesc oameni buni, care, orbi, le respectă. Vorba aceea: „un bou şi-o belea”, aşa dă Dumnezeu. Adică unul bun, care trage la jug ca boul, iar celălalt, un nemernic. Fata se gândea: „Deci eu ar trebui să nu mai sper că voi găsi un om de valoare, un om care să mă merite? Că nu voi găsi decât nemernici pe care să încerc să-i duc, eventual, pe drumul cel bun? De aceea întâlnesc doar mişei, proşti sau escroci... „

Se cunoştea bine pe ea însăşi, se autoanaliza mereu, aşa cum îi analiza şi pe ceilalţi şi nu-i scăpa niciun detaliu. Era născută în zodia Fecioarei, nativi care au virtuţi precum devotamentul şi ajutorarea altruistă a celorlalţi. De aceea pot fi buni medici sau buni profesori. Lecţia de iubire a Fecioarei constă în a fi de ajutor. Perfecţiunea pe care o caută vine din interior. Trebuia să fie mulţumită de ea însăşi

şi să-şi dea seama că e perfectă, exact aşa cum este. Din cauza modestiei, deseori se lăsa amăgită de ceilalţi, crezând că are multe defecte. Dar apoi, analizând, îşi dădea seama că s-a lăsat influenţată şi rău a făcut, că ea avea dreptate. Doar că nu avea tupeu, nu ştia să riposteze la momentul potrivit, se lăsa intimidată. Astfel pierduse mult, în viaţă, lăsându-se influenţată de alţii, care ştiau să joace teatru pentru a câştiga. Apoi suferea şi vedea, din nou, că trebuia să aibă încredere în ea. Dar asculta pe alţii care ziceau că suma viciilor unui om este constantă - deşi ea nu avea niciun viciu. Ş i nici măcar nu făcea rău nimănui, nu se răzbuna, ci ierta. Prefera să ajute şi se bucura de succesele altora, dacă erau meritate, admira inteligenţa, competenţa, corectitudinea oamenilor, frumuseţea lor şi chiar făcea aprecieri, sincer, când era cazul, ca un profesor care îşi lăuda elevul, pentru a-l stimula să devină şi mai bun.

Nu avea noroc în dragoste, poate pentru că îşi dorea un om pe care să-l admire şi asta însemna s-o depăşească în inteligenţă, cultură, maniere. Dar asemenea oameni erau sortiţi unor femei inferioare pe care să le „educe”. Aşa i se întâmpla şi ei, mereu. Doar că ea nu putea fi fericită, mulţumită măcar, cu un om inferior ei, putea doar să-l ajute, să-i fie o bună prietenă, atât. Pentru că nu minţea, primea reproşuri, adesea, că îndepărtează oamenii, că nu-i lasă să se apropie prea mult. Era directă, spunea ce gândea, nu ştia să cucerească oamenii. Nu voia să-şi bată joc de oameni, lăsându-i să-şi facă iluzii, când ea ştia că nu e cazul.

Vedea că unele femei inferioare ei din punct de vedere moral aveau noroc şi-şi găseau oameni de valoare pe care îi manipulează, iar ei le respectă, deşi ele nu arată respect faţă de ei. Astfel de femei vor să fie admirate, în continuare, de alţii şi poartă fuste scurte sau, mai rău, fără fuste, se îmbracă... dezbrăcate şi îşi fac soţii geloşi. Iar ei, probabil, se tem să nu le piardă şi joacă aşa cum li se cântă.

Fata înţelegea altfel iubirea. Pentru ea, iubirea înseamna respect, altruism, nu minciună şi egoism. Într-o relaţie fericită trebuie ca ambii parteneri să se simtă bine, nu doar unul. Deci trebuie să te gândeşti şi la celălalt, nu doar la tine. Iubire înseamnă să-ţi găseşti liniştea, mulţumirea, nu să încerci să-l schimbi pe celălalt, pentru a-ţi fi ţie bine. Iar ceilalţi nu trebuie să mai conteze, nu te îmbraci pentru a plăcea altora, ci doar partenerului tău, el trebuie să fie pe primul loc, apoi tu. Ar fi făcut orice pentru Seby, fără să ceară nimic, doar să simtă că e şi ea iubită, respectată la fel. Era important, pentru ea, ca el să se simtă iubit, îi era milă de el dacă îl vedea trist, îl ajuta când părea neajutorat, când simţea că are nevoie de ea. Aşa înţelegea ea iubirea adevărată; iubirea nu înseamnă exploatarea celuilalt (cum vedea în jur, la unele cupluri). Şi credea că, cel mai important, într-o relaţie, e să nu-ţi umileşti partenerul în faţa celorlalţi, aşa cum văzuse la unii: bărbatul e prea bun, iar femeia îl calcă în picioare. E foarte urât să-ţi umileşti soţul, e lipsă de respect, aşa gândea fata. Dacă nu-l respecţi, nu-l apreciezi, de ce l-ai luat? Şi de ce să-l umileşti în faţa altora? Înseamnă că nu-ţi pasă deloc de sentimentele lui, îţi lipseşte empatia, eşti prea egoistă. Iar el este aşa orbit de dragoste, încât i se pare normal să accepte bătaia ei de joc. Sau poate fi invers, să sufere ea. E normal să faci mici compromisuri, dar nu să accepţi bătaia de joc, să suporte, mereu, doar unul, reproşuri. Dacă celălalt nu te apreciază şi tu faci orice pentru el, înseamnă că nu sunteţi făcuţi unul pentru altul, nu sunteţi compatibili. Nu e normal ca doar unul să facă, mereu, compromisuri, să facă orice, să accepte orice, iar celălalt să nu facă nimic, doar să mintă, pentru a-i fi doar lui bine. Trebuie să existe un echilibru în toate: şi în sentimente, şi în fapte, şi în compromisuri. Altfel nici-o relaţie nu poate dura şi nu e fericită. Însă unii învaţă mai greu, orbiţi de sentimente, sau neanalizând prea bine faptele, neacordându-le atenţie la momentul potrivit şi, astfel, situaţia se agravează. Dacă

accepţi sau ierţi ce n-ar trebui, cu siguranţă se va repeta. Fata învăţase asta de la viaţă. Şi ea acceptase, uneori, iertase prea multe, orbită de sentimente sau din bunătate, din milă, sperând că va fi bine, până la urmă. Dar bine n-a mai fost. Ea nu renunţa uşor la o relaţie, sperând că va fi bine, totuşi, făcând compromisuri. Dar celălalt înţelege greşit compromisurile tale: înţelege că-i merge şi face mai rău. Aşa i s-a întâmplat mereu, de aceea ştia că ce nu merge bine de la început, nu va merge nici mai târziu. Şi chiar dacă ţi-e greu, trebuie să tai răul de la rădăcină, să renunţi când încă nu e prea târziu. Lucrurile făcute în pripă au mari şanse de nereuşită. Vorba aceea: „graba strică treaba”. Proverbele şi zicătorile nu sunt degeaba, ele s-au născut din înţelepciunea oamenilor. Dar mulţi nu ţin cont de ele, deşi le cunosc. Şi, astfel, se ard, când e prea târziu, apoi suferă.

Lumea se bazează pe şarlatani, iar viaţa e o iluzie. Trebuie doar să te pricepi a deosebi iluziile plăcute de cele neplăcute. Trebuie să ştii să-ţi faci viaţa cât mai plăcută, nu cât mai neplăcută. E mai bine să fii nefericit singur, decât nefericit în doi. Şi e trist când te simţi singur într-o relaţie, singur în doi. Cu cineva trebuie să te simţi mai bine decât singur, nu mai rău. Atunci când oferise mai mult, avuse de suferit pentru că nu oferise cui trebuia, nu era apreciată. I se spunea că nimeni nu e perfect. Poate că aşa e, dar asta nu înseamnă deloc că trebuie să acceptăm orice, oricum, oricând. Dimpotrivă, trebuie să tindem spre perfecţiune. Ei i se putea reproşa că e prea modestă, prea timidă, prea sinceră, dar într-o relaţie acestea sunt calităţi, nu defecte. Iar vicii nu avea, de niciun fel. I se spunea că e un om de caracter. Era condusă de virtuţi, nu de defecte. Era cam critică şi exigentă din dorinţa de perfecţiune, nu din răutate. Vorba aceea: „ce ţie nu-ţi place, altuia nu face”. Considera că e mai bine să-ţi recunoşti greşeala şi să n-o repeţi. Cine nu învaţă din greşeli, trăieşte degeaba.

– XIX-Despărţirea

Iarna s-a dus, până la urmă; încet, încet zăpada s-a topit şi a lăsat ghioceii să-şi scoată clopoţeii albi la soare. Mult aşteptata primăvară a venit, timidă ca o fată mare, frumoasă şi luminoasă. Natura, umedă şi dezolată, priveşte minunata apariţie a soarelui în zile mai lungi şi mai rare, mai călduţe sau mai răcoroase, mai ploioase sau mai însorite. Florile surâd şi râurile cântă. Prin picurii de ploaie razele soarelui împrăştie o sclipire de beteală în natura înverzită, iar pe cer apare curcubeul. Fata se lăsa vrăjită de frumuseţea naturii. Razele de soare, prin ploaia lucitoare, erau zâmbete în lacrimile ei, amestec de surâs şi plângere.

Primăvara îndeamnă natura, omul, fiinţele pământului să trăiască, să se bucure ca în sărbătoare. Oamenii se lasă cuceriţi de farmecul primăverii.

Fusese foarte supărată pe Seby toată iarna, nu-i era dor de el, se simţea bine fără el. Uneori el îi vorbise urât, deşi ea avea grijă mereu să nu-l supere, era atentă cum vorbeşte cu el. Aşa încât ea se săturase de atitudinea lui, se convinsese că el n-o apreciază, n-o respectă, aşa cum ar fi trebuit. Nu putea uita ce simţise pentru el, cum se simţea când vorbea cu el, când era cu el, dar totul era zadarnic, dacă el n-o respecta. Ştia că el trece printr-o perioadă mai grea, dar credea că ar fi fost normal s-o trateze altfel. Tristă, cu durere în suflet şi în voce, l-a întrebat:

– De ce-mi vorbeşti aşa urât, când eu îţi vorbesc frumos?

– Ştii că n-am frână la gură, aşa vorbesc cu toată lumea...

– O.K., dar eu nu sunt „toată lumea”...

– Dar nu eşti specială!

Aceste vorbe au întristat-o atât de mult, încât i-a şters numărul de telefon, după ce i-a trimis ultimul mesaj: „Mulţumesc că ştiu că nu sunt specială. Tu, pentru mine, erai special. Omul bun e prost. Trist...”

Dupa câteva zile el a sunat-o şi întrebat-o dacă e supărată pe el. I-a răspuns:

– Chiar dacă aş fi, contează?

De atunci ea nu l-a mai sunat, dar el o suna şi nu mai vorbea urât, se controla.

A întrebat-o:

– Tu de ce nu mă suni?

– Pentru că, din neatenţie, am aruncat cartela de reîncărcare. Aşa că m-am pedepsit şi nu mai încarc o lună.

– M-ai pedepsit pe mine..., zise el, trist.

– Nu, m-am pedepsit pe mine, să nu mai pot vorbi.

El, însă, simţea că cel pedepsit era el, pentru că ea nu-l mai suna deloc. Fata aştepta să-şi schimbe atitudinea faţă de ea, s-o preţuiască, aşa cum merită, nu mai putea suporta răspunsuri urâte, ca înainte.

Nimic şi nimeni nu e perfect, de multe ori trebuie să simţim răul ca să apreciem binele. Blaga spunea că numai în lacuri cu nămol pe fund cresc nuferi. Deci frumosul se naşte din urât, aşadar e bine să nu ne luăm după aparenţe. Fata avusese răbdare cu Seby sperând că, poate, nu e un om rău. Simţea că, în sufletul său, e bun, dar nu vrea să arate, poate de teamă. El i-a spus, odată, că femeia încearcă să-şi îngenuncheze bărbatul. Ea, însă, i-a explicat că, dacă l-ar îngenunchea, nu l-ar mai iubi, s-ar plictisi. Nu-i plăceau bărbaţii fără personalitate, iar el avea inteligenţa şi educaţia necesare pentu a-l putea admira şi iubi cu adevărat. Nu suporta proştii care se cred deştepţi şi încearcă să se impună în faţa ei, dar Seby era deştept şi merita respectul şi admiraţia ei, aşa simţea fata. Însă, dacă vorbea urât, nu-l accepta, aştepta o schimbare în acest sens, voia să vadă că o preţuieşte, că este „specială” pentru el. Aştepta...

Dar, încet-încet, şi-a dat seama că aşteaptă degeaba, el era prea egoist ca s-o poată înţelege şi respecta, aşa cum merita. Era obişnuit să facă doar ce vrea el, niciodată ce vrea sau ce poate să facă ea. Şi când el i-a spus, într-o seară, că-l deranjează, ea s-a trezit, brusc, la realitate. I-a scris un singur mesaj, ultimul: „Îşi place să te joci cu

sufletul meu. Adio.” Şi i-a şters numărul de telefon. Fusese picătura care a umplut paharul, şi-a dat seama că totul s-a terminat. Erau, poate, ultimele toxine ale dragostei care a chinuit-o. Ea nu-l deranja, în general, avea grijă să nu-l streseze sau să-l supere, cumva. Dar el, probabil, era cu cineva în seara aceea, ultima, şi s-a simţit deranjat. Nu a suferit deloc, ba chiar o imensă linişte a cuprins-o.

Parcă simţea că s-a eliberat din capcanele unei iubiri imposibile, chinuitoare, umilitoare. Se simţea mai bine.

El se juca, aşa cum, probabil, făcuse mereu. Aşa încât, după un timp, a sunat-o (deci el nu i-a şters numărul de telefon) şi a întrebat-o:

– Ce face cea mai urâtă persoană din viaţa mea? Însă ea i-a răspuns, rece, sinceră, cu voce slabă: -Nu prea bine. Am răcit şi stau în pat, mă doare tot corpul, am frisoane...

Iar el n-a mai căutat-o. În sinea lui, credea că ajunge s-o sune, poate, şi ea o să-l ierte. Dar n-a fost aşa şi el a înţeles că nu mai este cale de întoarcere. În această ultimă încercare, el i-a spus că a sunat-o ca să nu mai fie ea aşa de supărată pe el. Dar cel supărat era el, odată ce s-a simţit deranjat.

PARTEA A II -A
PAGINI DE JURNAL. CONFESIUNI

10 martie

Credeam că dragostea mea a fost Seby şi că nu voi mai putea iubi la fel. Acum, când mă gândesc cât de mult mă umileam, câte acceptam pentru că-l iubeam, nu mai cred că a fost dragoste, nu şi din partea lui. La început era extrem de drăguţ, manierat şi foarte inteligent. Apoi ne-am despărţit, nu mai ştiam nimic de el, dispăruse ca măgaru-n ceaţă. În plus, mai mereu era băut, chiar ameţit când mă suna, de parcă doar atunci îi era dor de mine. Mă gândeam că a avut, poate, probleme mari, de s-a schimbat aşa, şi-i

mai treceam cu vederea vorbele aruncate aiurea, răutăcioase fără motiv. Aveam nevoie de el, de inteligenţa lui, de duritatea lui în relaţia cu oamenii, de hotărârea lui, de personalitatea lui puternică. Dar el nu promitea nimic, ci dimpotrivă, iar eu sufeream pentru că mă gândeam că pierd timpul aiurea.

În prima parte a relaţiei, în care eram îndrăgostită, iar el era mai atent, mai drăguţ, eu, tulburată şi bulversată de iubirea asta, care mă copleşea şi din cauza căreia sufeream deja, am hotărât să plec în Italia, unde mă tot chemau o fată şi fratele său. Era o nebunie, mie nu-mi plac drumurile lungi şi mi-e teamă de necunoscut. Dar Seby era nehotărât, mi se părea că doar eu îl iubesc şi vroiam să plec departe, ca să-l uit. Mi-am luat bilet de avion şi nu aveam de gând săi spun, dar l-a văzut şi-mi amintesc cât de uimit a fost. Am vrut să plec departe de el, ca să nu mai sufăr, dar cred că am făcut mai rău. El a devenit suspicios în legătură cu plecarea aceea, simţeam asta. Cred că nu i-a plăcut gestul meu.

Acum ştiu că a fost o greşeală fuga mea din ţară, n-am rezolvat nimic: am cheltuit bani, iar românii nu sunt prea amabili între ei, în altă ţară. Mă întreb de ce mă tot chemau, toată vara, insistent. Partea bună e că mi-a plăcut să zbor cu avionul, a fost excelent să văd cum trec prin nori, sau să văd oraşele, munţii, apele de sus. Mi-a plăcut să vorbesc şi să aud limba italiană, am aflat cum trăiesc italienii, cultura şi civilizaţia lor. Dar nu merita să plec din ţară pentru atâta lucru, mai ales că românii m-au dezamăgit, am descoperit cât de josnici şi necivilizaţi sunt, din cauza sărăciei. Fac orice să le fie doar lor bine, nu le pasă de alţii nici dacă le sunt rude, fraţi. Sunt adevăruri dureroase, dar sunt adevăruri.

S ă plec de acasă doar pentru a-l uita pe Seby, într-o altă ţară, a fost o mare nebunie şi o prostie. Mai ales că tata era bolnav, avea cancer şi l-am lăsat singur acasă. Am lipsit doar două săptămâni, dar, când m-am întors, tata se simţea

mult mai rău. Frica de singurătate la consumat, psihic şi fizic. Abia când m-am întors mi-am dat seama ce prostie făcusem, nu-mi venea să cred cât suferise tata şi-mi era tare milă de el. Îmi venea să mă pălmuiesc, nu puteam crede cât de proastă am fost. Însă numai iubirea te face să greşeşti în aşa hal, să faci lucruri neobişnuite, incredibile. Şi nici măcar n-am rezolvat nimic bun în relaţia cu Seby care, cum m-am întors, a dispărut de tot. Nu ştiam dacă o să-l mai văd vreodată, nu ştiam de ce a dispărut aşa, fără un cuvânt. Dar nu mai conta.

Nu mai vroiam să cunosc pe nimeni. În plus, tata s-a simţit din ce în ce mai rău şi, în câteva luni, a murit, iarna. Am fost tristă şi singură după aceste evenimente care m-au marcat şi m-au mai maturizat. M-am refugiat în muncă, ca să uit de toate. Am făcut şi şcoala de şoferi şi mi-am cumpărat maşină din banii adunaţi pentru garsonieră. Lucram la şcoală şi o ajutam şi pe vară-mea să vândă produse cosmetice, deşi nu câştigam mai nimic de acolo. Toate acestea m-au ţinut ocupată câteva luni.

Mi-e tare dor de părinţi, de mama şi de tata. Îi visez aproape mereu, foarte des. Îmi lipsesc enorm. Sunt prea singură fără ei, doar pe iubirea lor mă puteam baza. Nu mai am decât fraţi care nu ştiu cât ţin la mine, sincer. După ce mor părinţii, fraţii, nu ştiu de ce, se iubesc mai puţin, parcă, în loc să fie invers, cum mă aşteptam eu. Fiecare îşi vede de noua lui familie; relaţiile dintre fraţi se răcesc, nu-i mai uneşte mama, părinţii, lipseşte nucleul familiei.

13 martie

În martie îmi doresc să primesc frezii, dar nu primesc. În mai, îmi place liliacul, dar nu primesc. Îmi place să merg prin pădure primăvara, să respir aerul proaspăt al regenerării, dar nu merg. Viaţa mea e o acumulare de frustrări.

Un elev mi-a sugerat - de parcă ar şti - să-mi trăiesc viaţa, că am învăţat destul. Să mai şi trăiesc, să mă mai şi distrez. Are dreptate, eu nu trăiesc, eu supravieţuiesc, trăiesc din

inerţie. Nu am trăit, până acum, cum ar fi trebuit, dar cred că nu sunt capabilă să fiu altfel. Aşa m-am obişnuit, altfel nu ştiu. Nu am prieteni şi nu pot avea pentru că nu am încredere în nimeni. Nu ştiu dacă mă iubeşte cineva sincer, înafară de elevi. Poate Seby să mă fi iubit? Nu cred, pentru că renunţă uşor la mine, dacă are chef.

18 martie

Am citit o „poveste" de viaţă, reală, despre o fată din ziua de azi, o tânără care a devenit *emo* - grupul de adolescenţi rebeli, trişti, pesimişti, care se îmbracă în negru, sunt introvertiţi şi au tendinţe de sinucidere. Fata respectivă a devenit aşa din cauza certurilor şi divorţului părinţilor. S-a simţit singură pe lume, abandonată, lipsită de iubire.

Eu am avut mare noroc de mama, singura care m-a iubit enorm şi m-a încurajat mereu, era mândră de mine, foarte mândră. Acum părinţii s-au dus. Dar se pare că viaţa m-a făcut puternică, loviturile m-au întărit, m-au maturizat, m-au făcut mai rezistentă. Am fost nevoită să suport şi răutatea oamenilor şi răceala fraţilor, pe care nu-i mai simt apropiaţi, prieteni. Cu alte cuvinte, am rămas singură, fără niciun sprijin de încredere, aşa cum era mama. Am supravieţuit, totuşi, fără să fac gesturi disperate sau să-mi pierd echilibrul, deşi am suferit enorm. Poate că am învăţat să am mai multă încredere în mine, poate am încredere în Dumnezeu, care mă cunoaşte şi mă iubeşte - simt asta, mereu.

28 martie

Ce nu am înţeles niciodată la Seby este: de ce m-a mai căutat atunci când eu renunţasem la el, când i-am spus că vorbeşte urât, deşi eu vorbesc frumos cu el? Eram, mereu, atentă să nu-l supăr cumva. Nu puteam să mă enervez, să-l cert, să ridic tonul, să nu se supere. Mai ales că el avea, în general, un ton dur, rareori vorbea frumos, cu căldură. Îmi spunea că aşa e vorba lui, ăsta e tonul lui cu oricine. Iar eu credeam că nu sunt oricine, şi sufeream...

Comportamentul lui a fost o enigmă pentru mine. Pe de o parte vedeam, simţeam că mă place, că mă iubeşte, că-i place să dicute cu mine, că are nevoie de mine, uneori, iar pe de altă parte parcă mă ura, parcă îi era ciudă că ţine la mine.

10 aprilie

Bărbaţii aşa sunt, în general: fug de angajamente, dar nici nu te lasă în pace, nu renunţă la tine, nu vor să te piardă. Cam aşa gândesc ei: „sunt cu tine, te iubesc, dar nu-ţi promit nimic”, adică nu se ştie pentru cât timp. Iar tu, femeia, te gândeşti că într-o zi te va părăsi şi vei suferi mult, dacă te implici, dacă te îndrăgosteşti prea tare. Şi atunci nu mai ai încredere în el, în iubirea lui, în relaţie, şi nu e bine. Apar certuri, frământări, lacrimi, suferinţe inutile.

Poate că şi ei se tem să nu sufere, să nu fie părăsiţi, de aceea se tem să se implice, să arate că iubesc, să iubească. Poate nu au încredere în iubirea femeii, în femei.

Eu, însă, cred că i-am demonstrat destul lui Seby că îl iubesc, dacă nu l-am uitat, a fost mereu în inima mea. Însă tocmai de aceea se comporta aşa, poate, ştiind că e iubit, îşi permitea prea multe, ca un copil răsfăţat. Iar când vede că te pierde pentru că şi-a luat-o în cap prea tare, îi pare rău, se trezeşte la realitate şi încearcă să te câştige din nou, nu vrea să te piardă. Normal, cui nu-i place să se simtă iubit de persoana pe care o iubeşte sau o place, măcar? Doar că ar vrea să fie iubit fără să ofere prea mult, fără să investească sentimente, să pară cât mai indiferent. Astfel e iubirea celor „şmecheri”, nu a oamenilor serioşi, cuminţi, de treabă. Şi tocmai şmecherii sunt iubiţi sincer de către femei cuminţi, serioase. Şi invers: femeile neserioase sunt iubite de bărbaţi serioşi, de treabă. Rareori se întâmplă altfel, şi acestea sunt cazurile fericite.

Asta este, cred că am avut parte de o iubire superficială tocmai pentru că eu sunt prea serioasă, prea sinceră, prea deschisă şi atrag băieţii răi care profită de naivitatea mea. Ciudat este că cei prea buni, prea fără personalitate, nu mă

atrag, chiar dacă ei mă plac şi ar face orice pentru mine. Aceştia mă plictisesc. Aşa că aleg greşit, aproape conştient, sperând că va fi bine, că e, totuşi, băiat bun, dar nu arată. Şi suport, sufăr mult, apoi, cu greu, renunţ.

26 aprilie

Mă gândesc adesea că viaţa e tare ciudată. Am învăţat, cu timpul, că nu e bine să fii sincer şi deschis deoarece ai de suferit. Dar dacă nu eşti tu însuţi, daca trebuie să joci teatru, ce rost are? Înseamnă că eşti singur, de fapt, tu cu sufletul tău. Nimeni nu te cunoaşte cu adevărat, dacă joci teatru. Ai de ales: ori eşti tu însuţi, deschis, dar fără prieteni, ori joci teatru, ca să placi prietenilor, să fii îndrăgit. În ambele situaţii, eşti condamnat la singurătate. În concluzie, toţi suntem singuri: eu, pentru că nu joc teatru, pentru că-mi place să fiu eu însămi, sinceră şi deschisă întotdeauna, pentru că evit mincinoşii, ipocriţii, pe care nu-i suport, iar cei care joacă teatru sunt, de fapt, singuri în sufletul lor, prietenia lor e doar o aparenţă, fericirea lor e doar o iluzie. Aşadar, ne naştem, trăim şi murim singuri. Desigur, familia îţi creează iluzia că nu eşti singur, dar e doar o iluzie. Eu m-am convins cu vârf şi îndesat: doar părinţilor le pasă de tine, necondiţionat, însă părinţii dispar repede din viaţa ta, mai întâi pentru că, de obicei, plecăm de acasă, în lume, să ne facem un rost, apoi pentru că ei mor, nu trăiesc o veşnicie. Rămân fraţii, dacă îi ai. Dar eu am văzut clar cum fraţii, în loc să se apropie mai tare după moartea părinţilor, se îndepărtează, afectiv, singurul lucru care-i mai apropie este interesul şi legătura de sânge. De aceea devin duşmani, chiar îţi fac mai mult rău decât străinii, pentru că te afectează mai tare.

Eu am suferit mult din cauza fraţilor, mai ales după moartea părinţilor. La sora mea am văzut doar răutate, critică şi invidie. În loc de vorbe bune, la necaz, am primit de la ea răutăţi, lovituri şi mai mari, la care nu te aştepţi. Mereu invidioasă pe mine - deşi pare incredibil - îi spunea

chiar şi mamei că eu şi fratele meu mai mic am avut o viaţă mai uşoară, iar ea, nu; că pe noi nu ne-a pus la treabă, iar ea muncea pe rupte. Nu era adevărat; dar chiar dacă ar fi fost aşa, ar fi trebuit să se bucure, dacă noi am avut o viaţă mai bună, nu să reproşeze, mereu, acest lucru, cu ciudă. Nu pot să uit cum, roasă de invidie şi răutate, îmi reproşa că învăţ prea mult, în loc să muncesc sau că mă consider superioară fiindcă am mai multă şcoală. Asta credea ea, dar nu era adevărat şi m-a uimit şi rănit răutatea ei, nu puteam crede cât de eronat poate gândi, din invidie. Am înţeles că nu mă cunoaşte deloc, dacă crede aşa ceva. Eu mi-am respectat fraţii mai mari şi nu m-am considerat niciodată superioară. Dimpotrivă, le-am ascultat sfaturile, mereu, ştiind că sunt deştepţi şi cu mai multă experienţă ca mine. Modestă şi timidă, nu îndrăznesc să deschid gura, evit contactul cu oamenii, dar asta poate fi interpretat greşit: că mă consider superioară, că sunt arogantă. M-a durut mult invidia surorii mele, mai ales că m-a bârfit pe la toate rudele, spunând că eu nu ascult pe nimeni, că mă cred deşteaptă. Cred că, de fapt, o deranjează tocmai acest lucru şi nu suportă că eu nu mă mai las manipulată şi controlată de ea, ca toţi ceilalţi din familie. Dar, din cauza ei, n-am renunţat la prima facultate, văzând că nu era ceea ce-mi doream. Am pierdut ani ca s-o termin, inutil, pentru că ea le-a spus părinţilor să nu mă lase să renunţ, iar părinţii o ascultau, era foarte persuasivă. Apoi tot ea comenta, ironic, că fac prea multă şcoală, că o să ies la pensie din şcoală, îi era ciudă că nu lucrez, în loc să învăţ atâta. Şi aceste reproşuri mă dureau. Când mi s-a întâmplat acea nenorocire, drept consolare a spus, atunci, că a fost vina mea şi a repetat-o recent, după atâţia ani...! Dar ea n-a fost acolo, cum poate judeca aşa greşit? Asta e pentru că ori nu are încredere în mine, ori din răutate. Ea ştie doar să mă critice, tot ce fac eu e rău. A fost o altă lovitură, pentru care n-am mai putut-o ierta. Dacă m-ar cunoaşte şi respecta, ar înţelege că, de multe ori, cei nevinovaţi plătesc

din cauza altora; că eu sunt prea timidă cu străinii, prea inofensivă, ca să merit să-mi facă rău cineva, să deranjez, intenţionat, pe cineva. Pot atrage atenţia doar prin frumuseţe - asta am înţeles-o cu greu, abia acum -, dar atitudinea mea timidă mă face să par intangibilă, nimeni nu îndrăzneşte să se lege de mine, chiar dacă-i plac. Dar ea nu crede că sunt timidă. Normal că nu sunt şi cu ea, doar cu străinii. Nu mă cunoaşte cu adevărat, nu mă înţelege. E păcat că o soră, în loc să-ţi fie prietenă, să te ajute cu o vorbă bună, măcar, îţi face rău, te loveşte mereu. De când o ştiu, mă critică mereu, nimic nu-i convine, iar pentru succese mă invidiază, nu se bucură. Noroc că eu nu mă laud, că ar fi mai rău. Când m-am operat (după ce amânasem trei ani, la sugestia ei, care zicea să nu mă grăbesc să mă operez şi mă speria, că nu e simplu, că n-are cine să mă ajute după operaţie), iar m-a criticat. Eram în spital şi, în loc să mă încurajeze, mă întreba de ce mă operez, cine mi-a spus că trebuie neapărat operaţie, deşi îi spusesem că toţi medicii la care fusesem mi-au spus că e bine s-o fac cât mai repede. Deja mă simţeam foarte rău, pentru că amânasem trei ani şi se complicase. Dar ea ştie mai bine ca toţi medicii, eu pe ea trebuia s-o ascult. Din nou m-a tratat fără respect şi fără încredere, ca şi cum nu ştiu ce fac. Şi eram în spital, aş fi avut nevoie de o vorbă bună, nu de criticile ei egoiste şi de descurajări. Eu eram puternică, simţeam că trebuie să fac asta şi că va fi bine, apoi. Iar ea mă descuraja. După operaţie, când eram la frate-meu, unde am stat o vreme, în convalescenţă, ea m-a sunat şi m-a criticat, din nou, că stau pe capul fratelui meu, să nu-l deranjez prea mult. A adăugat că ea, când s-a operat, avea şi copil mic şi n-a stat liniştită, ca mine. Era invidioasă din nou, deşi mama o ajutase atunci. În loc să se bucure că mă ajută fratele meu, ea mă lovea, din nou. Aveam nişte dureri groaznice, nu puteam să mă mişc, să mă spăl, mâncam puţin ca să nu am probleme cu digestia şi nu deranjam pe nimeni decât cu prezenţa, eventual. Mă

gândeam că, dacă era ea în locul fratelui, mă lăsa în gară, după operaţie, nu m-ar fi luat la ea. Ea mă trimitea acasă, că, zicea ea, face sacrificii frate-meu. Dar aveam nevoie de căldură şi să nu fac efort. Acasă ar fi trebuit să fac foc, efort, eram singură. Răutatea ei, în momentele cele mai grele, m-a făcut să sufăr foarte mult, mai ales atunci. Aşa încât am ajuns la concluzia că e mai bine dacă nu o aud. Nu mi-e dor de ea, nu-mi doresc s-o aud. Nu o simt prietenă, nu o simt soră, ci mai degrabă duşman. Am decis că ajunge cât am suferit din cauza ei, prea mult. Odată, văzând cât de bună sunt, a zis că m-am schimbat. Dar eu nu mă schimbasem, doar că nu mă cunoştea ea. Sunt bună, dacă te comporţi cum trebuie. Şi spun lucrurilor pe nume, nu mint, ceea ce pe ea o deranjează. Ea minte, e şireată şi joacă teatru foarte bine, e persuasivă şi foarte bun orator. Ştie să-şi vândă marfa, minţind, de aceea şi lucrează în comerţ, în vânzări. Eu n-am talent de comerciant, nu pot minţi spunând că ceva e bun, dacă e rău. S-a supărat când am refuzat s-o ajut în afacerea ei, ştiind că nu sunt făcută pentru asta. A crezut că nu vreau să caştige şi de pe urma mea.

Când a murit mama şi m-a bătut fratele mai mare, care începuse să bea zilnic şi era mereu nervos, draga mea soră a dat vina tot pe mine, deşi eu eram victima. Mă speriasem atât de tare, că-mi era frică să mai vin acasă, fugisem în câmp, prin porumb. Atunci frate-meu a plecat acasă la el, cu maşina, deşi băuse. Sora mea mi-a spus, la telefon, cu o voce îngheţată:

– Dacă păţeşte ceva cu maşina, o să-l ai pe conştiinţă!

Am răspuns, stupefiată:

– L-am pus eu să bea sau să plece cu maşina?

Nu puteam să cred! Deşi el băuse, el era irascibil, el mă lovise cu o ură inimaginabilă (noroc că m-a apărat tata), tot eu eram vinovată? Deşi sufeream enorm pentru că murise mama, cea care era sufletul meu, confidenta mea, ce

aveam mai scump pe lume, deşi doar eu nu aveam un partener de viaţă, ca ceilalţi fraţi, în loc să mă consoleze, ei m-au lovit şi mai tare.

Sora l-a manipulat şi pe fratele cel mic împotriva mea şi l-a trimis acasă, să „rezolve” problema. Eu nu mai mâncam, plângeam non-stop, dimineaţa îmi doream să nu mă mai trezesc - şi asta doar din cauza fraţilor. Până atunci, încercasem să fiu tare, pentru tata şi pentru ceilalţi fraţi. Tata şi fratele meu erau distruşi, beau zilnic, trebuia ca măcar eu să fiu mai puternică, atât cât puteam, deşi mă afecta şi starea lor. Însă după loviturile fratelui meu, n-am mai putut, devenisem depresivă. Când a venit cel mic acasă, eram distrusă de atâta plâns şi de atâta suferinţă, voiam să mă duc după mama. Speram la puţină alinare măcar din partea lui, la care ţineam enorm, dar atitudinea lui a fost rece, acuzatoare, total indiferentă la durerea mea, la starea mea psihică jalnică. Primisem două lovituri: una datorită decesului mamei şi alta de la fraţi, care s-au coalizat împotriva mea. L-a sunat sora care i-a spus, rece, să-mi zică să plec undeva, dacă am nevoie de o vacanţă (adică dacă sunt nebună - eram nebună de durere, din cauza lor), iar dacă nu, să mă ocup de grădină, de casă, că altă treabă n-am. O auzeam, îi auzeam tonul rece, ofensiv, şi durerea mea era cruntă.

N-am primit o vorbă bună de la niciun frate. Doar tata mi-a fost aproape, el văzuse ce a făcut fratele mai mare şi nu înţelegea cum a putut face asta. Până la lovitura fraţilor, fusesem destul de puternică, eu trebuia să-mi păstrez mintea limpede, deşi durerea din suflet numai eu o ştiam. Viaţa, pentru mine, nu mai avea rost, fără mama, dar trebuia să-i ajut pe ceilalţi. Însă, după ce m-au lovit şi fraţii, mi-a fost greu să mai rezist, eram la un pas să clachez. Îmi era milă, însă, de tata, vedeam că el are nevoie de mine, dar sufletul îmi era sfâşiat, distrus. Nu voi putea uita niciodată acea durere crâncenă, care a durat o vreme şi de atunci s-a rupt ceva în relaţia cu fraţii, am ştiut că nu va

mai fi ca înainte. Nu mai aştept nimic de la ei, sper doar să nu-mi facă rău, căci nu-i simt prieteni. Au fost prea multe răutăţi de la sora mea şi nu ştiu de ce. Îi spunea mamei că eu o să mă apuc de droguri. Dar sunt singura din familie care nu fumez, nu beau alcool, nici cafea pentru că nu-mi plac. O fi un alt motiv de invidie, pentru ea. Dacă spuneam ceva ce nu-i convenea, îmi zicea, rece, că nu mi-a cerut nimeni părerea. E clar că nu mă respectă, nu mă apreciază, nu înţeleg de ce o afectează persoana mea, existenţa mea. Doar pentru că-i place să controleze totul? Mie nu-mi place să fiu controlată, mai ales de către ea. Fraţii mei sunt mai indiferenţi, mai superficiali, nu o contrazic pentru că nu le pasă, o lasă să zică ce vrea. Dar eu mă implic, nu pot accepta minciuni sau lucruri incorecte. De aceea spun ce am de spus, iar ei nu-i convine că nu mă supun, tăcută, ca fratii mei. Şi răutatea cu care mă vorbeşte de rău pe la toate rudele e de neînţeles. Se face de râs singură, pentru că rudele mele mă respectă, spre deosebire de ea. Mă bârfea şi cu frate-meu, când eram la el, vorbeau la telefon despre mine şi câte o oră, iar eu auzeam. Îl întrebam pe frate-meu de ce mă bârfeşte şi-mi zicea că ea îl întreabă despre mine. Nu era capabil să refuze, cum ar fi fost normal, îl manipulează cum vrea ea. De aceea nu-l mai simt aproape nici pe el, greşeşte şi el faţă de mine.

Am suferit destul din cauza fraţilor, mai ales din cauza surorii mele care nu suportă să nu fie acultată cu sfinţenie. Când eram mici şi venea acasă, era mare bătaie de cap. Toţi trebuia să roim în jurul ei. Mama avea dureri de cap, îi creştea tensiunea din cauza ei, devenea roşie la faţă, iar eu nu puteam accepta, îndura. Mama nu se plângea niciodată, dar eu vedeam că se simte rău din cauza mofturilor soră-mii. Oare cât de egoistă putea fi, încât nu vedea că-i face rău şi mamei?

Căci ştia foarte bine că mama avea probleme grave cu tensiunea, cu inima.

1 mai

Orice om îşi păstrează un spaţiu interior numai al lui, intim. Cred că ne naştem singuri şi murim singuri, doar că unii au norocul să descopere paradisul singurătăţii împărtăşite, atunci când cele două persoane se iubesc cu adevărat. E ceea ce-mi doresc eu: să-mi împart singurătatea cu cineva şi n-aş mai avea nevoie de nimeni. Cred că fericire înseamnă să nu te deranjeze niciodată prezenţa partenerului de viaţă, orice ai face. E vorba de acea linişte pe care ţi-o găseşti alături de cineva. Dar pentru asta trebuie ca cei doi să se cunoască foarte bine, să se înţeleagă unul pe celălalt şi să se iubească mult, sincer, total. Se spune că sărăcia este una dintre slujitoarele dragostei. Când oamenii au prea mult, nu mai apreciază dragostea, nu mai pun preţ pe sentimente.

Singurătatea.... Mi-a plăcut, în general, să fiu singură mai mult decât să fiu cu cineva. Să nu fiu deranjată la orice oră, de oricine. Dar vine o vreme când vrei să-ţi împarţi viaţa cu cineva. Cineva care să nu-mi dea peste cap stilul de viaţă, cineva care să se potrivească, oarecum, cu mine, să gândim cam la fel, să ne înţelegem, să ne completăm. Acum simt acut lipsa acestei persoane pe care n-am avut norocul s-o întâlnesc, încă.

Mi-e milă şi de casa asta părintească pentru că e nevoie de o mână de bărbat. În primăvara trecută m-am ocupat puţin de casă. Deşi eram operată, în convalescenţă, am reparat trotuare de pe lângă casă. Rădăcinile de sub trotuar făcuseră să plesnească cimentul, l-au fărâmiţat pe dedesubt. Se vedeau cum răsar din crăpături buruieni sau iarbă pe care nu mai reuşeam să le smulg, erau prea multe şi creşteau imediat înapoi. O casă uitată, în părăsire, e invadată de buruieni, care apar peste tot, chiar şi prin temelie sau prin podea, pe la colţuri. Şoarecii o invadează, aceste rozătoare care se înmulţesc toamna şi distrug totul. Furnicile apar prin orice crăpătură, cât de mică şi intră prin dulapuri, la bucătărie. Acoperişul se strică, apar fisuri, pe unde pătrunde ploaia şi strică pereţii, care putrezesc şi

formează găuri în tavan. Acestea sunt ravagiile pe care le face trecerea timpului: totul îmbătrâneşte, se degradează şi moare, în final. Altfel spus, totul e relativ, nimic nu e sigur, etern.

Mereu văd în jurul meu răutate şi egoism, iar când văd, totuşi, şi bunătate, sunt foarte impresionată, până la lacrimi. De aceea mă ataşez uşor de o persoană care pare sinceră şi bună, sensibilă, dar cu personalitate, totuşi, să nu se lase călcată în picioare. Din păcate, aparenţele înşală, de multe ori. Dacă am fost deschisă, când am crezut că merită, m-am înşelat aprope întotdeauna şi am suferit. Concluzia e că nu e bine să arăţi ce simţi, e bine să păstrezi o umbră de mister. Eu, însă, trebuie să ştiu exact cum stau, să fie totul clar, nu-mi place incertitudinea. Oamenii profită de persoanele prea sincere sau se plictisesc. Trebuie să te laşi descoperit de celălalt, cucerit, fără să i te destăinui tu, complet, pentru că atunci nu mai are curiozitatea, dorinţa de a te cuceri. Pe de altă parte, când amândoi simt la fel, totul e bine.

Mie îmi place să am micul meu turn de fildes, un spaţiu numai al meu, fizic şi psihologic, dar nu tot timpul. Singurătatea eternă nu-mi face bine, nu face bine nimănui, cred. Orice om vrea să iubească şi să fie iubit. Eu sunt iubită de oameni care nu mă interesează, care nu sunt pentru mine, dar aleg oameni care nu mă iubesc sau mă fac să sufăr. Mereu aleg greşit, de aceea sunt, mereu, singură. Mai rău e că rareori îmi place cineva şi, atunci când se întâmplă, mă las condusă de inimă, nu de raţiune - de aceea greşesc, apoi sufăr. Din păcate, nu se poate să găseşti în acelaşi om chiar tot ce îţi doreşti şi, atunci când găseşti cele mai importante calităţi la cineva, îl accepţi, chiar dacă nu corespunde din alte puncte de vedere, cum ar fi vârsta - principala prejudecată, sau pregătirea profesională. Am văzut că un inginer poate fi mai prost, mai needucat decât un muncitor. De aceea, contează mai mult

să fim pe aceeaşi lungime de undă, să se comporte frumos, să mă respecte, să mă iubească, să-l iubesc.

3 mai

Căutam ceva prin casă şi am găsit o scrisoare adresată surorii mele, scrisă pe data de 10 iulie 1997. O voi transcrie în jurnal deoarece sintetizează foarte bine relaţia noastră, care nu s-a schimbat, de atunci, iar răutatea ei este aceeaşi şi acum.

Iată că am plecat de la tine şi, din păcate, nu am vorbit ceea ce de multă vreme voiam să vorbesc. Ar fi trebuit să discutăm neapărat. Deşi cu tine nu prea se poate discuta, pentru că nu mă laşi să vorbesc. Ai încerca să-ţi impui părerile şi ideile tale, cum faci de obicei, fără să mă asculţi deloc. Dar te rog ca măcar scrisoarea asta s-o citeşti până la capăt, fără să găseşti replică la orice, deci să încerci să mă înţelegi. Atât îţi cer, să încerci. Te rog mult!

La plecare, Ionuţ mi-a spus să vorbesc frumos. Cum să vorbesc frumos când mi se vorbeşte urât? Te-aş ruga să analizezi, dacă poţi, tonul cu care vorbeşti cu mine, ton din care reiese foarte clar câtă importanţă îmi acorzi. Aşa că din această cauză mă comport şi eu la fel. În continuare voi încerca să-ţi argumentez cele spuse, cu exemple, ca să înţelegi mai bine.

În primul rând, ai o replică foarte impresionantă pentru mine, şi anume: „Nu ţi-a cerut nimeni părerea!”. O foloseşti, desigur, când părerea mea nu-ţi convine. Cum îţi permiţi? Eu ţi-am spus vreodată aşa? Adică cine sunt eu şi cine eşti tu, mai ales, să-mi vorbeşti aşa? Tot aşa ai zis când i-am spus mamei că nu e bine să cumpere masagerul pentru că e mult prea scump şi nu-şi putea permite. Cu alte cuvinte, nu merita. S-a dovedit că aveam dreptate. Ba chiar m-a întrebat, când am venit acasă, de ce nu-i laşi în pace cu masagerul tău. Atunci ei au înţeles greşit şi au spus că nici nu aveau de gând să-l cumpere. Adică i-ai păcălit şi le-ai făcut contract, iar ei au fost nevoiti să plătească. Dar tu nu suporţi să auzi adevărul, mai ales dacă nu-ţi convine.

Apoi ai cerut să-ţi scie ei cu mâna lor că nu vor masagerul sau că s-au supărat. Adică mă crezi mincinoasă? Ei bine, greşeşti amarnic. Eu sunt cinstită, nu încerc să păcălesc pe nimeni, ca tine. Iar Gaby şi Tia, când au venit acasă, le-au spus exact acelaşi lucru: că e prea scump.

Vreau să te întreb ceva: tu îţi ceri voie de la ceilalţi, când vrei să-ţi spui părerea? Eu nu cred. Dmpotrivă, spui ce şi cât vrei, chiar dacă plictiseşti. Ştii ce a spus cineva, înainte şi după ce i-ai făcut prezentarea? Că nu dă doi bani pe toate alea, de aceea eu ştiam că te ascultă doar din politeţe, a jucat teatru. Mi-a mai spus nişte lucruri care m-au uimit şi din care am înţeles că nu mă iubiţi deloc. E urât din partea ta că m-ai bârfit unui străin, nu-l cunoşti deloc. Asta m-a făcut să te desconsider total. Orice sentimente ai avea faţă de mine, nu e normal să mă vorbeşti de rău unui străin, mai ales că-mi eşti soră. Ce ai câştigat? Pentru ce ai făcut-o? Ştiam că eşti dificilă, imposibilă chiar, dar n-am crezut că mă urăşti atât. Aşa îţi place ţie să-ţi lauzi familia? Despre fratele mai mic ai spus că ţi-a furat nişte casete, despre părinţi ai spus, unor străini, în faţa mea, că muncesc ei, dar fără spor. Adică fără cap. Cum poţi să-ţi jigneşti părinţii în faţa străinilor? Dacă asta e părerea ta despre familia ta, păstreaz-o pentru tine, n-o mai spune şi altora. Nu ştiu ce e în capul tău...

Dar să trec la ce ai spus despre mine unui străin: că nu ţi-a plăcut că te-am rugat să dai televizorul mai încet, la miezul nopţii. Dacă erai tu în locul meu, veneai şi îl închideai, fără să mă rogi deloc. Aşa făceai acasă: când voiai tu, îmi închideai televizorul în mijlocul filmului, că deranja copiii. Ei bine, aşa mă deranja, acum, pe mine. Nu ştiu de ce ai tu impresia că meriţi să fii respectată, fără să respecţi. Mă tratezi ca pe o proastă. Ziceai să las pe alţii să spună cum sunt. Ei bine, alţii îmi laudă capacitatea intelectuală. Tonul cu care îmi vorbeşti este rece, dispreţuitor. Te lauzi că munceai mult când eram noi mici? Nu ştiu cât munceai, dar şi noi muncim, doar că nu avem fraţi mai mici de care să

avem grijă. Trebuie să-ţi fie ciudă? Prea te supraapreciezi tu şi îi subapreciezi pe ceilalţi, nu crezi? Ai o părere tare greşită despre mine, mă desconsideri total şi o mai spui şi altora. Ca să îmi faci rău; altceva nu rezolvi. Eu nu te-am bârfit nimănui, deşi aş fi avut ce spune, slavă Domnului, eşti departe de perfecţiune. Dar am fost fraieră pentru asta. Oare cine e, deci, mai simţit şi mai finuţ dintre toţi? Eu urăsc bârfa. Dacă am ceva de spus, mai bine spun în faţă sau tac.

Nu ştiu dacă ai înţeles cât de dragi îmi sunt copiii voştri. Cred că înţelegi că doar pentru ei vin la voi, având în vedere atitudinea ta faţă de mine. Dar nu vă pasă nici de asta. I-aţi trimis de acasă exact cu două ore înainte de plecarea mea, ca să nu-i mai văd. V-am rugat, am insistat, dar n-a contat. Ideile astea care vă vin, aşa, deodată, nu le înţeleg. De asta am plâns, pentru că asta a umplut paharul. Aţi vrut să-mi demonstraţi că nu vă pasă de mine deloc. Nu-i nimic, voi supravieţui. Acum sufăr cam tare, e adevărat, dar nu pot juca teatru. Asta e. Ella.

Mă gândeam, citind scrisoarea, că sora asta a mea e la baza tuturor relelor, suferinţelor mele, dar eu nu mi-am dat seama până acum. Nu am vrut să cred că, de fapt, e invidioasă şi egoistă, că de aceea încearcă să câştige de pe urma oricui, inclusiv a părinţilor. Cum de nu i-a fost milă de ei să-i păcălească să cumpere masagerul, ştiind că ei nu au bani. Era foarte scump şi le-a făcut contract fără să ştie ei, fără să vrea. Pentru că eu am văzut ce a făcut şi i-am spus adevărul, s-a supărat pe mine. Nu-i place să i se arunce adevărul în faţă, vrea ca toată lumea să i se supună, orbeşte. Şi cam aşa a fost, în general, părinţii îi acordau mare atenţie, era cea mai mare şi o credeau deşteaptă. Dar nu ştiau că e şireată, că minte pentru a-i fi ei bine, că e egoistă, chiar şi cu ei. Iar eu nu pot să tac când văd fapte murdare, vreau adevăr şi dreptate. De aceea am de suferit, pentru că nimic nu e corect, în general. Ce este şi mai grav e că şi-a întors şi copiii împotriva mea, nu m-au sunat

niciodată. Eu i-am mai sunat sau am trimis mesaje, dar n-au răspuns. Normal ar fi să mă sune ei, că doar eu sunt mătuşa lor. Am întrebat-o de ce nu mă sună copiii şi a zis că nici acasă nu prea sună. Scuze ieftine, false. I-am zis că ea ar trebui să-i certe, dar a zis că nu-i poate obliga să mă sune, dacă nu simt. Ştiu că ea i-a făcut să nu simtă, cu gura ei mare, persuasivă şi manipulatoare. Eu nu m-am certat niciodată cu ei, nu i-am certat, n-am avut de ce. Dar ei au văzut cum mă tratează mama lor şi au învăţat să mă trateze la fel. Puterea exemplului e decisivă, pentru copii. Asta mă doare enorm şi că vorbeşte fără respect, cu alţii, despre mine. Cum are talent oratoric, poate reuşeşte să fie crezută de cine nu mă cunoaşte bine.

Nu pot să repar casa părintească deoarece fraţii nici nu mă ajută, financiar, nici nu vor să-mi lase mie casa, ca să pot investi în reparaţii capitale. Cu ea nu te poţi înţelege, ar vrea s-o repar, apoi să pretindă că e a ei - ceea ce e adevărat, e şi a ei. Dar să contibuie la reparaţii.

Dorinţa mea cea mai mare şi mai veche este să am locuinţa mea, dar nu am reuşit, deşi am economisit, mereu, salariul, de când lucrez. Când erau locuinţele ieftine, le-am cerut fraţilor mei să-mi împrumute, fiecare, câte zece milioane vechi (echivalentul unui salariu pe o lună), dar nu au vrut. Eu, în schimb, l-am ajutat mereu pe cel mic cu bani, când avea nevoie, scoteam de la bancă şi mi-i dădea târziu. Pierdeam dobânda băncii, astfel, dar nu puteam să nu-l ajut. Ei, însă, nu m-au ajutat, nu le-a fost milă de mine. Ar trebui să se bucure că am grijă de casa părintească, mai ales că eu lucrez în oraş, nu am de gând să locuiesc la ţară, să fac naveta mereu. Dar dacă nu mi-o lasă mie, nu pot investi bani în reparaţii majore, nu-mi permit. Deja am cheltuit destul ca s-o fac să arate confortabil. Ei ar vrea un fel de slugă la casa lor: eu. Cam aşa mă şi tratează, mă critică mereu, când vin acasă, niciodată nu mă laudă pentru ce am făcut. Doar vecinii mă laudă, le place. Dar fraţii nu-mi respectă munca, nu apreciază nimic, ca şi cum ar fi

normal efortul meu fizic şi financiar, deşi nu-i casa mea. Dacă aş lăsa-o să se dărâme, ar fi mai mulţumiţi, oare? Au o gândire egoistă. Fiecare are casa lui, doar eu nu am, dar nici nu m-au ajutat să-mi cumpăr una, nici nu-mi lasă casa părintească mie, ca s-o pot îngriji şi întreţine, nici nu mă ajută s-o repar. Ce înseamnă asta, dacă nu bătaie de joc, lipsă de respect şi de iubire? Asta e, aceştia sunt fraţii mei.

5 mai

Dacă analizez bine, la rece, descopăr că toate femeile care mi-au făcut rău au avut acelaşi motiv: invidia. Sunt femei care nu suportă ca o altă femeie să le fie superioară ca frumuseţe şi inteligenţă şi atunci luptă împotriva ei, pentru a o detrona, pentru a o face să pară neinteresantă, pentru a o exclude din societate, pentru a atrage ura celorlalţi. Se simt ameninţate de o asemenea femeie, chiar dacă ea e inofensivă şi de bună credinţă. Sau mai ales de aceea. Eu am um mare defect: modestia exagerată. De aceea, tratez pe toată lumea la fel, fie că e femeie de serviciu sau director. Nu am aere şi nu-mi place să mă laud, am o atitudine umilă. În spital, o bătrânică mi-a spus că ar trebui să fiu mai mândră, când a aflat că sunt profesoară. I-am spus că mă consider un om obişnuit, că nu-mi plac lăudăroşii şi grandomanii. Încă mai cred că modestia e un atribut al oamenilor de calitate. Mândria e specifică omului mediocru, vorba aceea: „prostul, dacă nu-i fudul, parcă nu e prost destul”. Desigur, astăzi puţină lume mai ţine cont de adevăratele valori. Dar eu rămân cu principiile mele de viaţă, chiar dacă par depăşite, inutile.

Astfel de femei, rele şi invidioase, au fost trei în viaţa mea -sau trei am descoperit eu. Una este sora mea, care de mult timp mă urăşte şi mă invidiază, iar eu n-am înţeles de ce, până acum; n-am vrut să cred că o soră poate fi aşa. O altă femeie, din cauza căreia am fost la psiholog ca să înţeleg de ce îmi face rău, este o mătuşă, sora mamei, care ar fi trebuit să-mi fie ca o mamă. Psihologul mi-a spus că e invidioasă şi de aceea se comporta extrem de urât, rece,

parcă mă ura. Am ajuns şi la cardiologie, mă durea inima din cauza ei. În schimb, soţul ei era amabil, parcă el mi-ar fi fost rudă de sânge, nu ea. Iar a treia femeie care mi-a făcut rău din invidie a fost colega mea care se simţea ameninţată de inteligenţa mea şi a reuşit, prin bârfe mincinoase, să atragă ura celorlalte colege asupra mea, aşa încât m-am trezit antipatizată de femei din jurul meu. Eu, însă, eram amabilă şi le salutam, mereu, deşi ele erau mai tinere ca mine.

Sora mea a ţinut legătura cu mătuşa invidioasă, prin telefon, şi i-a transmis şi răutatea ei. S-a întâmplat că am auzit, întâmplător, de la singura prietenă a mătuşii mele, că sora mea a spus că eu mă cred deşteaptă şi nu ascult pe nimeni. Atunci a căzut cerul pe mine, am înţeles totul: că sora mea e la baza răutăţii mătuşii, ea îi băga în cap toate părerile ei proaste despre mine. Şi a fost extrem de rea şi rece, distantă, mă temeam de ea, nu ştiam cum să fac ca să n-o supăr, dar mă consumam enorm şi mă durea inima. Cu timpul, l-a întors şi pe soţul ei împotriva mea, simţeam influenţa ei asupra lui, deşi nu înţelegeam de ce. Până mi-a spus psihologul. Asta se întâmpla acum zece ani. Eram mai tânără şi foarte frumoasă, deşi eu nu-mi dădeam seama, din cauza modestiei şi a spiritului critic dezvoltat care mă făcea mereu nemulţumită de fizicul meu. Abia acum am mai multă încredere în mine, după ce mi-a spus o fată pe care am cunoscut-o la inspectorat, în zodia Fecioarei, că sunt atât de frumoasă încât, dintr-o mulţime de oameni, eu mă disting. Acelaşi lucru mi l-a mai spus un bărbat, dar am crezut că e subiectiv. Iar nativii din zodia Fecioarei nu mint ca să te linguşească, nu mint pentru nimic.

Acum mă bucur că Dumnezeu m-a ajutat să înţeleg multe lucruri care mă chinuiau, de multă vreme, îmi tulburau liniştea sufletească şi suferam. Când suferi şi nu înţelegi cauza răutăţii duşmanilor, ştiind că tu nu le-ai făcut nimic rău, atunci te consumi mai mult, ajungi să ai îndoieli în legătură cu tine. Iar această nelinişte, această tensiune

creşte, devine obsesie, te macină încet până la angoasă şi depresie. Tensiunea psihică poate deveni boală fizică, îmi amintesc cum nu mai puteam dormi bine, iar când mă trezeam, gândurile, frământările reveneau imediat, reîncepeau, aşa încât nu mă bucuram că începe o nouă zi. Eram obosită, fizic, pentru că nu reuşeam să mă odihnesc, noaptea, nu aveam poftă de mâncare, iar organismul îşi pierdea forţa fizică. Acest consum psihic este cea mai gravă maladie, pentru orice om. Duşmanii mei probabil se bucurau. Mă bucur, însă, că am înţeles singură de unde vine răutatea lor. Acum mi-e mai uşor.

12 mai

Cred cu tărie, ca şi Sartre, că viaţa e alcătuită mai mult din dezamăgiri, doar cărţile şi filmele ne fac să visăm, să evadăm din realitate într-o altă lume, utopică poate. Cărţile te ajută să trăieşti „cea mai intimă fantasmagorie: optimismul". Jean Paul Sartre mi-a plăcut mult, încă din facultate, mi-a plăcut pesimismul lui sarcastic, ironic, dar revigorant, relaxant pentru mine. Cred, ca şi el, că „ordinea lumii ascunde dezordini intolerabile", că „Adevărul şi Născocirea sunt unul şi acelaşi lucru", că „omul este o fiinţă de ceremonie" care joacă o comedie - viaţa.

Aş vrea să dorm mult, să uit de toate „comediile" lumii, să mă odihnesc bine, aşa de bine încât să devin puţin mai optimistă, cu mai multă dorinţă de viaţă, când mă trezesc. Dar ştiu că asta nu se poate, că nu voi scăpa niciodată de luciditate, că voi fi mereu foarte cerebrală, raţională şi mai puţin visătoare. Eu trăiesc doar pentru că trebuie să trăiesc, trăiesc ca să nu mor, trăiesc pentru că m-am născut şi am început să trăiesc, cu mulţi ani în urmă. Mi-e greaţă de oamenii de doi bani, fiinţe bipede fără principii, fără conştiinţă, fără morală, fără coloană vertebrală. Trăind printre ei, ajungi să simţi un sentiment de repulsie, de dezgust, uneori, o senzaţie de saturaţie, simţi că te sufoci, că nu mai rezişti. Nu respectă nici-o lege, n-au niciun Dumnezeu, îşi fac propriile legi, murdare, scârboase. N-ar

trebui să mă consum pentru ei, dar dacă se comportă josnic, mizerabil, să nu-ţi fie greaţă? Aproape zilnic văd sau aud câte o mizerie în jurul meu, văd cum tupeiştii se dau în spectacol, mint pentru a lovi pe alţii, care au bun simţ şi nu pot să se coboare la nivelul lor.

Pentru a mă descărca oarecum de prea multe decepţii, dezamăgiri, simt nevoia să scriu. Scrisul îmi face bine. Mă ajută să-mi pun în ordine gândurile, viaţa pe care am trăit-o, pentru a putea trăi în continuare. Scrisul e ca o eliberare, ca o terapie. Eu nu pot schimba lumea, n-o pot face mai bună, aş lupta în zadar. Cu o floare nu se face primăvară. Dar încerc să pot supravieţui în această lume murdară, fără să mă murdăresc şi eu. Dacă n-o pot face curată, măcar eu să rămân curată, să nu am mustrări de conştinţă. Doar asta mai contează acum: să n-am ce-mi reproşa, să nu fac mizerii, ca ceilalţi. De aceea, nesimţirea unora mă afectează uneori prea tare, încât rămân cu o durere în suflet care nu-mi trece uşor, îmi tot revine în minte. Ştiu că nu merită să mă consum când „neica nimeni” se trezeşte să facă pe moralistul, dar tocmai uimirea prea mare faţă de tupeul unei asemenea fiinţe mă frapează. Oameni de nimic care se leagă de viaţa altora, cinstiţi, pentru a le face rău... Asta nu pot înţelege, fiindcă eu, deşi văd zilnic fisurile, nu zic nimic, nimănui, considerând că e treaba fiecăruia ce şi cum face. Dar dacă eşti finuţ, te calcă în picioare tupeiştii, ipocriţii, javrele. Eu nu pot fi la fel, nu pot ataca, dar încerc, uneori, subtil, să-i fac să înţeleagă, eventual, că au greşit, să le fie ruşine de ei, văzând că eu sunt mai cinstită ca ei. Dacă înţeleg sau nu, depinde de ei, de conştiinţa acelor persoane cu aspect de om, de educaţia şi de inteligenţa lor.

A greşi este omeneşte, dar a greşi intenţionat, a face rău intenţionat e grav, e impardonabil. Ori nesimţiţii, tupeiştii, mizerabilii fac rău intenţionat, aşa se simt ei bine, e satisfacţia lor esenţială, scopul lor în viaţă chiar. Le lipseşte empatia sau altruismul, mila, bunătatea. Eu, în schimb, am

prea multă empatie şi prea multă milă, uneori, chiar şi când n-ar trebui. Mi s-a spus că eu nu sunt capabilă să urăsc, să fac rău. Deşi simt, uneori, că aş vrea să simtă şi cel care m-a lovit durerea mea, ca să nu mai facă altă dată, nu pot face rău, nu pot fi la fel şi, cu timpul, îmi trece dorinţa de răzbunare. Niciodată nu m-am răzbunat, nici măcar pentru fapte grave. Poate că de aceea îşi permit escrocii să profite de bunătatea mea, este evident, pentru ei că eu nu sunt capabilă de răzbunare. Mi s-a spus că se vede pe faţa mea, mi se citeşte în ochi bunătatea, blândeţea.

18 mai

Analizându-mă mereu, mă întrebam şi dacă nu cumva sunt eu prea sensibilă şi sufăr prea uşor. Dar mi se întâmplă uneori ca unele persoane să mi se confeseze, să-mi spună că suferă (exact ca mine sau mai rău), din cauza mizerabililor din jur care dau din coate şi fac orice pentru a le îndepărta, a le exclude, a le alunga pe unele persoane corecte, cinstite, serioase, inofensive. O colegă a pierdut o sarcină, când era în luna a cincea, din cauza stresului provocat de colegi care nu încăpeau de ea şi au făcut tot posibilul s-o determine să plece. N-a plecat, dar s-a consumat enorm, a plătit scump. Acum încearcă să nu se mai consume pentru că nu merită. O altă colegă mi s-a plâns de oamenii din localitatea în care trăieşte, oameni care au un caracter urât şi nu fac cinste oraşului. Ambele colege locuiesc în acelaşi oraş, fac parte din comunitate, dar au rămas, totuşi, oameni adevăraţi, au fineţea care le lipseşte celorlalţi, majorităţii. Îmi spunea această doamnă că-şi face griji pentru băieţelul ei deoarece ar vrea să urmeze un liceu serios, în care să înveţe ceva, că aici n-ar învăţa nimic bun, nimic serios, din cauza caracterului oamenilor, majoritatea subiectivi. În timp ce-mi vorbea, îi veneau lacrimi în ochi. Am înţeles, atunci, că e cu adevărat o persoană finuţă, deosebită, sinceră şi i-am spus că mă surprinde faptul că a putut rămâne aşa între fiinţele acestea din orăşelul în care locuieşte şi în care s-a născut.

Răutatea şi prostia celorlalţi nu au contagiat-o şi pe ea, ceea ce e cu adevărat lăudabil.

După aceste confesiuni m-am convins că nu sunt eu prea sensibilă, nu sunt paranoică, nu mi se pare doar, dar oamenii aceştia chiar nu au calităţi umane, ci doar răutate, invidie şi prostie, incununate de o mândrie exagerată, o grandomanie pentru care renunţă la orice virtute şi fac rău. Nu se nulţumesc doar cu faptul că eşti inofensiv, că-ţi vezi doar de treaba ta, vor să fii şi prost, umilit, ca să se simtă bine. Dacă eşti inofensiv, dar inteligent, capabil de performanţă, invidioşii şi incompetenţii te atacă, ţes intrigi pentru a te sili să pleci în altă parte, să nu fii mai presus ca ei. Aşa au procedat şi cu mine, dar şi cu alţii, după cum văd, iar urmările au fost mai tragice. Eu am fost puternică, deşi simţeam că o iau razna, nu mă puteam relaxa în vacanţă, dar colega mea a pierdut sarcina. Şi cine ştie câte cazuri mai sunt, câte persoane mai suferă din cauza nemernicilor cu tupeu, corupţi, mincinoşi. Cine nu reuşeşte cu mintea, dă cu gura, dă din coate - pupincurişti şi gurişti, ipocriţi.

Adeseori am impresia - care devine convingere - că toate merg spre rău, nu spre bine, că lumea nu progresează, ci regresează. Se dezvoltă tehnica, dar educaţia lasă de dorit. Nu mai contează omul, buna creştere, bunul simţ, contează doar banii. Şi pentru asta lumea uită de educaţie, de adevăratele valori umane, uită ce e mai important: bogăţia materială sau cea spirituală. Se spune că banii nu aduc fericirea, dar o întreţin. Nu ştiu alţii cum sunt, dar pentru mine mai mult contează educaţia decât banii. Mai mult apreciez un om instruit, de valoare, decât un om bogat material. De aceea nu m-am măritat încă, pentru că nu am întâlnit oameni de valoare, ci doar oameni mediocri. Şi sunt prea timidă. Cu cât îmi place cineva mai mult, cu atât mă feresc, fug. Am întâlnit oameni buni, uneori, dar neinstruiţi, mediocri, plictisitori, deoarece nu aveam despre ce discuta, nu aveam puncte comune, nu-i interesa nimic. Ori pe mine

mă poate cuceri cineva prin inteligenţă, bune maniere şi şarm. Un preot mi-a spus că sunt şi oameni deosebiţi, bărbaţi, care, ca şi mine, îşi doresc să cunoască o persoană deosebită. Poate că sunt şi în jurul meu, uneori, dar eu nu fac niciodată primul pas, iar dacă cineva mă place şi se interesează de mine printre colegi, cu siguranţă i se spun răutăţi, minciuni, ca să-l descurajeze. Ştiu că am duşmani printre colegi. Dar mă bucur, totuşi, când văd şi oameni de treabă, neintoxicaţi cu răutatea celorlalţi. Sunt excepţiile care confirmă regula.

20 mai

Sâmbata, duminica mă simt singură, simt că timpul trece fără să fac ceva pentru mine, pentru sufletul meu. Sâmbata mai am treabă pe acasă, dar duminicile sunt şterse, cenuşii, monotone, ca ploile de toamnă. Duminica citesc sau scriu, dar adesea visez să plec undeva, să ies, să ma recreez. Numai că ar trebui să am şi bani pentru benzină şi de cheltuială, dar şi cu cine, iar eu nu am prieteni.

Oamenii ies la plimbare: familiştii - cu copiii, nefamiliştii - cu un prieten, o prietenă ori singuri, cu gândurile lor. Seara se întorc acasă, se uită la televizor, apoi se culcă. Monotonie, rutină. Duminica aceasta care se sfarşeşte ne lasă un gust de cenuşă şi gândurile ne zboară deja spre ziua de luni, la noua săptămână care începe, cu grijile ei..

Viaţa îşi urmează cursul normal, parcă mereu acelaşi, cu aceiaşi oameni, aceleaşi întâmplări banale, aceleaşi (ne)mulţumiri, aceleaşi mici bucurii. Nimic nu se schimbă, nimic important, în general. Cel puţin în viaţa mea. Dar cred că şi pentru ceilalţi e cam la fel, fie ei familişti sau nu. Cei căsătoriţi îi invidiază pe cei singuri pentru libertatea pe care o au, iar cei singuri îşi doresc o familie pentru căldura, confortul şi siguranţa pe care le oferă aceasta - sau ar trebui să le ofere. Aşadar toţi suntem la fel de plictisiţi de viaţa noastră, în general. Ne dorim evenimente deosebite, aventuri interesante, palpitante, dar nu ni se întamplă

nimic, de fapt, nimic interesant. Cel mult, mici bucurii sau multe tristeţi ori decepţii trăim, zilnic.

Eu, de fapt, nu-mi doresc ceva extraordinar, m-aş mulţumi cu o casă a mea, fie şi garsonieră şi o familie pentru care să trăiesc. Acum trăiesc doar pentru mine, e mai uşor, pentru că nu am decât grija mea, dar nu mă mulţumeşte, e prea puţin, e zero. Important e să laşi ceva în urma ta: să sădeşti un pom, să construieşti o casă, să faci un copil şi să-l creşti. Îmi dau seama, adesea, că sunt prea obişnuită să nu fiu tulburată, deranjată, aşa încât adesea mă îndoiesc că aş putea accepta pe cineva în viaţa mea. Doar sa fie o dragoste mare, puternica, poate atunci aş accepta, lasând raţiunea deoparte.

Cred, din ce în ce mai mult, că trebuie să ai curaj să iubeşti, să te implici. Curaj, timp, răbdare, toleranţă. Şi apoi nu ţi se întâmplă des, în viaţă, să iubeşti. Am ajuns la concluzia lui Anny, din romanul „Greaţa”, de Jean Paul Sartre: „ca să te apuci să iubeşti pe cineva e o întreagă acţiune. Trebuie să ai energie, curiozitate, să fii orbit... Ba, la început, e un moment în care trebuie să sari peste o prăpastie: dacă te apuci să gândeşti, nu mai faci nimic. Ştiu că n-o să mai sar niciodata”. Dacă ai iubit o dată cu pasiune, cu adevărat, dacă ai fost orbit, apoi s-a sfarşit totul, nu mai poţi încerca din nou, nu mai poţi „sări” din nou. Sau e foarte greu. Mai ales dacă a trecut vremea încercărilor, nu mai ai răbdare.

22 mai

Mă uit în jurul meu, lumea e aceeaşi, nimic nu se schimbă, viaţa e aceeaşi, inclusiv viaţa mea. Mereu am impresia că totul se realizează mecanic, că lumea, toţi oamenii ascultă de legi fixe şi neschimbate, că toate sunt la fel, mereu, plictisitor de identice, de asemănătoare. Oamenii muncesc în fiecare zi, la fel, se gândesc la ziua de mâine, adică la un nou azi. Doar duminica încearcă să schimbe ceva, să se relaxeze, să facă ceva deosebit. Reuşesc, oare? Oare nu fac, de fapt, aceleaşi lucruri pe care le fac în fiecare

duminică? Familiştii din oraşe merg la ţară, la rude, la părinţi ori bunici, iar cei de la ţară merg la oraş, la cumpărături ori la plimbare.

Se schimbă doar anotimpurile, dar observ asemănările izbitoare dintre toamna aceasta şi toamna trecută, când frunzele cad şi acoperă pământul; observ asemănările dintre primăveri, când natura reînvie, dintre veri, când iarba creşte prea mare şi trebuie cosită, altfel te invadează şi nu mai ai pe unde circula - vegetaţia trebuie îngrijită mereu, altfel ne înconjoară de peste tot şi ne sufocă. Devine natura virgină...

Iarna ţaranii stau, liniştiţi, în casă, iar fumul iese pe hornuri, dimineaţa, la prima oră, când e ger de crapă pietrele, iar oraşenii îşi continuă activitatea zilnică, la serviciu, înotând prin zăpada, dacă a nins peste noapte, sau încercând să-şi scoată maşina de sub zăpadă, ca să poată merge la serviciu.

Doar nucul din curte e acelaşi şi primăvara, şi vara, şi toamna, e acolo, martor al trecerii timpului, plictisit şi nepăsător la schimbarea anotimpurilor. Via ce acoperă ograda înfrunzeşte la fel primăvara, e la fel de umbroasă vara, cu frunze şi viţe în exces care trebuie tăiate, rărite. Toamna frunzele din vie cad şi formează un covor gros, maroniu, în toată curtea, iar via rămâne goală ca o fată neprihănită, aşteptând, astfel, iarna cea albă şi rece, cu ninsorile şi viscolele ei grozave. Satul e acelaşi toamna asta ca şi cea trecută, iarna asta ca şi în celelalte ierni, vara şi primăvara. Doar oamenii se mai răresc, mai îmbătrânesc şi mor, casele se mai strică, rămân pustii şi triste.

Oraşul, în schimb, parcă nu îmbătrâneşte, ci întinereşte. Mereu se mai construieşte ceva nou, mai frumos, lumea se plimbă prin parcuri, cu copii mici sau se grăbeşte la serviciu, pe trotuarele aglomerate. Oraşul e plin de viaţa mereu, forfota oraşului te atrage ca un magnet, deşi chipurile oamenilor par triste, îngândurate, sobre, reci chiar. Fiecare îşi vede de viaţa sa, de drumul său, în oraş

oamenii nu se cunosc, nu se salută, trec unii pe lângă alţii fără să se vadă, indiferenţi.

26 mai

Despre dragoste s-a scris mult, cel mai mult, întotdeauna. Dragostea este experienţa cea mai plăcută şi mai dureroasă, „dureros de dulce”. E chinuitoare atunci când apare gelozia, inevitabilă atunci când iubeşti cu adevărat, intens, total. Emil Cioran spunea: „în ce priveşte goana după chinuri şi înverşunarea în suferinţă, îndrăgostitul gelos e cam singurul care-i poate face concurenţă martirului. Şi totuşi, în timp ce acesta din urmă e canonizat, celălalt e luat în râs”. („Silogismele amărăciunii”) Filozofii sunt sceptici în priviinţa dragostei, a cuplului. Sartre considera inutilă dorinţa de a te căsători şi de a face copii. Cioran vorbeşte despre „dricul dragostei”, despre efemeritatea şi despre frumuseţea dragostei: „Demnitatea dragostei sălăşluieşte în afecţiunea dezabuzată care supravieţuieşte unei clipe de îmbăloşare”. Dar Mircea Cărtărescu spunea: „Cea mai minunată femeie din lume este cea care te iubeşte cu adevărat şi pe care o iubeşti cu adevărat. Nimic altceva nu contează.” („De ce iubim femeile”)

Aşadar, dragostea e frumoasă dacă se bazează pe sentimente, pe afecţiune, nu pe sex. Dacă e doar atracţie sexuală, nu e dragoste, iar legătura se rupe repede, devine efemeră, o aventură. Altfel spus, atunci când există şi afecţiune, când iubeşti, relaţia sexuală te împlineşte, este minunată. Mircea Cărtărescu recunoaşte: „Bărbaţii au creierul impregnat de hormoni. Nici cel mai distins intelectual nu e altfel”, toţi îşi imaginează cum ar face-o cu orice fată frumoasă care le atrage atenţia, care le place, fizic. Dar ei ştiu că nu s-ar simţi cu ea aşa cum s-ar simţi cu femeia iubită. Sentimentele fac diferenţa.

Nici Schopenhauer, care a introdus sexualitatea în metafizică, nici Freud, care interpretează sexualitatea începând de la vârste fragede ale omului, nu s-au îndoit de marea importanţă pe care o are sexul în viaţa noastră.

Toate dezvăluirile dintre prieteni, femei sau barbaţi, se referă, de cele mai multe ori, la sex, la intimităţile nocturne ale oamenilor, la isprăvile, eşecurile sau reuşitele lor. Relaţiile dintre oameni se rezumă, până la urmă, la analiza orgasmelor trăite sau imaginate, la importanţa lor în viaţa de zi cu zi, fie ca o recunosc sau nu. Ipocrizia, care domină în viaţa socială de azi, ne face să părem indiferenţi, reci de multe ori şi, astfel, nu va avea loc nici-o lămurire a lucrurilor între femeie şi bărbat, în cuplu. Dar înafara cuplului, între prieteni, suntem mai deschişi şi ne povestim intimităţile, temerile, frământările, încercând să găsim o „semnificaţie", ca la psiholog.

Concluzia ar fi că dragostea este un mister nerezolvabil, prilej veşnic de dezamăgire, uneori voluptate şi extaz, decădere plină de glorie, suferinţă „dureros de dulce". Mândria e neputincioasă în faţa dragostei. Numai iubirea prefăcută poate avea legătură cu respectul de sine, cu raţiunea. Sentimentele sincere, iubirea adevărată presupun dăruire totală pentru celălalt, iar propria persoană contează mai puţin decât persoana iubită.

30 mai

Recitind pagini din jurnalul meu, îmi dau seama că par incredibil de pesimistă. Totuşi, aş vrea să cred că nu sunt chiar aşa. Cred că sunt doar foarte realistă şi că observ, fără să vreau, prea multe amanunte, insesizabile pentru majoritatea oamenilor. Poate de aceea oamenii nu mă înteleg, adesea: pentru că ei nu văd ceea ce văd eu. Sunt prea analitică, prea atentă la detalii, gândesc prea mult. În viaţă, cu cât gândeşti mai puţin, cu atât eşti mai fericit. De aceea oamenii superficiali sunt mai toleranţi, ei nici nu observă ceea ce ar trebui să-i îngrijoreze. Eu observ şi, de aceea, mă consum.

Acest jurnal e o confesiune a mea cu mine însămi, e o autoanaliză, o introspecţie, o încercare de a mă înţelege, de a mă accepta, de a întelege viaţa, în general, pentru a

putea trăi în continuare. Scriu în jurnal de când eram la liceu, de prin clasa a zecea, şi nu-mi pare rău; astfel am păstrat proaspăt farmecul anilor trecuţi. Sunt amintiri care, altfel, pălesc sau se şterg de tot. Cu trecerea timpului, toate se complică, lucrurile devin mai serioase, mai grave, mai importante, parcă. Sau maturizarea noastră ne face să le vedem altfel, le privim cu alţi ochi, ochii experienţei de viaţă. Problema mea e că am fost mereu prea sobră, prea serioasă, am luat totul în serios, mereu, chiar şi când era glumă. Nu prea am spirit ludic, sunt doar ironică, prea lucidă. Rareori sunt veselă, bine dispusă cu adevărat, deşi tânjesc după clipe de relaxare, destindere, veselie, fericire. Mă simt bine cu cei dragi, dar aceştia sunt foarte puţini. Copiii mă relaxează şi muzica, arta, în general - literatura, teatrul, dansul. Uneori, deci, sunt şi eu fericita.

Ceea ce mă impresionează profund sunt bunătatea, puritatea şi altruismul. Dragostea te ajută să te poţi schimba. Chiar şi eu am devenit mai calmă, mai tolerantă, în ultima vreme. Am aflat că există oameni care vorbesc atât de frumos, cu atâta caldură, încât iţi doreşti să trăieşti, ascultându-i. Se pare că eu nu am întâlnit astfel de oameni, parcă am trăit pe o planeta a durităţii şi a răutăţii, a egoismului şi a suferinţei. Dar am aflat că vorba bună face minuni, cuvintele frumoase sunt magice, vindecă totul, dacă sunt sincere. Am învăţat să mă controlez mai bine, dacă mă enervează ceva, în viaţa particulară, şi să nu arunc vorbe dure, pentru că nu rezolv nimic, ci dimpotrivă. Poate nici nu sunt justificate, şi atunci rănesc.

Acum cred că iubesc. E un sentiment atât de frumos, de magic, de înălţător, încât e deasupra tuturor celorlalte sentimente, care nu mai contează atât de mult. E o stare unică, de visare, de plutire, de levitaţie. Îmi dau seama adesea că mintea mea e pe câmpii, zboară, sunt cu capul în nori. Asta nu mă face mai aeriană, mai neatentă în munca mea, deşi visez; dimpotrivă, are un efect ciudat: sunt,

parcă, mai responsabilă, mai matură, mai calmă; am un motiv, un vis. Nu ştiu dacă sunt iubită la fel, deocamdată nu sunt decât sentimente puternice pe care le simt şi din partea lui, dar nu pot şti ce e cu adevărat în sufletul unui om. Iubirea se demonstrează, nu se spune. Eu doar o simt, fără să fie demonstrată. Însă starea aceasta e minunată, excepţională şi mă bucur pentru ceea ce simt. Am şi slăbit foarte repede şi fără eforturi, sunt mai frumoasă. Doar dragostea are puterea asta, iţi taie pofta de mâncare, pofta de orice... Nu ştiu ce va fi, dar simt că ar putea fi marea mea iubire, dacă vom avea curaj să ne implicăm mai mult şi să acceptăm că ne iubim, să acceptam dragostea în viaţa noastră. Speranţa moare ultima...